សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច

Université Royal de Droit et des Sciences Economiques

Royal University of Law and Economics

សារណាបញ្ចប់ការសិក្សា

នីតិវិធីនៃការចុះបញ្ជីប្រកាសនីយបត្រ តក្កកម្មជាតិ និង អន្តរជាតិ

ស្រាវជ្រាវពីថ្ងៃទី២៧ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ ដល់ថ្ងៃទី២៥ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២១

ស្រាវជ្រាវដោយ

និស្សិតឈ្មោះ ៖ **ក. វ៉ែត សុលាភ**

ក. អៀង ភត្រា

សាស្ត្រាចារ្យណែនាំ ៖

បណ្ឌិត ឃឹម គិរី

ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ **នីតិសាស្ត្រ**

ជំនាន់ទី ២១

ឆ្នាំចូលសិក្សា ២០១៧

ឆ្នាំសរសេរសារណា ២០២១

អំណះអំណាង

នាងខ្ញុំឈ្មោះ **វ៉ែត សុលាភ** និង **អៀង ឥន្ត្រា** ជានិស្សិតថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ ផ្នែកនីតិសាស្ត្រ ជំនាន់ទី ២១ ឆ្នាំសិក្សា ២០១៧-២០២១ នៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច សូមធ្វើការអះអាងចំពោះខ្លឹមសារសារណាបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ នេះពិតជាកើតចេញពីគំនិតផ្ទាល់ខ្លួនរបស់នាងខ្ញុំ និងដោយបានការជួយជ្រោមជ្រែងពីលោកសាស្ត្រាចារ្យ **ឃឹម គិរី** ទាំងឯកសារស្មារតី និងការជួយពន្យល់បង្ហាត់បង្ហាញ ដែលធ្វើឱ្យនាងខ្ញុំមាន ទុននៅក្នុងការសរសេរសារណានេះឡើង ដោយមិនមានការចតចម្លងសារណា ឬរបាយការណ៍ ឬ និក្ខេបបទ របស់អ្នកផ្សេងឡើយ។

រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃពុធ ១០កើត ខែស្រាពណ៍ ឆ្នាំឆ្លូវ ត្រីស័ក ព.ស ២៥៦៥

ថ្ងៃទី១៨ ខែសីហា ឆ្នាំ២០២១

ហត្ថលេខា **ហត្ថលេខា**

មូលវិចារណ៍

ខ្ញុំសុំកោតសរសើរចំពោះនិស្សិត វ៉េត សុលាភ និង អៀង ភក្រា ស្សិតថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ ផ្នែកនីតិសាស្ត្រ ជំនាន់ទី ២១ ដែលកំពុងសិក្សាសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ចដែលបានខិតខំព្យាយាមយកចិត្តទុកដាក់សិក្សាស្រាវជ្រាវ និងសរសេរសារណាបញ្ចប់ការសិក្សាលើប្រធានបទ "**នីតិវិធីនៃការចុះបញ្ជីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម និង អន្តរជាតិ**"។

មតិវិភាគទាំងឡាយក្នុងសារណា គឺជាស្នាដៃ និង ជាគំនិតផ្ទាល់ខ្លួន ដែលបានមកពីការសិក្សាស្រាវជ្រាវកន្លងមក ក្នុងស្មារតីស្វែងយល់ពីទ្រឹស្តី យន្តការ ដំណើរការនៃនីតិវិធី និង ភាពដូច ភាពខុសគ្នារវាងនីតិវិធីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ និង អន្តរជាតិ ដែលមានលក្ខណៈពិសេសរៀងៗខ្លួនសម្រាប់អនុវត្តជាក់ស្តែងក្នុងវិស័យកម្មសិទ្ធិបញ្ញា នាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ។

ជាចុងបញ្ចប់នេះ ក្នុងនាមជាសាស្ត្រាចារ្យណែនាំក្នុងការសរសេរសារណានេះ យល់ឃើញថាសារណានេះ នឹងក្លាយជាឯកសារជំនួយស្មារតីដ៏មានតម្លៃ និង មានសារៈប្រយោជន៍ដល់និស្សិត និង អ្នកស្រាវជ្រាវដទៃទៀតដើម្បីធ្វើទុកជាទុនសម្រាប់ការស្រាវជ្រាវ បន្ថែមទៀតបាននាពេលអនាគត។

រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃពុធ ១០កើត ខែស្រាពណ៍ ឆ្នាំឆ្លូវ ត្រីស័ក ព.ស ២៥៦៥

ថ្ងៃទី១៨ ខែសីហា ឆ្នាំ២០២១

ហត្ថលេខា

សាស្ត្រាចារ្យ ឃឹម គិរី

សេចក្ដីថ្លែងអំណរគុណ

នាងខ្ញុំឈ្មោះ **រ៉េត សុលាភ** និង **រឿន គន្ធា** ជានិស្សិតថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ ផ្នែកនីតិសាស្ត្រ ជំនាន់ទី ២១ ឆ្នាំសិក្សា ២០១៧ - ២០២១ នៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច ។

ជាបឋម នាងខ្ញុំសូមលំឱនកាយគោរពដឹងគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅ និង ខ្ពង់ខ្ពស់ជាទីបំផុតចំពោះអ្នកមានគុណទាំងពីរ ដែលលោកបានបង្កើត ចិញ្ចឹមបីបាច់ មើលថែរក្សា អប់រំ ណែនាំ ប្រៀបប្រដៅ លះបង់គ្រប់យ៉ាង និងជួយទំនុក បំរុង ដើម្បីឱ្យនាងខ្ញុំមានឱកាសបានសិក្សារៀនសូត្ររហូតដល់ថ្នាក់បញ្ចប់បរិញ្ញាបត្រ។

នាងខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណចំពោះឯកឧត្ដមសាកលវិទ្យាធិការ សាកលវិទ្យាធិការរង អស់លោក លោកស្រីជាសាស្ត្រាចារ្យនៅសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច ដែលបានចំណាយពេលវេលាខិតខំបង្ហាត់បង្រៀន និង ចែករំលែកនូវចំណេះដឹងព្រមទាំងបទពិសោធន៍ល្អៗចំពោះនាងខ្ញុំតាំងពីដើមរហូតមកដល់ពេលនេះ ។

ជាពិសេស នាងសូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅក្រៃលែង ចំពោះលោកសាស្ត្រាចារ្យ **ឃឹម គិរី** ជាសាស្ត្រាចារ្យដឹកនាំក្នុងការសរសេរសារណានេះឡើង ដោយលោកបានខិតខំចំណាយពេលវេលាដ៏មានតម្លៃធ្វើការណែនាំពន្យល់ចំណុចសំខាន់ ផ្ដល់មតិយោបល់ល្អៗអំពីរបៀបសរសេរ ឯកសារពាក់ព័ន្ធនឹងប្រធានបទស្រាវជ្រាវ ព្រមទាំងជួយត្រួតពិនិត្យ កែតម្រូវ យ៉ាងហ្មត់ចត់ចំពោះចំណុចខ្វះខាតទាំងឡាយ នឹង ជួយលើកទឹកចិត្ត ដើម្បីជួយ ជម្រុញឱ្យសារណារបស់ក្រុមនាងខ្ញុំមានលទ្ធផលល្អ រហូតដល់សារណារបស់ក្រុមនាងខ្ញុំសរសេរបានចប់ជាស្ថាពរ ។

ជាទីបញ្ចប់ នាងខ្ញុំទាំងពីរនាក់សូមបួងសួងដល់វត្ថុសាកសិទ្ធិ សូមប្រសិទ្ធិពរជ័យសិរីមង្គលដល់ ឯកឧត្ដមសាកលវិទ្យាធិការ សាកលវិទ្យាធិការរង អស់លោក លោកស្រី និង លោកសាស្ត្រាចារ្យ **ឃឹម គិរី** ទទួលបាននូវសុខភាពល្អ និង ទទួលបាននូវជោគជ័យគ្រប់ភារៈកិច្ចទាំងអស់គ្រប់ប្រការ ។

អារម្ភកថា

យើងខ្ញុំ សូមគោរពចំពោះ ឯកឧត្តមសាកលវិទ្យាធិការ សាកលវិទ្យាធិការរង អស់លោក លោកស្រី ជាសាស្ត្រាចារ្យនៅសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច មិត្តភ័ក្ត និងនិស្សិតគ្រប់រូបដោយសេចក្តីគោរព និង សេចក្តីស្រលាញ់រាប់អាន។

យើងខ្ញុំទាំងពីរនាក់ជានិស្សិតថ្នាក់ L៣A៤ ឆ្នាំទី៤ ផ្នែកបរិញ្ញាបត្រនីតិសាស្ត្រ នៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច ឆ្នាំសិក្សា២០២០-២០២១ ដែលប្រធានការិយាល័យស្រាវជ្រាវ បានអនុញ្ញាតឱ្យក្រុមនាងខ្ញុំសិក្សាស្រាវជ្រាវ និង សរសេរសារណាបញ្ចប់ការសិក្សាលើប្រធានបទ "**នីតិវិធីនៃការចុះបញ្ជីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ និងអន្តរជាតិ**" យើងខ្ញុំទាំងពីរនាក់ពិតជាមានសេចក្តីសោមនស្សរីករាយក្រៃលែង និងចំណាយកម្លាំងចិត្ត ក្នុងការធ្វើកិច្ចការនេះឱ្យបានលេចចេញជារូបរាងឡើងព្រោះកិច្ចការនេះបានធ្វើឱ្យក្រុមនាងខ្ញុំ ចេះស្រាវជ្រាវ ផ្តល់ចំណេះដឹង បណ្តុះគំនិតប្រាជ្ញាឱ្យកាន់តែច្បាស់លាស់អំពីប្រធានបទមួយនេះ។

យើងខ្ញុំសង្ឃឹម និង រំពឹងទុកជាមុនថាកិច្ចការស្រាវជ្រាវនេះជាមូលដ្ឋានមួយដែលមានប្រយោជន៍សម្រាប់សិស្ស និស្សិត និងអ្នកអានជំនាន់ក្រោយ ចូលរួមចំណែកដើម្បីបង្កើតពុទ្ធិ ចំណេះដឹង និងជាមូលដ្ឋានមួយសម្រាប់ស្រាវជ្រាវដល់អ្នករាល់គ្នា។

ចំពោះយើងខ្ញុំ ដោយសារចំណេះ និងជំនាញនៅមានកម្រិត ជាហេតុដែលនាំឱ្យមានការកខ្វះខាតនូវឯកសារសម្រាប់ស្រាវជ្រាវ ក្រុមយើងខ្ញុំជឿជាក់ថាកំហុសខុសឆ្គងនៅតែកើតមានឡើងដោយអចេតនា ទាំងខ្លឹមសារពាក្យពេចន៍ ឃ្លា អក្ខរាវិរុទ្ធ និងបច្ចេកទេសក្នុងការចងក្រងនៅមានកម្រិតផងដែរ។

អាស្រ័យហេតុនេះ ក្រុមយើងខ្ញុំសូមការអភ័យទោសចំពោះកំហុសខុសឆ្គង ព្រមទាំងទទួលការរិះគន់ដើម្បីស្ថាបនានៅពេលធ្វើការស្រាវជ្រាវលើកក្រោយ ក្រុមនាងខ្ញុំនឹងកែតម្រូវឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើង។

មាតិកា

សេចក្តីផ្តើម

ទំព័រ

១. លំនាំបញ្ហា......១

២. ចំណោទបញ្ហា......១

៣. គោលបំណងនៃការស្រាវជ្រាវ......២

៤.ដែនកំណត់នៃការស្រាវជ្រាវ......២

៥. សារៈសំខាន់នៃការស្រាវជ្រាវ......២

៦. វិធីសាស្ត្រនៃការស្រាវជ្រាវ......៣

៦.១ ការប្រមូលទិន្នន័យ......៣

៦.២ ការបកស្រាយ និង វិភាគទិន្នន័យ......៣

៧. រចនាសម្ព័ន្ធនៃការស្រាវជ្រាវ......៣

ជំពូកទី១

សញ្ញាណទូទៅប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ និងអន្តរជាតិ

១.១. សញ្ញាណទូទៅប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ......៥

១.១.១. និយមន័យ......៥

១.១.២. បុព្វហេតុនៃការកកើត......៥

១.១.៣. គោលំណង និង កម្មវត្ថុនៃការបង្កើត......៥

១.១.៤. តក្កករ និង តក្កកម្ម......៦

១.១.៥ អត្ថប្រយោជន៍ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម......៧

១.២. ប្រភេទប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម......៩

១.២.១. ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ......៩

១.២.២. ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មបរទេស......៩

១.៣. សញ្ញាណទូទៅប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មអន្តរជាតិ......១១

១.៣.១. និយមន័យ......១១

១.៣.២. ប្រវត្តនៃការកកើតប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មអន្តរជាតិ......១១

១.៣.៣. គោលបំណង..........១២

ជំពូកទី២

ការចុះបញ្ជីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ

២.១. លក្ខខណ្ឌគ្រឹះនៃការចុះបញ្ជី..........១៤

២.១.១. ថ្មី..........១៤

២.១.២. ជំហាននៃការរកឃើញថ្មី..........១៥

២.១.៣. អាចអនុវត្តបានក្នុងឧស្សាហកម្មបាន..........១៦

២.២. លក្ខខណ្ឌទម្រង់នៃការចុះបញ្ជី..........១៧

២.២.១. ពាក្យសុំ..........១៨

២.២.២. សេចក្តីអត្ថាធិប្បាយ..........១៩

២.២.៣. សេចក្តីអះអាង..........២០

២.២.៤. ខ្លឹមសារសង្ខេប..........២០

២.២.៥. ការស្នើសុំបំបែកលិខិតស្នើសុំ..........២១

២.២.៦. សមត្ថកិច្ចទទួលបន្ទុកពាក្យសុំ..........២២

២.៣. ការផ្តល់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម និងអនុភាពនៃការការពារ..........២២

២.៣.១. កាលបរិច្ឆេទនៃការចុះបញ្ជី..........២២

២.៣.២. ការផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈ..........២៣

២.៣.៣. តក្កកម្មដែលមិនទទួលបានការការពារ..........២៤

២.៣.៤. ការសម្រេចបដិសេធការផ្តល់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម..........២៤

២.៣.៥. សិទ្ធិដែលកើតចេញពីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម..........២៥

២.៣.៥.១. សិទ្ធិធ្វើអាជីវកម្មផ្តាច់មុខ..........២៥

២.៣.៥.២. ការធ្វើអាជីវកម្មដែលមិនស្ថិតនៅក្នុងវិសាលភាពនៃសិទ្ធិ..........២៦

២.៣.៥.៣. សិទ្ធិអនុញ្ញាតឱ្យតតិយជនធ្វើអាជីវកម្មជំនួស និងអនុប្បទានសិទ្ធិ..........២៧

២.៣.៥.៤. ការធ្វើអាជីវកម្មដោយរាជរដ្ឋាភិបាល ឬដោយបុគ្គលទទួលការអនុញ្ញាតពីរដ្ឋាភិបាល....២៩

២.៣.៦. អាជ្ញាយុកាលនៃសិទ្ធិការពារប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម..........៣០

២.៤. ទោសបញ្ញត្តិ...៣១

២.៤.១. អំពើរំលោភសិទ្ធិ...៣១

២.៤.២. យន្តការដោះស្រាយ...៣២

២.៤.៣. មោឃភាព...៣៣

២.៤.៤. ទណ្ឌកម្ម...៣៣

ជំពូកទី៣

ការចុះបញ្ជីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មអន្តរជាតិ

៣.១. នីតិវិធីនៃការចុះបញ្ជី...៣៥

៣.១.១. ការដាក់ពាក្យស្នើសុំអន្តរជាតិ...៣៥

៣.១.២. ការិយាល័យទទួល...៣៧

៣.១.៣. ការស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិ និង របាយការណ៍ស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិ...៣៩

៣.១.៣.១. ការស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិ...៤០

៣.១.៣.២. របាយការណ៍ស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិ...៤១

៣.១.៤. ការពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិ និងរបាយការណ៍ពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិ...៤២

៣.១.៤.១. ការពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិ...៤៣

៣.១.៤.២. របាយការណ៍ពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិ...៤៥

៣.១.៤. ការចុះផ្សាយអន្តរជាតិ...៤៦

៣.១.៦. ការត្រួតពិនិត្យថ្នាក់ជាតិ...៤៧

៣.២. ភាពដូច និង ភាពខុសគ្នារវាងប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ និងអន្តរជាតិ.....៤៨

៣.៣. គុណសម្បត្តិ និង គុណវិបត្តិ...៤៩

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន...៥១

អនុសាសន៍...៥៣

ឯកសារយោង

ឧបសម្ព័ន្ធ

សេចក្តីផ្តើម

សេចក្តីផ្តើម

១. លំនាំបញ្ហា

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា គឺជាប្រទេសមួយដែលកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ស្ទើរគ្រប់វិស័យ ហើយក៏ជាប្រទេសមួយដែលមានសន្តិភាព ឯករាជ្យភាព ពេញបូរិបូណ៌ ។ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា កំពុងយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើវិស័យជាច្រើនដូចជា វិស័យអប់រំ សុខាភិបាល ជាពិសេសទៅទៀតក៏បានយកចិត្តទុកដាក់លើវិស័យកម្មសិទ្ធិបញ្ញាផងដែរ ។

យើងសង្កេតឃើញថា ប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជាមានការយកចិត្តទុកដាក់យ៉ាងខ្លាំងលើវិស័យកម្មសិទ្ធិបញ្ញា ពីព្រោះ ប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជាបានធ្វើការសិក្សា ស្វែងយល់នៃការច្នៃប្រឌិត បង្កើតនូវគំនិតស្នាដៃថ្មីៗ ដែលកើតចេញពីគំនិតបញ្ញារបស់មនុស្ស កើនឡើងជាបន្តបន្ទាប់។

ការការពារកម្មសិទ្ធិបញ្ញា គឺជាការលើកទឹកចិត្តទៅដល់អ្នកដែលបានបង្កើតនូវស្នាដៃថ្មី ឬការរកឃើញថ្មីមិនធ្លាប់មានពីមុនមក ។ វិស័យកម្មសិទ្ធិបញ្ញាជា ២ ផ្នែកគឺ កម្មសិទ្ធិឧស្សាហកម្ម និង កម្មសិទ្ធិអ្នកនិពន្ធ ។ អនុសញ្ញាបង្កើតអង្គការកម្មសិទ្ធិបញ្ញាពិភពលោក នៅថ្ងៃទី១៤ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៦៧ បានចែងថាកម្មសិទ្ធិបញ្ញាត្រូវរាប់បញ្ចូលនូវសិទ្ធិដែលទាក់ទងជាមួយនឹង ស្នាដៃអក្សរសាស្ត្រ សិល្បៈ និងវិទ្យាសាស្ត្រ ការសម្តែងរបស់សិល្បៈករ ភាគយន្ត និងបណ្តាញផ្សព្វផ្សាយ ការស្រាវជ្រាវ ផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្រ ការច្នៃប្រឌិត ការបង្កើតថ្មី គំនូរឧស្សាហកម្ម ម៉ាក ការប្រឆាំងនិងអំពើប្រកួតប្រជែងមិនស្មោះត្រង់ ម៉ាកទីតាំងភូមិសាស្ត្រ ការបង្កាត់ពូជដំណាំថ្មី និង ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ។

ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មផ្តល់នូវអត្ថប្រយោជន៍ជាច្រើនដែលធ្វើឱ្យប្រទេសជាច្រើនក្នុងពិភពលោកបានយកចិត្តទុកដាក់ ហើយនិងបានព្រមព្រៀងគ្នាបង្កើតនូវនីតិវិធីចុះបញ្ជីនៅទៅតាមប្រទេសរៀងៗខ្លួន និងមានការព្រមព្រៀងគ្នាបង្កើតនូវនីតិវិធីដើម្បីសម្របសម្រួលទៅដល់ការចុះបញ្ជីទទួលបានការការពារអន្តរជាតិ ។ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាបានយកទឹកទុកដាក់យ៉ាងខ្លាំងលើសំណុំលិខិតស្នើសុំម្ចាស់តក្កកម្មទាំងអស់ ។ ហេតុដូចនេះហើយទើប ប្រទេសកម្ពុជា យើងបានចូលជាសមាជិក នៃសន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មស្តីពីការចុះបញ្ជីប្រកាសនីយប្រតក្កកម្មអន្តរជាតិ នៅថ្ងៃទី០៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៦ ។

២. ចំណោទបញ្ហា

តាមការសិក្សាកម្មសិទ្ធិបញ្ញាកន្លងមកទាក់ទងនិង ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ និងអន្តរជាតិ យើងសង្កេតឃើញថាប្រទេសកម្ពុជា បានទាញនូវផលចំណេញពីការចុះបញ្ជីតក្កកម្មជាតិ និងអន្តរជាតិជាច្រើន ដែលប្រទេសកម្ពុជាជាសមាជិកនៃសន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនេះ ទើបក្រុមនាងខ្ញុំមានគំនិតក្នុងការសរសេរសារណានេះឡើងក្រោមប្រធានបទ " **នីតិវិធីនៃការចុះបញ្ជីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ និង អន្តរជាតិ**" ។ ជាហេតុដើម្បីឱ្យកាន់តែមានភាពស៊ីជម្រៅលើប្រធានបទនេះយើងសិក្សាអំពីបញ្ហា ៣ គឺ (១) តើលក្ខខណ្ឌ

ណាខ្លះដែលទទួលបានប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម? (២) តើអានុភាពកើតចេញពីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មមានអ្វីខ្លះ? និង (៣) តើនីតិវិធីនៃការចុះបញ្ជីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ និងអន្តរជាតិ តក្កករ ឬអ្នកដាក់ពាក្យសុំត្រូវបំពេញសំណុំបែបបទអ្វីខ្លះ?

៣. គោលបំណងនៃការស្រាវជ្រាវ

ដើម្បីឱ្យសារណា ឬ ការសិក្សាមានភាពជោគជ័យ និង លទ្ធផលមានល្អ យើងគួរគប្បីកំណត់គោលបំណងឱ្យបានច្បាស់លាស់ជាមុនសិន គោលបំណងទាំងនោះរួមមាន៖

- ស្វែងយល់អំពីគោលបំណង ព្រមទាំងចរិកលក្ខណៈរបស់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម
- ស្វែងយល់អំពីលក្ខខណ្ឌនៃការផ្ដល់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម
- សិក្សាអំពីនីតិវិធីចុះបញ្ជីប្រកាសនីយបត្រតក្កម្ម
- សិក្សាអំពីការទទួលបានសិទ្ធិ និង អនុភាពពីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម
- ប្រៀបធៀបភាពដូច និង ភាពខុសគ្នារវាងប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ និងអន្តរជាតិ
- គុណសម្បត្តិ និង គុណវិបត្តនៃប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ។

៤. ដែនកំណត់នៃការស្រាវជ្រាវ

ក្នុងការសិក្សាស្រាវជ្រាវប្រធានបទស្តីពី **"នីតិវិធីនៃការចុះបញ្ជីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ និងអន្តជាតិ"** សារណានេះផ្ដោតទៅលើការចុះបញ្ជីជាតិ និងអន្តរជាតិ ដោយការចុះបញ្ជីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិអនុលោមទៅតាមច្បាប់ស្តីពី ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម វិញ្ញាបនបត្រម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍ និងគំនូរឧហ្សាហកម្ម ឆ្នាំ២០០៣ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។ ការចុះបញ្ជីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មអន្តរជាតិយោងតាម សន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ដោយផ្អែកទៅលើឯកសារដែលមានជាក់ស្តែងតែប៉ុណ្ណោះ ។ បន្ទាប់មកក្រុមនាងខ្ញុំយកមកធ្វើការសិក្សារែកញែកស្រាវជ្រាវ និងបកស្រាយនូវសេចក្តីលម្អិតទាំងអស់ដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធមួយប្រធានបទខាងលើ ។

៥. សារៈសំខាន់នៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវ

ការសិក្សាស្រាវជ្រាវនេះ បានជួយពង្រឹងការយល់ដឹងកាន់តែច្បាស់ជាមួយចំណេះដឹងទ្រឹស្តីការអនុវត្តន៍ជាក់ស្តែងពាក់ព័ន្ធទៅលើលក្ខខណ្ឌអនុវត្តនីតិវិធីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ និងអន្តរជាតិ ។ មួយចំណែកទៀតគឺផ្តល់ការការពារ លើកទឹកចិត្តដល់តក្កករដែលបានរកឃើញ ឬ បង្កើតថ្មី ពុំធ្លាប់មានពីមុនមក និងដើម្បីជួយលើកស្ទួយវិស័យកម្មសិទ្ធិបញ្ញាឱ្យកាន់តែប្រសើរជាងមុនមួយកម្រិតទៀត ។

ម្យ៉ាងវិញទៀត ការស្រាវជ្រាវមួយនេះ បានផ្តល់នូវតម្លៃអប់រំសំខាន់ដល់សង្គមជាតិ ដែលធ្វើឱ្យប្រព័ន្ធកម្មសិទ្ធិបញ្ញាមានភាពទូលំទូលាយ ជាមូលហេតុបណ្តាលឱ្យប្រជាពលរដ្ឋបានស្វែងយល់ និងបង្កើននូវចំណេះមួយ

កម្រិតទៀត ។ ពិសេសជាងនេះទៅទៀតការស្រាវជ្រាវនេះ និងផ្តល់ផលប្រយោជន៍ ចំណេះដឹង ដល់អ្នកសិក្សាជំនាន់ក្រោយ និងទុកជាឯកសារសម្រាប់ការស្រាវជ្រាវបន្ថែម ។

៦. វិធីសាស្ត្រនៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវ

វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវនេះ គឺធ្វើឡើងតាមរបៀបស្វែងរក ពន្យល់ បកស្រាយ ប្រើឯកសារពាក់ព័ន្ធជាជំនួយក្នុងការបកស្រាយ និងបញ្ជាក់អត្ថន័យឱ្យបានកាន់តែច្បាស់ ។

១. ប្រមូលទិន្និន័យ

- ច្បាប់ស្តីពីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម វិញ្ញាបនបត្រម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍ និងគំនូរឧស្សាហកម្ម ឆ្នាំ ២០០២
- សន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ឆ្នាំ ២០១៦
- ប្រកាសស្តីពី ការគ្រប់គ្រង និងនីតិវិធីផ្តល់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម និង វិញ្ញាបនបត្រម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍ ឆ្នាំ២០១៦
- សៀវភៅសារណា នៅសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និង វិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច
- ឯកសារបានមកពីការស្វែងរកបានតាមប្រព័ន្ធអ៊ីនធើណេត បណ្ណាល័យ សៀវភៅមេរៀន និងឯកសារតាមស្ថាប័នានា។

២. ការបកស្រាយ និង វិភាគ

បន្ទាប់ពីឆ្លងកាត់ប្រមូលទិន្ន័យរួចហើយ ក្រុមយើងខ្ញុំបានធ្វើការជ្រើសរើសទិន្ន័យដែលពាក់ព័ន្ធខ្លឹមសារសំខាន់មកវែកញែកពិភាក្សាបកស្រាយ លើអត្ថន័យក្នុងការចុះបញ្ជីនីតិវិធីលក្ខណ្ឌទទួលបានការការពារប្រកាសនីយ បត្រតក្កកម្មព្រមទាំងបញ្ញត្តិសម្រាប់ផ្តន្ទាទោសចំពោះអំពើរំលោភបំពានលើប្រកាសនីយបត្រតក្កម្ម ដែលចែងបាន ក្នុងច្បាប់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

៧. រចនាសម្ព័ន្ធនៃការស្រាវជ្រាវ

អត្ថបទសារណាក្រោមប្រធាន " នីតិវិធីនៃការចុះបញ្ជីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ និងអន្តរជាតិ" ត្រូវបានបែងចែកចេញជា ៥ ផ្នែកធំៗដូចខាងក្រោម៖

- **សេចក្តីផ្តើម** ជាផ្នែកផ្តើមដំបូងគេដែលរៀបរាប់អំពីលំនាំបញ្ហា ចំណោទបញ្ហា គោលបំណងនៃការស្រាវជ្រាវ សារៈសំខាន់នៃការស្រាវជ្រាវ ព្រមទាំងវិធីសាស្ត្រនៃការស្រាវជ្រាវ ។
- **ជំពូកទី១ សញ្ញាណទូទៅនៃការចុះបញ្ជីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម** ក្នុងផ្នែកនេះនិយាយពាក់ព័ន្ធទៅនិង និយមន័យ បុព្វហេតុនៃការកកើត គោលបំណង សញ្ញាណទូរទៅរបស់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ និងអន្តរជាតិ ព្រមទាំង ការបែងចែកប្រកាសនីយបត្រតក្កម្ម ។

- **ជំពូកទី២ ការអនុវត្តន៍ការចុះបញ្ជីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ** ក្នុងផ្នែកនេះដែលយើងសិក្សាអំពីលក្ខខណ្ឌនៃការចុះបញ្ជី ការផ្តល់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម និងអានុភាពដែលទទួលបាន និងសិក្សាអំពីទោសបញ្ញត្តិអំពីការរំលោភបំពានប្រកាសនីយបត្រតកក្កកម្ម ។
- **ជំពូកទី៣ ទិដ្ឋភាពទូទៅនៃការចុះបញ្ជីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មអន្តរជាតិ** ក្នុងផ្នែកនេះដែលយើងសិក្សាអំពី ការដាក់ពាក្យស្នើសុំអន្តរជាតិ ការប្រៀបធៀបចំណុចដូច និងខុសគ្នារវាងប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ និងអន្តរជាតិ និងគុណសម្បត្តិ គុណវិបត្តិប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មអន្តរជាតិ ។
- **សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងអនុសាសន៍** ចំណុចនេះជាផ្នែកចុងក្រោយនៃសារណាដែលសរុបសេចក្តីបញ្ចូល ខ្លឹមសារឡើងវិញលទ្ធផលដែលបានធ្វើ ការស្រាវជ្រាវ និងបង្ហាញអនុសាសន៍ដែលជាដំណោះស្រាយបញ្ហាដែលបានកើតឡើងចំពោះការចុះបញ្ជីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ និងអន្តរជាតិ។

ជំពូកទី ១
សញ្ញាណទូទៅនៃ
ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម

ជំពូកទី ១

សញ្ញាណទូទៅនៃប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ និងអន្តរជាតិ

១.១. សញ្ញាណទូទៅនៃប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ

អ្វីជាប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម? គឺជាផ្នែមួយនៃកម្មសិទ្ធិបញ្ញាដែលសិក្សាអំពី បុព្វហេតុនៃការកកើត គោលបំណងនៃការបង្កើតប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ដែលផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ដល់ម្ចាស់តក្កកម្ម។

១.១.១. និយមន័យ

ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម គឺជាវិញ្ញាបនបត្រដែលបានផ្តល់ការការពារតក្កកម្មដែលចេញដោយការិយាល័យរបស់រដ្ឋាភិបាលណាមួយ ឬការិយាល័យសម្រាប់តំបន់ណាមួយដែលដើរតួនាទីក្នុងនាមរដ្ឋច្រើន ហើយវាអាស្រ័យទៅតាមការដាក់ពាក្យសុំ ។

១.១.២. បុព្វហេតុនៃការកកើត

ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មបានចាប់កំណើត និងមានការវិវត្តន៍អស់រយៈពេលជាច្រើនឆ្នាំកន្លងមកហើយ ប៉ុន្តែគេសង្កេតឃើញ មានទ្រង់ទ្រាយច្បាស់លាស់ ក្នុងការប្រគល់នូវប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនៅក្នុងឆ្នាំ១៧០០ ដោយមានចែងក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញសហរដ្ឋអាមេរិកដែលផ្តល់អំណាចដែលសភាCongress ក្នុងការការពារប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម និងស្នាដៃនិពន្ធ ។ សព្វថ្ងៃនេះប្រព័ន្ធប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ត្រូវបានអភិវឌ្ឍន៍ឱ្យក្លាយទៅជាប្រព័ន្ធអន្តរជាតិមួយយ៉ាងទំនើបដោយប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម នេះត្រូវបានការពារតាមរយៈសន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម Patent Cooperation Treaty(PCT) ។

ការចាប់កំណើតប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម នៅកម្ពុជាទើបតែមានការយកចិត្តទុកដាក់ អំពីបញ្ហានេះក្នុងអំឡុកពេលដែលកម្ពុជាត្រៀម ចូលជាសមាជិកអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោកតែប៉ុណ្ណោះ ។ ជាលទ្ធផលកម្ពុជាបានបង្កើតច្បាប់ស្តីពី ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម វិញ្ញាបនបត្រម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍ និងគំនូរឧស្សាហកម្ម ដែលមានអនុម័តនៅថ្ងៃទី២៣ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៣។ ច្បាប់នេះពាក់ព័ន្ធនិងអ្វីដែលគេហៅថាកម្មសិទ្ធិបញ្ញាផ្នែកឧស្សាហកម្ម។

១.១.៣. គោលបំណង និងកម្មវត្ថុនៃការបង្កើត

- <u>កម្មវត្ថុនៃច្បាប់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម</u>

ដើម្បីទទួលបាននូវប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម តក្កកម្មនេះដាច់ខាតត្រូវតែបំពេញឱ្យបានគ្រប់លក្ខខណ្ឌដែលច្បាប់បានកំណត់ ។ ជាទូទៅកម្មវត្ថុនោះ ត្រូវតែ ស្របច្បាប់ ហើយវាត្រូវតែបង្កើតថ្មីដែលចេញពីគំនិតបញ្ញារបស់មនុស្ស ផលិតចេញមកត្រូវតែស្របច្បាប់ និងដែលវាមានផលប្រយោជន៍សម្រាប់ការប្រើប្រាស់ ជាពិសេស

អាចយកទៅធ្វើអាជីវកម្មបាន ។ តក្កកម្មនោះនឹងមិនត្រូវទទួលបាននូវការកាពារតាមរយៈប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មទេប្រសិន បើការរកឃើញនោះជាការរកឃើញនូវវត្ថុធាតុដើម ឬក៏ជាសារធាតុដែល មានស្រាប់ក្នុងធម្មជាតិ ។

➢ <u>**គោលបំណងនៃច្បាប់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម**</u>

- លើកទឹកចិត្តចំពោះការច្នៃប្រឌិតថ្មី និងចំពោះការស្រាវជ្រាវ និងការអភិវឌ្ឍន៍វិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យា
- ជំរុញ និងលើកទឹកចិត្តការធ្វើពាណិជ្ជកម្ម ក្នុងស្រុកនិងក្រៅប្រទេស និងការវិនិយោគ
- លើកទឹកចិត្តចំពោះការផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យាមកក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាដើម្បីជួយសម្របសម្រួលសកម្មភាពឧស្សាហកម្ម និងការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច
- ផ្តល់ការការពារចំពោះសិទ្ធិនៃកម្មសិទ្ធិឧស្សាហកម្ម និងការប្រឆាំងចំពោះការរំលោភសិទ្ធិខាងលើក៏ដូចជាប្រឆាំង និងការធ្វើជំនួញដោយមិនស្របច្បាប់ ។

១.១.៤.តក្កករ និង តក្កកម្ម

តក្កករ គឺសំដៅលើអ្នកដែលបានបង្កើតស្នាដៃ អ្នកដែលរកឃើញផលិតផលថ្មី ឬ ដំណើរការផលិតកម្ម ឬ អាចជាការរកឃើញអ្វីមួយ ដែលទាក់ទងទៅនឹងផលិតផល ឬ ដំណើការផលិតកម្ម ។[1] មួយវិញទៀត តក្កករ សំដៅលើសិទ្ធិជាម្ចាស់នៃប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម គឺជាកម្មសិទ្ធិរបស់តក្កករ ដែលជាអ្នកបង្កើតស្នាដៃ និង យកទៅចុះបញ្ជីបានមុនគេ ។

តក្កករ ជាបុគ្គលដែលបង្កើតស្នាដៃ ដូចជា និយោជិតរបស់សហគ្រាស កម្មសិក្សាការី ឬអាចជាមន្ត្រីនៅក្នុងជំនាញផលិតកម្ម នៃស្ថាប័នរដ្ឋ ។

➢ **តក្កកម្មរបស់និយោជិត** តាមរយៈកិច្ចសន្យាការងារ និយោជិតមានចំណង ក្រោមបង្គាប់បញ្ជារបស់និយោជក មានន័យថានិយោជិត មានកាតព្វកិច្ចបំពេញការងារ ដែលនិយាយបានប្រគល់ឱ្យស្របតាមច្បាប់កិច្ចសន្យា និងច្បាប់ការងារ ។ ក្នុងករណីនេះ ជាគោលការណ៍ តក្កកម្មដែលកើតចេញពីបេសកម្ម ឬសេវាកម្មក្នុងក្របខណ្ឌនៃ កិច្ចសន្យាការងារ តក្កកម្មនោះជាកម្ម សិទ្ធិរបស់និយោជក (មាត្រា ១៤ នៃច្បាប់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម) ។ផ្អែកតាមបទប្បញ្ញត្តិខាងលើ យើងទាញចេញជាគោលការណ៍នៃសច្ចធារណ៍ តាមច្បាប់ បានចែងថា រាល់តក្កកម្ម ទាំងអស់ត្រូវចាត់ទុកជាកម្មសិទ្ធិរបស់និយោជក ប្រសិនបើតក្កកម្មនោះត្រូវបានបង្កើតឡើង ៖

- ក្នុងម៉ោងធ្វើការ

[1] មាត្រា ៣ ច្បាប់ស្តីពីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម វិញ្ញាបនបត្រម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍ និងគំនូរឧស្សាហកម្ម ។

- ក្នុងក្របខណ្ឌសកម្មភាពការងារ
- ដោយការប្រើប្រាស់មធ្យោបាយរបស់សហគ្រាស ។

➢ **តក្កកម្មរបស់កម្មសិក្សាការី** ជាគោលការណ៍កម្មសិក្សាការីមិនស្ថិតនៅក្រោមរបបគិតយុត្តដូចនិយោជិត នោះទេ ។ ច្បាប់ស្ដីពីការងារ ឆ្នាំ១៩៩៧ នៃប្រទេសកម្ពុជា ពុំបានកំណត់អំពី លក្ខខណ្ឌ នៃការបញ្ចប់កម្ម សិក្សាតែប៉ុណ្ណោះ ។[2] នៅក្នុងអនុវត្តកម្ពុជា ពុំទាន់មានដំណោះស្រាយនោះឡើយទេ ។ ក្នុងករណីនេះ ប្រសិនបើច្បាប់អនុវត្តមានក្នុងកំណត់បញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធ វាជាសេរីភាពរបស់គូភាគី ដែលត្រូវកំណត់លក្ខ ខណ្ឌជាក់លាក់ នៅក្នុងកិច្ចសន្យា (រវាងអ្នកដឹកនាំកម្មសិក្សា និង កម្មសិក្សាការី)។

➢ **តក្កកម្មរបស់មន្ត្រី** ក្នុងក្របខណ្ឌគិតយុត្តកម្ពុជា ពុំមានបទប្បញ្ញត្តិណាមួយកំណត់អំពីម្ចាស់សិទ្ធិលើតក្ក កម្ម ដែលត្រូវបង្កើតឡើងដោយមន្ត្រីសាធារណៈ ដែលមានជំនាញ និងគ្រប់គ្រងវិស័យបច្ចេកវិទ្យាណា មួយនោះទេ ។[3]

➢ **តក្កកម្ម** គឺសំដៅលើគំនិតរបស់តក្ករ ដែលអាចយកទៅអនុវត្តបាន ក្នុងដំណោះស្រាយបញ្ហាជាក់លាក់ ណាមួយ ក្នុងវិស័យបច្ចេកវិជ្ជា ។[4] មួយវិញទៀត តក្កកម្ម គឺជាផលិតផល ដែលកើតចេញពីគំនិតបញ្ញា ផ្ទាល់ របស់តក្ករហើយអាចយកទៅអនុវត្តបានក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម ។ តាមន័យគតិយុត្ត ក៏ដូចជា ក្នុងករណី នៃស្នាដៃនិពន្ធ ដែលជាតក្កកម្ម គឺត្រូវតែជាផលិតផល នៃគំនិតប្រាជ្ញាផ្ទាល់របស់ តក្ករ ដែល ជាអ្នកបង្កើតវា ។ ប៉ុន្តែនេះពុំមានន័យថា គ្រប់ផលិតផលនៃគំនិតរបស់ តក្ករ ទាំងអស់សុទ្ធសឹងតែអាច ចាត់ទុកថាជា តក្កកម្មបាននោះទេ ពោលលុះត្រាតែគំនិតរបស់ស្នាដៃទាំងអស់នោះ អាចបំពេញតាម លក្ខខណ្ឌទាំងឡាយដែលច្បាប់បានកំណត់ផង និង ត្រូវតែស្ថិតនៅក្នុងវិស័យ ដែលច្បាប់ ទទួលស្គាល់ ទៀតផង ពោលគឺ តក្កកម្មនោះជាតក្កកម្មដែលមិនពាក់ព័ន្ធ ក្នុងវិស័យ ឧស្សាហកម្ម ត្រូវការពារដោយ ច្បាប់ ដោយឡែក ក្នុងមាត្រា ៤ និង មាត្រា ៩ ។[5]

១.១.៥. អត្ថប្រយោជន៍នៃប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម

ទោះបីជាការទទួលបានប្រកាសនីយបត្រតក្កម្មនេះពីរដ្ឋតម្រូវឱ្យតក្ករជាប់កាតព្វកិច្ចមួយចំនួនក៏ដោយ ប៉ុន្តែច្បាប់ប្រភេទនេះគឺជា ប្រភពអត្ថប្រយោជន៍ជាច្រើនដល់តក្ករកាលបើបានធ្វើជាម្ចាស់របស់វាផងដែរ ។ ក្រៅ

---

2 សៀវភៅ នីតិកម្មសិទ្ធិបញ្ញា សាស្ត្រាចារ្យ ទេព សុខ ទំព័រ២២ ឆ្នាំ២០២០-២០២១ ។

3 សៀវភៅ នីតិកម្មសិទ្ធិបញ្ញា សាស្ត្រាចារ្យ ទេព សុខ ទំព័រ២២ ឆ្នាំ២០២០-២០២១ ។

4 ច្បាប់ស្តីពីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម វិញ្ញាបនបត្រម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍ និងគំនូរឧស្សាហកម្ម មាត្រា ៣ កថាខណ្ឌ១ ។

5 សៀវភៅ នីតិកម្មសិទ្ធិបញ្ញា សាស្ត្រាចារ្យ ទេព សុខ ទំព័រទី ២៣ ឆ្នាំ២០២០-២០២១ ។

ពីទទួលសិទ្ធិក្នុងការធ្វើអាជីវកម្មលើតក្កកម្ម ដែលច្បាប់បានប្រគល់ដល់ម្ចាស់នៃប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនោះក៏មានអត្ថប្រយោជន៍ជាច្រើនទៀតដែលម្ចាស់នៃតក្កកម្មអាចទទួលបានពីការសុំប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនៃពីរដ្ឋ ។

ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម អាចត្រូវបានចាត់ទុកដូចជាការធានាមួយរបស់រដ្ឋដើម្បីប្រឆាំងទៅនឹងអំពើនៃការក្លែងបន្លំទាំងឡាយណា ចំពោះតក្កកម្មដែលជាកម្មវត្ថុនៃប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មឱ្យដល់តក្ករ ។ អំពើនៃការក្លែងបន្លំ គឺសំដៅដល់រូបភាពនៃអំពើទាំងឡាយណា ដែលបំពានដល់សិទ្ធិលើតក្កកម្មនៃម្ចាស់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនេះ ទាំងលើផលិតផល ឬដំណើរការផលិតផលដែលតក្ករនោះបានចុះបញ្ជី និងទាំងលើមធ្យោបាយនានាដែលត្រូវប្រើប្រាស់សម្រាប់ជាជំនួយដល់ការផលិត ឬដំណើរការផលិតកម្មនោះផងទៀត ។ មួយវិញទៀតដោយសារវត្តមាន នៃប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនេះទើបអំពើនៃការក្លែងបន្លំអាចនឹងត្រូវផ្តន្ទាទោសតាមច្បាប់ស្តីពីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម វិញ្ញាបនបត្រម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍ និងគំនូរឧស្សាហកម្មជាមិនខាន ។៩ ពិសេសលើសពីនេះទៅទៀតការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ត្រូវបានទទួលស្គាល់ និងការការពារដោយច្បាប់ រាល់ពេលមានការបំពាន ការលួចចម្លង និងការផ្តល់ភាពងាយស្រួល ក្នុងការតតាំងជាមួយតតិយជន ។

ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនេះដែរ ក៏ពិតជាអាចជម្រុញដល់ការលើកម្ពស់អភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចរបស់សហគ្រាសបាន ពីព្រោះប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនេះ ត្រូវបានចាត់ទុកជាធាតុផ្សំមួយនៃទ្រព្យសកម្មនៃសហគ្រាស និងជាប្រភពផ្ទាល់នៃការទាក់ទាញអ្នកបណ្តាក់ទុន ដើម្បីបង្កើនអ្នកវិនិយោគរបស់សហគ្រាសនេះកាន់តែច្រើនឡើង ។ មួយវិញទៀតវាមានសារៈប្រយោជន៍ខាងសេដ្ឋកិច្ចរបស់សហគ្រាស ឬ អាជីវកម្មរបស់ម្ចាស់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនេះដូចជា ជួយសម្រួលដល់ការផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យាសម្រាប់ក្នុងការវិនិយោគទុនរបស់សហគ្រាស ម្យ៉ាងទៀតប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនេះ ក៏បានជួយលើទឹកចិត្តដល់ម្ចាស់តក្កកម្មមានការខិតខំសិក្សាស្រាវជ្រាវបន្ថែម ស្វែងរកអ្វីដែលថ្មី ដើម្បីឱ្យមានការអភិវឌ្ឍន៍បន្តបន្ទាប់ទៀត ពោលគឺប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនេះជាចំណែកមួយជួយសម្រួលដល់ ការពន្លឿនដល់ការបង្កើតបច្ចេកវិទ្យាថ្មីៗ ក៏ដូចជាការបង្កើតមុខជំនួញថ្មីៗដល់សហគ្រាសទៀតផង ។ មួយវិញទៀតប្រកាស នីយបត្រតក្កកម្ម គឺជាកូនសោរមួយដ៏សំខាន់ នៅក្នុងកិច្ចសហការគ្នាលើវិស័យជំនួញដែលទាញយកពីផលប្រយោជន៍នៃការទទួលប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម គឺម្ចាស់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មមានសិទ្ធិផ្តាច់មុខនៅលើវង្វង់ដែនដីរបស់ខ្លួនតាមរយៈការប្រើប្រាស់ ការលក់ ឬការនាំចូលនៃតក្កកម្ម ។ ក្នុងនោះដែលប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មមានអត្ថប្រយោជន៍ដូចជា **ជម្រុញការបង្កើតថ្មី និងអភិវឌ្ឍន៍បច្ចេកវិទ្យា និង សិទ្ធិផ្តាច់ មុខ និង ឧត្តមភាព ទីផ្សារ** ។ ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ក៏បានផ្តល់នូវផលចំណូលត្រឡប់មកវិញចំពោះការ វិនិយោគដែលបានបោះទុន វិនិយោគ ជាប្រាក់ និង ពេលវេលាមួយចំនួនធំ ក្នុងការបង្កើតផលិតផល ប្រកបដោយគំនិតច្នៃ

៩សៀវភៅ នីតិកម្មសិទ្ធិបញ្ញា សាស្ត្រាចារ្យ កាន់ សុទ្ធប៉ូលីន ទំព័រ ១៩២ ឆ្នាំ២០១៤ ។

ប្រឌិត អាជីវកម្មរបស់ម្ចាស់ស្នាដៃ អាចធ្វើពាណិជ្ជកម្មលើគំនិតច្នៃប្រឌិតនោះ ក្រោមផ្លាកសិទ្ធិផ្តាច់មុខទាំងនោះ ហើយអាចឱ្យអាជីវកម្មរបស់ម្ចាស់ស្នាដៃ ទទួលបាននូវផលចំណូលខ្ពស់ជាងរបស់ម្ចាស់ស្នាដៃទទួលបាននូវផលចំណូលខ្ពស់ជាងមុនអំពីការវិនិយោគលើតក្កកម្មនេះ។[7]

ប្រកាសនីយបត្រតក្កម្មក៏ចាត់ទុកដូចជាយុទ្ធសាស្ត្រ មួយដ៏ល្អប្រសើរបំផុត ក្នុងការផ្សព្វផ្សាយកេរ្តិ៍ឈ្មោះ និង ដើម្បីពង្រឹងនីត្យានុភាពរបស់សហគ្រាសដែលជាម្ចាស់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ទៅដល់បណ្តាលសាធារណៈជនក៏ដូចអតិថិជន និងដៃគូរប្រកួតប្រជែងរបស់សហគ្រាសនោះផងដែរ។ ស្ថិតក្នុងភាពជាម្ចាស់ស្នាដៃប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនេះ សហគ្រាសទាំងឡាយរមែងមានឥទ្ធិពលខ្ពស់ជាងគេ នៅក្នុងទំនាក់ទំនងពាណិជ្ជកម្មមួយនឹងដៃគូនានារបស់ខ្លួនជានិច្ច ។

ប្រកាសនីយបត្រតក្កម្ម ផ្តល់នូវសិទ្ធិផ្តាច់មុខចំពោះម្ចាស់ស្នាដៃចំពោះស្នាដៃរបស់ខ្លួនដែលបានរកឃើញ និង បានចុះបញ្ជីបានត្រឹមត្រូវតាមលក្ខខណ្ឌកំណត់ ជាធម្មតាច្បាប់អនុញ្ញាតឱ្យ ប្រើប្រាស់អាជីវកម្មលើតក្កកម្មបានរយៈពេល ២០ឆ្នាំ គិតតាំងពីកាលបរិច្ឆេទ នៃការដាក់ពាក្យសុំចុះបញ្ជីប្រកាសនីយបត្រតក្កម្ម។[8]

១.២.ប្រភេទនៃប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ

ប្រកាសនីយបត្រតក្កម្ម តាមច្បាប់របស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ការស្នើសុំប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មត្រូវបានបែកចែកជា ២ផ្នែកគឺ ការស្នើសុំប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ និង ការស្នើសុំប្រកាសនីយបត្រត្កកម្មបរទេស ។

១.២.១.ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ

ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ គឺសំដៅលើការរកឃើញនូវស្នាដៃថ្មីទាំងឡាយណា ដែលបានរកឃើញស្ថិតនៅក្នុងប្រទេសដែលបានស្នើសុំប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ហើយសំណុំលិខិតស្នើសុំប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនេះ គេហៅថាសំណុំលិខិតស្នើសុំប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ ដែលបែបបទក្នុងការស្នើសុំចុះបញ្ជីត្រូវអនុលោមតាមច្បាប់អ្នកកំណត់ ជាទូទៅនៅពេលដែលតក្កកម្មមួយដែលបានរកឃើញត្រូវចាំបាច់ស្នើសុំការការពារដោយច្បាប់ ចំពោះបែបបទក្នុងការស្នើសុំម្ចាស់តក្កកម្មត្រូវបំពេញរួមមាន ពាក្យសុំ សេចក្តីអត្ថាធិប្បាយ សេចក្តីអះអាង និង ខ្លឹមសារសង្ខេប។

១.២.២.ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មបរទេស

ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មបរទេស គឺសំដៅលើតក្កកម្ម ដែលបានរកឃើញមិនស្ថិតនៅក្នុងប្រទេសដែលបានដាក់ពាក្យស្នើសុំចុះបញ្ជីប្រកាសនីយបត្រប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មឡើយ ។ ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មដែល

[7] សៀវភៅ នីតិកម្មសិទ្ធិបញ្ញា សាស្ត្រាចារ្យ ទេព សុខ ទំព័រ ១៨ និង ១៩ ឆ្នាំ ២០២០-២០២១ ។

[8] ច្បាប់ស្តីពី ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម វិញ្ញាបនបត្រម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍ និងគំនូរឧស្សាហកម្ម មាត្រា ៤៥ ។

ទទួលបានការការពារនៅក្នុងប្រទេសមិនមែនមានន័យថា មានវិសាលភាពការការពារទូរទាំងពិភពលោកនោះទេ គឺវាមានវិសាលភាពទទួលបានការការពារត្រឹមតែដែនដីដែល តក្កករ បានស្នើសុំចុះបញ្ជីប៉ុណ្ណោះ ។ ប្រសិនបើម្ចាស់ស្នាដៃ ចង់ទទួលបានការការពារនូវកន្លែង ឬ ប្រទេសណាមួយផ្សេងទៀត ម្ចាស់ស្នាដៃនោះត្រូវតែ ធ្វើការស្នើសុំចុះបញ្ជីនោះឱ្យស្របទៅតាមលក្ខខណ្ឌនៃប្រទេសនីមួយៗ ។ **ឧទាហរណ៍:** ការរកឃើញឡានមួយប្រើប្រាស់ដោយអគ្គីសនីមួយៗបានចុះបញ្ជីការពារនៅប្រទេសជប៉ុន ឡាននោះអាចការពារនៅប្រទេសកម្ពុជាបានលុះត្រាតែតក្កកម្មនោះបានចុះបញ្ជីនៅកម្ពុជា ។ ករណីពិសេសមួយទៀតគេអាចការពារជាលក្ខណៈអន្តរជាតិបានដោយសារតែបញ្ហាកម្មសិទ្ធិបញ្ញាមាន អង្គការពីរដែលតែងតែយកចិត្តទុកដាក់អំពីបញ្ហានេះគឺ អង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក World Intellectual Property Organization (WTO) និង អង្គការកម្មសិទ្ធិបញ្ញាពិភពលោក (WIPO) តែអង្គការដែលគ្រប់គ្រងលើកម្មសិទ្ធិបញ្ញា គឺអង្គការ (WIPO) ។ រាល់សមាជិករបស់អង្គការ (WIPO) ត្រូវទទួលស្គាល់នូវការការពារនេះ ពោលគឺគ្រប់ប្រទេសដែលជាសមាជិករបស់អង្គការ (WIPO) ត្រូវទទួលស្គាល់អានុភាពការការពារនេះ ទោះបីតក្កករមិនបានចុះបញ្ជីនេះប្រទេសខ្លួនក៏ដោយ ក្នុងករណីនេះមិនអនុវត្តទៅលើប្រទេសដែលមិនមែនជាសមាជិករបស់ (WIPO) ឡើយ ។ ប៉ុន្តែអ្វីជាបញ្ហាចោទត្រង់លក្ខខណ្ឌ មូលដ្ឋានគ្រឹះដែលទាមទារក្នុងការចុះបញ្ជីគឺថា ប្រសិនបើប្រទេសណាមួយចង់តម្កល់តក្កកម្មរបស់ខ្លួននៅប្រទេសកម្ពុជា គឺត្រូវគោរពលក្ខខណ្ឌដែលបានកំណត់នៅប្រទេសកម្ពុជា ។ ត្រង់ចំណុចនេះដែលអ្នកដែលបានដាក់ពាក្យសុំត្រូវបង្ហាញពីសិទ្ធិអាទិភាពនៃសំណុំលិខិតស្នើសុំដែលបានចុះបញ្ជីមុនគេនៅប្រទេសណាមួយឬតំបន់ណាមួយ។

អ្នកដាក់ពាក្យសុំ ត្រូវផ្តល់ជូនដល់មន្ត្រីកាន់កាប់បញ្ជីនូវកាលបរិច្ឆេទ និងលេខនៃសំណុំលិខិតស្នើសុំទាំងឡាយ ដែលខ្លួនបានដាក់នៅឯបរទេស ហើយដែលវាពាក់ព័ន្ធទៅនឹងតក្កកម្មដូចគ្នា ឬ ស្ទើរតែដូចគ្នាដែលបានអះអាងនៅក្នុងសំណុំលិខិតស្នើសុំ ។[៩]

អ្នកស្នើសុំប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មបរទេស ត្រូវបំពេញសំណុំបែបទមួយចំនួនដូចខាងក្រោមៈ

- ភ្ជាប់មកជាមួយឯកសារចម្លងនៃលិខិតឆ្លើយឆ្លង ដែលពាក់ព័ន្ធទៅនឹងលទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវ ឬ លទ្ធផលនៃការត្រួតពិនិត្យសំណុំលិខិតស្នើសុំនៅឯបរទេស ដែលអ្នកដាក់ពាក្យសុំបានទទួល ។
- ឯកសារចម្លងនៃប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ដែលបានផ្តល់ឱ្យតាមការដាក់ពាក្យសុំនៅបរទេស ។
- ជនបរទេស ឬ ការបដិសេធមិនផ្តល់ជូននូវប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មតាមសំណើលិខិតនៃសំណុំលិខិតការស្នើសុំនោះ ។[10]

---

៩ ច្បាប់ស្តីពី ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម វិញ្ញាបនបត្រម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍ និងគំនូរឧស្សាហកម្ម មាត្រា ៣០ ។

10 ច្បាប់ស្តីពី ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម វិញ្ញាបនបត្រម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍ និងគំនូរឧស្សាហកម្ម មាត្រា ៣១ ។

១.៣. សញ្ញាណទូទៅនៃប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មអន្តរជាតិ

ដើម្បីកាន់តែយល់ច្បាស់ ស៊ីជម្រៅ យើងគួរគប្បីសិក្សាទៅលើនិយមន័យ ប្រវត្តនៃការកកើត ដែលជាហេតុនាំឱ្យបង្កើតនូវប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មអន្តរជាតិ ដោយអនុលោមសន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មអន្តរជាតិ (PCT) ដូចទៅ៖

១.៣.១. និយមន័យ

ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម តាមរយៈសន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម (PCT) ជាសន្ធិសញ្ញាមួយដែលផ្តល់ជាមូលដ្ឋានគ្រឹះសម្រាប់រៀបចំបែបទពាក្យស្នើសុំប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម និង ផ្តល់ឱ្យតក្កករនូវការការពារបាន ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនៅក្នុងប្រទេសច្រើននៅជុំវិញពិភពលោកលើគោលការណ៍ពាក្យស្នើសុំប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មតែមួយ។[11] សន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ជួយសម្រួលនូវនីតិវិធីសម្រាប់តក្កករ ឬអ្នកស្នើសុំប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម គោលបំណងមួយក្នុងគោលបំណងជាច្រើនគឺជម្រុញការផ្លាស់ប្តូរព័ត៌មានបច្ចេកវិទ្យាដែលមានក្នុង ឯកសារប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មក្នុងចំណោមប្រទេសជាច្រើន។[12]

១.៣.២. ប្រវត្តនៃការកកើតការកកើតប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មអន្តរជាតិ

បន្ទាប់ពីសន្និសីទការទូតនៅទីក្រុងប៉ារីស ប្រទេសបារាំងឆ្នាំ១៨៨០ រួចមកហើយអនុញ្ញាតឱ្យទីក្រុងប៉ារីសសម្រាប់ការការពារកម្មសិទ្ធិឧស្សាហកម្ម បានចុះហត្ថលេខានៅថ្ងៃទី២០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៨៨៣ ដោយប្រទេសចំនួន១១ (បែលសិក ប្រេស៊ីល បារាំង ហ្គាតេម៉ាឡា អ៊ីតាលី ហូឡង់ ព័ទុយហ្គាល់ អែលសាវ៉ាឌ័រ សែប៊ី អេស្បាញ និង ស្វីស) ជាសមាជិកនៅពេលនោះ ហើយគិតមកដល់ថ្ងៃ១៥ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៨៨៣ មានប្រទេសជាសមាជិក ១៧៧ ។ អនុញ្ញាតនេះបានគ្រប់ដណ្តប់លើកម្មសិទ្ធិបញ្ញាច្រើនប្រភេទរួមមាន ការការពារលើប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ពាណិជ្ជសញ្ញា គំនូរឧស្សាហកម្ម ម៉ូដែលមានប្រយោជន៍ សេវាសញ្ញា ពាណិជ្ជនាម ការចង្អុលបង្ហាញ លក្ខណៈភូមិសាស្ត្រ និងទប់ស្កាត់ការប្រកួតប្រជែងមិនស្មោះត្រង់។ អនុសញ្ញានេះបានធ្វើវិសោធនកម្មចំនួន ៦ លើ រួមមានដូចខាងក្រោម៖

- លើកទី១ ធ្វើឡើងនៅថ្ងៃទី១៤ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩០០ នៅទីក្រុងប្រ៊ូសសែល ប្រទេសបែលសិក
- លើកទី២ នៅថ្ងៃទី០២ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩១១ នៅរដ្ឋធានីវ៉ាស៊ីនតោន សហរដ្ឋអាមេរិក
- លើកទី៣ នៅថ្ងៃទី០៦ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៣៤ នៅទីក្រុងឡុងដ៍ ចក្រភពអង់គ្លេស

---

[11] ប្រធានបទ សន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម កិច្ចការស្រាវជ្រាវ ចាន់ អ៊ុយម៉ាន់ ទំព័រ ២ ។

[12] មេរៀន នីតិកម្មសិទ្ធិបញ្ញា អនុបណ្ឌិត លឹម យូស្វ ទំព័រ ៦៩។

- លើកទី ៥ នៅថ្ងៃទី៣១ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៨៥ នៅទីក្រុងស្តុក ប្រទេសស្វីស

បន្ទាប់ពីនេះអនុសញ្ញានេះបានធ្វើវិសោធនកម្មចំនួនមួយលើកនៅថ្ងៃទី២៨ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៧៩ ។ ក្រោយមកក៏មានសន្ធិសញ្ញាការទូតនៅរដ្ឋវ៉ាស៊ីនតោន សហរដ្ឋអាមេរិក លើសន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ដែលធ្វើឡើងនៅថ្ងៃទី១៩ ខែឧសភា រហូតដល់ថ្ងៃទី១៩ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៧០ ។ សន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម បានបញ្ចប់ការចង់ក្រង និង ចុះហត្ថលេខានៅថ្ងៃទី១៩ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៧០ រដ្ឋធានីវ៉ាស៊ីនតោន សហរដ្ឋអាមេរិក ហើយបានចូលជាធរមាន នៅថ្ងៃទី២៤ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៨ ។ នៅថ្ងៃទី០១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៧៨ ពាក្យស្នើសុំប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម តាមសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម លើកចុងក្រោយគេបង្អស់បានដាក់ស្នើសុំ ។ សន្ធិសញ្ញានេះបានបើកទូលាយឱ្យសមាជិករបស់អនុសញ្ញាទីក្រុងបារីសសម្រាប់ការការពារឧស្សាហកម្មចូលរួម ហើយវាធ្លាប់បានធ្វើវិសោធទនកម្មចំនួនបីលើក ដែលលើកទីមួយនៅថ្ងៃទី២៨ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៧៩ លើកទីពីរនៅថ្ងៃទី០៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ១៩៨៤ និង លើកទីបី នៅថ្ងៃទី០៣ ខែតុលា ឆ្នាំ ២០០១។[13]

១.៣.៣.គោលបំណង

សន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម PCT ជាសន្ធិសញ្ញាមួយដែលផ្តល់នូវការបំពេញបែបបទដើម្បីទទួលបាននូវកិច្ចការពារប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនៅច្រើនប្រទេស ។ វាផ្តល់នូវនីតិវិធីងាយស្រួលសម្រាប់តក្កករ ឬអ្នកស្នើសុំប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មចំណោមប្រទេសជាច្រើន និងក្នុងគោលបំណងជាច្រើន គឺជម្រុញ ការផ្លាស់ប្តូរព័ត៌មានមានបច្ចេកទេសវិទ្យាសាស្ត្រដែលមានក្នុងឯកសារ ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មក្នុងចំណោម បណ្តាប្រទេសនានា នៅក្នុងសហគមវិទ្យាសាស្ត្រដែលតក្កករ និងឧស្សាហកម្មធ្វើការទំនាក់ទំនងក្នុងវិស័យជាមួយគ្នា ។

ដូចនេះដើម្បីបន្ថែមនីតិវិធីកាន់តែមានភាពងាយស្រួលទទួលបាន ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មវាសំខាន់ណាស់សម្រាប់គោលបំណងសន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម PCT ធ្វើការផ្សព្វផ្សាយកាន់តែមានប្រសិទ្ធិភាពនូវចំណេះដឹង និង បច្ចេកទេសទាំងឡាយមាននៅក្នុងឯកសារប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយប្រព័ន្ធសន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម PCT មិនផ្តល់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មក្នុងពិភពលោក ។[14]

[13] ប្រធានបទ សន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម កិច្ចការស្រាវជ្រាវ ចាន់ អ៊ុយម៉ាន់ ទំព័រ ២ និង ទំព័រ ៣។

[14] នីតិកម្មសិទ្ធិបញ្ញា សាស្ត្រាចារ្យ ឥន យឿន ទំព័រ១៨១ ឆ្នាំ២០១៣ ។

គោលបំណងសន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម PCT នេះ មានគោលបំណងធ្វើឱ្យរីកចម្រើនផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យា តាមរយៈដូចខាងក្រោម៖

- កែលម្អ និងសម្រួលនីតិវិធីដើម្បីទទួលការការពារតក្កកម្មតាមផ្លូវច្បាប់
- ធ្វើឱ្យមានភាពងាយស្រួល និង សន្សំសំចៃចំពោះការទទួលបាននូវការការពារតក្កកម្មក្នុងបណ្ដាលប្រទេសជាច្រើន
- ជួយសម្រួល និង ពន្លឿនដំណើរការអាជ្ញាធរសាធារណៈចំពោះឯកសារសេចក្ដីអត្ថាធិប្បាយបច្ចេក ទេសនៃតក្កកម្ម
- ជំរុញ និង ពន្លឿនការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចរបស់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍតាមរយៈការអនុម័តនូវវិធានដែលចងក្រងឡើងដើម្បីបង្កើនប្រសិទ្ធិភាពនៃប្រព័ន្ធច្បាប់ សម្រាប់ផ្ដល់ភាពងាយស្រួល និងរកដំណោះស្រាយបច្ចេកទេសពាក់ព័ន្ធតក្កកម្មនៅក្នុងភាពជឿនលឿននៃបច្ចេកវិទ្យាសម័យទំនើបជាងយន្តការថ្នាក់ជាតិ ឬ តាមតំបន់ ។[15]

[15] នីតិវិធីនៃការចុះបញ្ជីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មតាមសន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម របាយការណ៍ស្រាវជ្រាវបញ្ចប់ការសិក្សា រស់ រតនា ទំព័រ ៩ ។

ជំពូកទី ២

ការចុះបញ្ជីប្រកាសនីយបត្រតក្ក កម្ពុជាតិ

ជំពូកទី ២

ការចុះបញ្ជីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ

ការចុះបញ្ជីប្រកាសនីយប័ត្រតក្កកម្មជាតិ គឺជាស្នើសុំចុះបញ្ជីរបស់តក្កករដែល បានបង្កើត និង រកឃើញនូវស្នាដៃថ្មី នៅក្នុងប្រទេសដែលរកឃើញដើម្បីទទួលបានការការពារ ។ ដើម្បីស្វែងយល់អំពីខ្លឹមសារឱ្យកាន់តែស៊ីជម្រៅ គប្បីសិក្សាអំពីលក្ខខណ្ឌ និង បែបបទអ្វីខ្លះដែលតក្កត្រូវបំពេញក្នុងការចុះបញ្ជីជាមុនសិន ។

២.១. លក្ខខណ្ឌគ្រឹះនៃការចុះបញ្ជី

តក្កកម្ម តម្រូវឱ្យបំពេញនូវលក្ខខណ្ឌជាច្រើនដើម្បីអាចនឹងទទួលបាននូវការការពារហើយចំណុចសំខាន់នោះគឺ ការបង្កើត ឬការច្នៃប្រឌិតថ្មីទាំងនោះ កម្មវត្ថុរបស់វាត្រូវស្របច្បាប់ ថ្មី ជំហាននៃការរកឃើញថ្មី អាចអនុវត្តបានក្នុងឧស្សាហកម្ម ហើយពិសេសជាងនេះទៀត ម្ចាស់ស្នាដៃត្រូវបង្ហាញពីការបង្កើតថ្មី របស់ខ្លួននៅក្នុងពាក្យស្នើសុំប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនិងត្រូវបំពេញទៅតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវផ្សេងទៀតដែលបានកំណត់ដោយច្បាប់។

២.១.១. ថ្មី

ថ្មី គឺត្រូវបានគេប្រើទៅលើវត្ថុ ឬឧបករណ៍ប្រើប្រាស់ផ្សេងៗដែលគេមិនធ្លាប់ត្រូវបានប្រើ ឬមិនធ្លាប់បានឃើញពីមុនមក ។

តក្កកម្មដែលអាចចាត់ទុកថាថ្មីបានលុះត្រាតែតក្កកម្មនោះពុំទាន់មានអ្នកណាបានឃើញពីមុនមក ។[16] ការរកឃើញពីមុន គឺ តក្កកម្មដែលសាធារណៈជននៅកន្លែងណាមួយនៅពិភពលោកបានដឹងមុនកាលបរិច្ឆេទសុំចុះបញ្ជី សំណុំលិខិតស្នើសុំនោះ តាមរយៈការផ្សព្វផ្សាយ ដោយប្រើរូបភាពជាក់ស្តែង ឬដោយផ្ទាល់មាត់ តាមរយៈការប្រើប្រាស់តក្កកម្មនោះ ឬតាមរយៈមធ្យោបាយផ្សព្វផ្សាយទៀត ។

មិនត្រូវចាត់ទុកថាជាការដឹងដល់សាធារណៈជនចំពោះករណីដូចខាងក្រោម៖

១. ការដឹងដល់សាធារណៈជននូវតក្កកម្មដែលបានកើតឡើងក្នុងអំឡុងពេល ១២ខែ មុនកាលបរិច្ឆេទសុំចុះបញ្ជីសំណុំលិខិតស្នើសុំ ឬកាលបរិច្ឆេទអាទិភាព[17]។ ទោះបីជាតក្កកម្មបានដឹងឮដល់សាធារណៈជនរួចហើយក៏ដោយ ក៏ត្រូវបានគេចាត់ទុកថាតក្កកម្មថ្មីដែរ នោះប្រសិនបើដឹងឮពីតក្កកម្មនោះបានកើតឡើងក្នុងរយៈពេល ១២ខែ មុនចុះបញ្ជី ឬកាលបរិច្ឆេទអាទិភាព ។

២. ការធ្វើឱ្យលេចឮ ខូចខាតព័ត៌មានស្តីពីតក្កកម្មតាមរយៈអ្នកដាក់ពាក្យសុំ តាមរយៈអ្នកស្នងរបស់បុព្វជន ឬតាមរយៈការរំលោភរបស់តតិយជនជនទៅលើអ្នកដាក់ពាក្យសុំ ឬអ្នកស្នងរបស់បណ្តាលឱ្យ

---

16 ច្បាប់ស្តីពី ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម វិញ្ញាបនបត្រម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍ និងគំនូរឧស្សាហកម្ម មាត្រា៦ ។

17 ជាកាលបរិច្ឆេទ ដែលបានដាក់សំណុំលិខិតស្នើសុំមុនគេបង្អស់ដែលប្រើប្រាស់សម្រាប់ធ្វើជាមូលដ្ឋានក្នុងការទទួលបានសិទ្ធិអាទិភាពដូចដែលចែងក្នុងសន្ធិសញ្ញាទីក្រុងប៉ារីស ឆ្នាំ១៩៨៣។

លេចឮ ។ ការរកឃើញពីមុន គឺតក្កកម្មដែលសាធារណៈជន នៅកន្លែងណាមួយនៅលើពិភពលោកបានដឹងមុនកាលបរិច្ឆេទសុំចុះបញ្ជីសំណុំលិខិតស្នើសុំ ឬកាលបរិច្ឆេទអាទិភាពនៃសំណុំលិខិតស្នើសុំនោះ តាមរយៈការផ្សព្វផ្សាយដោយប្រើរូបភាពជាក់ស្តែង ឬដោយផ្ទាល់មាត់ តាមរយៈកាប្រើប្រាស់តក្កកម្មនោះ ឬតាមរយៈមធ្យោបាយផ្សព្វផ្សាយផ្សេងទៀត ។[18]

២.១.២. ជំហាននៃការរកឃើញថ្មី

ជំហាននៃការរកឃើញថ្មី ជាចំណុចដែលមានភាពច្នៃប្រឌិតមានការលំបាកជាងគេព្រោះថា វាទាមទារឱ្យមានការត្រួតពិនិត្យដែលមាន លក្ខណៈបច្ចេកទេសយ៉ាងល់អិតទើបអាចដឹងថាមាន ឬគ្មានជំហាននៃការរកឃើញថ្មី ។ ជំហាននៃការរកឃើញថ្មីមានន័យថា តក្កកម្មមានលក្ខណៈស្មុគស្មាញដោយបុគ្គលកម្រិតធម្មតាក្នុងជំនាញមិនអាចយល់ដឹងបាន ហើយវាទាមទារឱ្យបុគ្គលដែលមានកម្រិតខ្ពស់ទើបអាចយល់ដឹងបានពីដំណើរការរបស់តក្កកម្មនោះ ។

ប្រសិនបើតក្កកម្មដែលទើបតែរកឃើញ អាចឱ្យបុគ្គលកម្រិតជំនាញធម្មតាអាចយល់ដឹងបាននោះមានន័យថា តក្កកម្មនោះមិនមានជំហាននៃការរកឃើញថ្មីទេ ពីព្រោះវាបានបាត់បង់នូវភាពអស្ចារ្យ ឬលក្ខណៈពិសេសរបស់វាហើយ ។ ដូចនេះជំហាននៃការរកឃើញថ្មី សំដៅលើវិធីសាស្ត្រ បច្ចេកទេស ស្នាដៃ ដែលមិនងាយក្នុងរកឃើញ ឬក៏មិនងាយនឹងអាចធ្វើឱ្យតក្កកម្មនោះអាចដំណើរការ ឬប្រើប្រាស់បាន ។

ច្បាប់ស្តីពីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មរបស់កម្ពុជាចែង ដោយផ្អែកទៅលើការរកឃើញពីមុន ផ្អែកតាមសំណុំលិខិតស្នើសុំដែលអាចអះអាងអំពីតក្កកម្មនោះ នឹងដូចដែលមានចែងនៅក្នុងវាក្យខណ្ឌទី២ នៃមាត្រា៦នៃច្បាប់នេះតក្កកម្មត្រូវចាត់ទុកថាមានជំហានរកឃើញថ្មីប្រសិនបើតក្កកម្មនោះមិនអាចឱ្យបុគ្គលណាដែលមានកម្រិតធម្មតាក្នុងជំនាញយល់ដឹងបាន ។[19]

ប៉ុន្តែទាំងនេះ មិនជាបញ្ហាដែលមិនអាចដោះស្រាយបាននោះទេ ព្រោះវាមិនមែនឱ្យតែអាច ប្រើប្រាស់បាន ឬអនុវត្តបាន គឺត្រូវទទួលបានការការពារដោយប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មទាំងអស់នោះឡើយ ។

ជំនាញមិនអាចយល់ដឹងបាន ហើយវាទាមទារឱ្យបុគ្គលដែលមានកម្រិតខ្ពស់ទើបអាចយល់ដឹងបានពីដំណើរការរបស់តក្កកម្មនោះ ។

---

18 ច្បាប់ស្តីពី ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម វិញ្ញាបនបត្រម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍ និងគំនូរឧស្សាហកម្ម មាត្រា៦ ។

19 ច្បាប់ស្តីពី ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម វិញ្ញាបនបត្រម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍ និងគំនូរឧស្សាហកម្ម មាត្រា៧ ។

ប្រសិនបើតក្កកម្មដែលទើបតែរកឃើញ អាចឱ្យបុគ្គលកម្រិតជំនាញធម្មតាអាចយល់ដឹងបាននោះមានន័យថា តក្កកម្មនោះមិនមានជំហាននៃការរកឃើញថ្មីទេ ពីព្រោះវាបានបាត់បង់នូវភាពអស្ចារ្យ ឬ លក្ខណៈពិសេសរបស់វាហើយ ។ ដូចនេះជំហាននៃការរកឃើញថ្មី សំដៅលើវិធីសាស្ត្រ បច្ចេកទេស ស្នាដៃ ដែលមិនងាយក្នុងរកឃើញ ឬក៏មិនងាយនឹងអាចធ្វើឱ្យតក្កកម្មនោះអាចដំណើរការ ឬប្រើប្រាស់បាន ។

ច្បាប់ស្តីពីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មរបស់កម្ពុជាចែង ដោយផ្អែកទៅលើការរកឃើញពីមុន ផ្អែកតាមសំណុំលិខិតស្នើសុំដែលអាចអះអាងអំពីតក្កកម្មនោះ នឹងដូចដែលមានចែងនៅក្នុងវាក្យខណ្ឌទី២ នៃមាត្រា៦ នៃច្បាប់នេះតក្កកម្មត្រូវចាត់ទុកថាមានជំហានរកឃើញថ្មី ប្រសិនបើតក្កកម្មនោះមិនអាចឱ្យបុគ្គលណាដែលមានកម្រិតធម្មតាក្នុងជំនាញយល់ដឹងបាន ។[20]

២.១.៣. អាចអនុវត្តក្នុងឧស្សាហកម្មបាន

តក្កកម្មដែលបានរកឃើញ ឬទើបបានបង្កើតថ្មីនោះត្រូវតែឱ្យយកទៅ ផលិតប្រើប្រាស់នៅក្នុងប្រភេទណាមួយនៃឧស្សាហកម្ម ។ ការវិនិច្ឆ័យបែបនេះមានលក្ខណៈទូលំទូលាយណាស់ ពីព្រោះថាស្ទើរតែគ្រប់កម្មវត្ថុទាំងអស់អាចយក ទៅអនុវត្ត ឬប្រើប្រាស់បានក្នុងឧស្សាហកម្ម ទោះបីវាស្ថិតនៅក្នុងដំណាក់កាលនៃការស្រាវជ្រាវក៏ដោយ ប៉ុន្តែទាំងនេះ មិនជាបញ្ហាដែលមិនអាចដោះស្រាយបាននោះទេ ព្រោះវាមិនមែនឱ្យតែអាច ប្រើប្រាស់បាន ឬអនុវត្តបាន គឺត្រូវទទួលបានការការពារដោយប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មទាំងអស់នោះឡើយ ។

- <u>**កម្មវត្ថុស្របច្បាប់**</u>

ដើម្បីទទួលបាននូវប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម តក្កកម្មនោះដាច់ខាតត្រូវបំពេញឱ្យ បានគ្រប់លក្ខខណ្ឌដែលច្បាប់បានកំណត់ ។ ជាទូទៅកម្មវត្ថុនៃតក្កកម្មនៃតក្កកម្មនោះ ត្រូវតែ ស្របច្បាប់ហើយវាត្រូវតែបង្កើតថ្មីដែលចេញពីគំនិតបញ្ញាមនុស្ស ផលិតចេញមកស្របច្បាប់ និងមានប្រយោជន៍ប្រើប្រាស់ធ្វើអាជីវកម្មបាន ។

តក្កកម្មទាំងនោះ នឹងមិនត្រូវទទួលបានការការពារតាមរយៈប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មទេ ប្រសិនបើការរកឃើញនោះជាការរកឃើញនូវវត្ថុធាតុដើម ឬក៏ជាសារធាតុមួយដែលមានស្រាប់នៅក្នុងធម្មជាតិ ។ បើយោងតាមមាត្រា ៤ នៃច្បាប់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាយើងវិញបានចែងថា៖

១. ការរកឃើញនូវទ្រឹស្តីវិទ្យាសាស្ត្រ និងវិធីសាស្ត្រគណិតវិទ្យា

២. គម្រោងការ ក្បួនឬវិធីសាស្ត្រសម្រាប់ជំនួញ សម្រាប់បធ្វើហ្វឹកហ្វឺនខាងប្រាជ្ញាសុទ្ធសាធ ឬសម្រាប់ល្បែងកំសាន្ត

[20] ច្បាប់ស្តីពី ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម វិញ្ញាបនបត្រម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍ និងគំនូរឧស្សាហកម្ម មាត្រា៧ ។

៣. វិធីសាស្ត្រសម្រាប់ព្យាបាលរាងកាយមនុស្ស ឬសត្វដោយការវះកាត់ ឬក៏ដោយការព្យាបាល ក៏ដូចជាវិទ្យាសាស្ត្រវិនិច្ឆ័យរោគដែលបានអនុវត្តលើរាងកាយមនុស្ស សត្វ

៤. ផលិតផលឱសថដូចមានចែងក្នុងមាត្រា១៣៦

៥. រុក្ខជាតិ ឬសត្វដែលមិនមែនជាមីក្រូសរីរាង្គ និងដំណើរកកើតតាមលក្ខណៈជីវសាស្ត្រសំខាន់សម្រាប់ផលិតកម្មរុក្ខជាតិ ឬសត្វ

៦. ប្រភេទផ្សេងៗនៃប្រភេទរុក្ខជាតិណាមួយ ។

ចំពោះវិធីសាស្ត្រដែលមានចែងនៅចំណុច ៣ ខាងលើនេះមិនត្រឹមតែព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាប៉ុណ្ណោះទេដែលមិនផ្ដល់ការការពារឱ្យ ប៉ុន្តែសូម្បីតែបណ្ដាលប្រទេសផ្សេងៗទៀត ក៏ ពុំផ្ដល់ការការពារឱ្យដែរ ។

ទាក់ទងទៅនឹងផលិតផលឱសថ គឺមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីទទួលបាននូវការការពារ ពីព្រោះគ្រប់ឱសថទាំងអស់ គឺពិបាកណាស់ក្នុងស្រាវជ្រាវ ចំណាយពេលវេលា និងថវិកាច្រើន ។ តាមពិតទៅឱសថក៏ទទួលបាននូវការការពារតាមផ្លូវច្បាប់ផងដែរ តែដោយសារតែមានសំណូមពរពីបណ្ដាល ប្រទេសដែលមានការអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចមួយចំនួនទៅអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក ដើម្បីកុំឱ្យមានការការពារចំពោះផលិតផលឱសថក្នុងនៅបណ្ដាលប្រទេសពួកគេ ដោយហេតុថានៅក្នុងបណ្ដាលប្រទេសទាំងនោះកំពុងមានជម្ងឺឆ្លងច្រើន ហើយប្រជាជនពុំមានលទ្ធភាពក្នុងការទិញឱសថដែលមានតម្លៃថ្លៃមកប្រើនោះទេ ក៏ដូចជាបណ្ដាលប្រទេសមួយចំនួននៅទ្វីបអាហ្វ្រិក និងកម្ពុជាយើង ។ តាមរយៈស្នើសុំនេះអង្គការពិភពលោកបានយល់ព្រមដោយមិនការពារចំពោះផលិតផលឱសថរហូតដល់ឆ្នាំ២០៣១ ។[21] ដូច្នេះនាពេលសព្វថ្ងៃនេះ ផលិតផលឱសថនៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា មិនទទួលបាននូវការការពារទេវាជាទ្រព្យសាធារណៈ ដែលបុគ្គលគ្រប់រូបអាចយករូបមន្តឱសថទាំងអស់នោះផលិតផល ដើម្បីធ្វើអាជីវកម្មបាន ។

ក្នុងចំណុចទី៦ នៃមាត្រាដែលនេះដែរ មិនមែនគ្រប់បណ្ដាលប្រទេសទាំងអស់ក្នុងពិភពលោកយើងនេះមិនផ្ដល់ការការពារចំពោះពូជរុក្ខជាតិថ្មីនោះទេ គឺប្រទេសភាគច្រើន បានផ្ដល់ការការពារតាមច្បាប់ស្ដីពីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មទេ គឺត្រូវការពារតាមច្បាប់ស្ដីពីការគ្រប់គ្រងពូជដំណាំ និងសិទ្ធិអ្នកបង្កាត់ពូជដំណាំឆ្នាំ២០០៨ ។

២.២. លក្ខខណ្ឌទម្រង់នៃការចុះបញ្ជី

រាល់តក្កកម្មដែលបានរកឃើញថ្មី ប្រសិនបើម្ចាស់នៃតក្កកម្មចង់ទទួលបានការការពារពីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ម្ចាស់តក្កកម្មត្រូវតែគោរពទៅតាមលក្ខខណ្ឌនៃនីតិវិធីការចុះចញ្ជីរួមមាន ពាក្យសុំ សេចក្ដីអត្ថាធិប្បាយ សេចក្ដីអះអាង ខ្លឹមសារសង្ខេប ។

---

21 សម្រាប់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាបានពន្យាពេលនៃការការពារលើកទី២រហូតដល់ឆ្នាំ២០៣៣ (មាត្រា១៣៦ ថ្មី)

២.២.១. ពាក្យសុំ

នៅក្នុងពាក្យសុំ អ្នកដាក់ពាក្យសុំត្រូវបញ្ជាក់ឱ្យបានច្បាស់លាស់អំពីអត្តសញ្ញាណនៃតក្កកម្ម ហើយដែលនេះគឺជា កិច្ចដំបូងនៅក្នុងការរៀបចំនូវពាក្យសុំលិខិតស្នើសុំ រួមទាំងទិន្នន័យទាំងឡាយដែលពាក់ព័ន្ធ និងត្រូវភ្ជាប់មកជាមួយដែលនូវចំណងជើងនៃតក្កកម្មនោះ។ ហើយប្រសិនបើអ្នកដាក់ពាក្យសុំនោះមិនមែន ជាតក្កករទេនោះ អ្នកដាក់ពាក្យសុំនោះត្រូវភ្ជាប់មកនូវជាមួយឯកសារបញ្ជាក់ពីការផ្ទេរ សិទ្ធិមកជាមួយផង ។[22] មួយវិញទៀតអ្នកដាក់ពាក្យសុំមិនមែនតក្កករ ក៏តម្រូវឱ្យបំពេញពាក្យសុំនោះត្រូវបញ្ជាក់ឈ្មោះ និងអាសយដ្ឋានរបស់តក្កករម្នាក់ៗ ដូចទៅនឹងពាក្យសុំជាតក្កករផងដែរ ប្រសិនបើអ្នកដាក់ពាក្យសុំប្រកាសនីយបត្រតក្កម្មនេះត្រូវធ្វើឡើងតាមរយៈអ្នកតំណាងរបស់ តក្កករ នោះអត្តសញ្ញាណរបស់អ្នកតំណាងស្របច្បាប់នោះត្រូវដាក់ក្នុងពាក្យសុំផងដែរ ។

ម្យ៉ាងទៀតចំពោះចំណងជើងនៃតក្កកម្មត្រូវតែខ្លី ហើយច្បាស់លាស់ ដោយមិនអនុញ្ញាតឱ្យប្រើប្រាស់ចំណងជើង ឬឈ្មោះតក្កកម្មនោះ មានលក្ខណៈស្មុគស្មាញ មិនច្បាស់លាស់នោះទេ ។[23]

ក្នុងករណីតក្កករ ពុំមានទីលំនៅអចិន្ត្រៃយ៍ ឬទីតាំងប្រកបអាជីវកម្មសំខាន់ក្នុងប្រទេសកម្ពុជាទេការដាក់ពាក្យសុំប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនេះ ត្រូវធ្វើឡើងតាមរយៈអ្នកតំណាងរបស់តក្កករ នោះអត្តសញ្ញាណរបស់អ្នកតំណាងស្របច្បាប់ដែលជាភ្នាក់ងារដែលមានទីលំនៅ និងកំពុងប្រកបវិជ្ជាជីវៈនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងដែលបានបំពេញលក្ខខណ្ឌទាំងឡាយដែល បានកំណត់ដោយបញ្ញត្តិដោយឡែករបស់ក្រសួងឧស្សាហកម្ម និងសិប្បកម្ម ។ [24]

តក្កកម្ម ត្រូវតែចុះបញ្ជីនៅ នាយដ្ឋានកម្មសិទ្ធិបញ្ញាឧស្សាហកម្ម នៃនាយកដ្ឋានឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និង នវានុវត្តន៍ ដើម្បីទទួលបាននូវការការពារស្របច្បាប់ និង ទទួលបានសិទ្ធិផ្តាច់មុខលើតក្កកម្មនោះ ។

ការដាក់ពាក្យសុំចុះបញ្ជីប្រកាសនីយបត្រតក្កម្ម ត្រូវធ្វើឡើងដោយម្ចាស់តក្កកម្ម ឬអ្នកតំណាងស្របច្បាប់របស់ម្ចាស់តក្កកម្ម ដោយបំពេញតាមទម្រង់ដែលកំណត់ដោយច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធនាយកដ្ឋានឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និង នវានុវត្តន៍ ។ អាទិភាពនៃការដាក់ពាក្យសុំប្រកាសនីយបត្រតក្កម្មនេះត្រូវបានផ្តល់ឱ្យអ្នកដែលបានចុះបញ្ជីជាផ្លូវការមុនគេ ឬអ្នកដែលបានអះអាងថាមានអាទិភាព ។ ក្នុងន័យនេះសំដៅទៅលើស្នាដៃណាដែលបានចុះបញ្ជីមុន គេគឺស្នាដៃនោះត្រូវបានមានសិទ្ធិអាទិភាពមុនគេ ដោយមិនមានម្ចាស់តក្កកម្មផ្សេងទៀតមកបំពានសិទ្ធិបាន ។

---

22 មេរៀន នីតិកម្មសិទ្ធិបញ្ញា សាស្ត្រាចារ្យ ឃឹម គីរី ទំព័រ ២២ ឆ្នាំ២០០៩ ។

23 ប្រកាស ស្តីពីការគ្រប់គ្រង និង នីតិប្រកាសនីយតក្កកម្ម និងវិញ្ញាបនបត្រម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍ ប្រការ៩ ប្រកាសលេខ ២០៣ ។

24 ការប្រៀបធៀបនីតិវិធីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនៅកម្ពុជា និង តាមសន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម សារណាបញ្ចប់ការសិក្សា នួន កន្និកា ទំព័រ ១៤ ។

២.២.២. សេចក្តីអត្ថាធិប្បាយ

ក្នុងចំណុចនេះគឺ តម្រូវឱ្យមានការបកស្រាយអំពីព័ត៌មានទំនាក់ទំនង និងបច្ចេកទេស ពីតក្កកម្មនោះឱ្យបានច្បាស់លាស់ ហើយនិងមានលក្ខណៈ ពេញលេញ ដើម្បីអាចបង្ករឱ្យបុគ្គលមានកម្រិតជំនាញធម្មតាអាចយល់ នឹងអាចអនុវត្តតក្កកម្មនោះបាន ពោល គឺត្រូវតែពន្យល់ បកស្រាយអាចបុគ្គលធម្មតាដែល មិនមែនជាមន្ត្រីជំនាញ បានយល់ដឹងអំពីដំណើរការអនុវត្តន៍ក្នុងការ ផលិតតក្កកម្មចាប់ពីដំបូងរហូតដល់តក្កកម្មបានជោគជ័យ បញ្ជាក់ឱ្យបានជាក់លាក់នូវរបៀបដែលតក្កកម្មអាចយកទៅអនុវត្តបាន នៅក្នុងលក្ខណៈឧស្សាហកម្ម និងរបៀបដែលតក្កកម្មអាចត្រូវយកទៅផលិត និងប្រើប្រាស់ ឬប្រសិនបើតក្កកម្មអាចត្រូវប្រើប្រាស់តែប៉ុណ្ណោះ ត្រូវបញ្ជាក់របៀបដែលអាចយកប្រើប្រាស់នោះ នៅពេលដែលតក្កកម្មមានសភាពខុសប្លែកពីសេចក្តីអត្ថាធិប្បាយ ឬលក្ខណៈរបស់តក្កកម្ម ។

មាត្រា ១៨ ច្បាប់ស្តីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មបានបញ្ញត្តិថា សេចក្តីអត្ថាធិប្បាយត្រូវលើកឡើងអំពីតក្កកម្មនោះក្នុងលក្ខណៈច្បាស់លាស់ និងពេញលេញ ដើម្បីឱ្យបុគ្គលដែលមានកម្រិតជំនាញធម្មតាក្នុងជំនាញអាចអនុវត្តបាននូវតក្កកម្មនោះ ។ ដោយឡែកសេចក្តីអត្ថាធិប្បាយនោះ ត្រូវចង្អុលឱ្យដឹងនូវវិធីដែលល្អជាងគេ ដើម្បីអនុវត្តតាមបាននូវ តក្កកម្មខាងលើនៅពេលចុះបញ្ជីកាលបរិច្ឆេទសុំចុះបញ្ជី ឬនៅពេលចុះបញ្ជីកាលបរិច្ឆេទអាទិភាពនៃសំណុំលិខិតនៃស្នើសុំក្នុងករណីអាទិភាពត្រូវបានអះអាង ។[25] សេចក្តីអត្ថាធិប្បាយនៃតក្កកម្មមានគោលដៅបញ្ជាក់អំពីព័ត៌មានទាក់ទង បច្ចេកទេស ឬដំណើរនៃការផលិតផលដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីបង្កើតតក្កកម្មនោះ ។ អត្ថន័យនៃសេចក្តីអត្ថាធិប្បាយនៃតក្កកម្មនេះ ត្រូវបានកំណត់ដោយប្រកាសរបស់ស្ថាប័នរដ្ឋ ។ ក្នុងសេចក្តីអត្ថាធិប្បាយនេះ ត្រូវបញ្ជាក់អំពី ឈ្មោះ ឬចំណងជើងនៃតក្កកម្ម និងបញ្ជាក់អំពីលក្ខណៈបច្ចេកទេស ដែលពាក់ព័ន្ធនឹង ស្នាដៃក្នុងលក្ខខណ្ឌមួយដែលអាចយល់បានដោយមន្ត្រីចុះបញ្ជី។ សេចក្តីអត្ថាធិប្បាយត្រូវពណ៌នាពីផលប្រយោជន៍នៃតក្កកម្មដែលអាចយកទៅផលិតនិងប្រើប្រាស់បានក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្មមួយជាក់លាក់ ។[26]

ម្យ៉ាងវិញទៀតត្រូវបញ្ជាក់ពីស្នាដៃជាមូលដ្ឋាន ដែលបានដឹងចំពោះអ្នកដាក់ពាក្យសុំ អាចត្រូវចាត់ទុកថាប្រើប្រាស់សម្រាប់ការយល់ដឹង ការស្រាវជ្រាវ និងការត្រួតពិនិត្យតក្កកម្ម និងការដកស្រង់ឯកសារដែលឆ្លុះបញ្ចាំងនូវស្នាដៃនោះ ។[27]

---

[25] មាត្រា ១៨ ច្បាប់ស្តីពីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម វិញ្ញាបនបត្រម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍ និងគំនូរឧស្សាហកម្ម ។

[26] សៀវភៅ នីតិកម្មសិទ្ធិបញ្ញា សាស្ត្រាចារ្យ ទេព សុខ ទំព័រ ២៨ ឆ្នាំ២០២០-២០២១ ។

[27] ប្រកាសស្តីពី ការគ្រប់គ្រង និងនីតិវិធីផ្តល់ប្រកាសនីយតក្កកម្ម និងវិញ្ញាបនបត្រម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍ ប្រការ១០ នៃប្រកាសលេខ ២០៣ ។

២.២.៣.សេចក្តីអះអាង

អ្នកដាក់ពាក្យស្នើសុំត្រូវកំណត់ឱ្យបានច្បាស់លាស់នូវចំណុច ដែលចង់សុំឱ្យមានការការពារ ។ ហើយជាងនេះទៅទៀតក៏អាចតម្រូវឱ្យប្រើប្រាស់នូវសេចក្តីអត្ថាធិប្បាយ និងគំនូសបង្ហាញដើម្បីធ្វើការបកស្រាយពីសេចក្តីអះអាង ។ សេចក្តីអះអាងត្រូវច្បាស់លាស់ និងសង្ខេប ។ គួរចង់ចាំថា សេចក្តីអះអាងពឹងផ្អែកទាំងស្រុងលើសេចក្តីអត្ថាធិប្បាយ ។[28]

ជាទូទៅគេតម្រូវឱ្យអ្នកដាក់ពាក្យសុំភ្ជាប់ជាមួយនូវគំនូសបង្ហាញ ដែលជាកត្តា ដ៏ចាំបាច់ ក្នុងការធ្វើការបកស្រាយពន្យល់ដល់មន្ត្រីទទួលបន្ទុកកាន់កាប់បញ្ជីងាយស្រួលយល់ពីតក្កកម្មនោះ ។ កម្មវត្ថុនៃសេចក្តីអះអាងមានគោលដៅបញ្ជាក់នូវលក្ខណៈបច្ចេកទេស សុទ្ធសាធរបស់តក្កកម្មដើម្បីបញ្ជាក់ថាតក្កកម្មដែលត្រូវដាក់ពាក្យសុំនេះមិនស្ថិតនៅក្នុងវិស័យណាមួយដែលត្រូវបានការពារ ដោយប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មរួចហើយ ឬវិស័យសាធារណៈ ឬដែលបម្រុងទុក ការពារឱ្យតក្កកម្មដែលនៅមានសុពលភាពឡើយ ហើយសេចក្តីអះអាងនេះត្រូវមានលក្ខណៈច្បាស់លាស់ និង សមស្រប។[29]

២.២.៤. ខ្លឹមសារសង្ខេប

ខ្លឹមសារសង្ខេបគឺជាអត្ថន័យនៃលក្ខណៈបច្ចេកទេស នៃតក្កកម្មដែលជាកម្មវត្ថុនៃការដាក់ពាក្យសុំប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មសម្រាប់តម្កល់ឯកសារ ។ ខ្លឹមសារសង្ខេបត្រូវធ្វើឡើងខ្លី ងាយយល់ និង ភ្ជាប់ជាមួយដោយគំរូពន្យល់អំពីតក្កកម្ម ដែលបានចុះបញ្ជីនោះ។[30]

អ្នកដាក់ពាក្យសុំ ត្រូវបានតម្រូវឱ្យធ្វើការបកស្រាយត្រឹមតែពីព័ត៌មានបច្ចេកទេសដែលទាក់ទងទៅនឹងតក្កកម្មនោះតែប៉ុណ្ណោះ ជាពិសេសអ្នកដាក់ពាក្យស្នើសុំមិនត្រូវធ្វើការបកស្រាយអំពីវិសាលភាពនៃការពាររបស់តក្កកម្មនោះឡើយ ។ លក្ខខណ្ឌមួយចំនួនដែលតម្រូវឱ្យមាននៅក្នុងពាក្យស្នើសុំប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ហើយក៏នូវមានចំណុចមួយចំនួនទៀត ដូចជាការរួមបញ្ចូលគ្នាតែមួយនៃតក្កកម្ម ការកែតម្រូវ និងការបំបែកសំណុំលិខិតស្នើសុំ ។ ទោះបីអ្នកដាក់ពាក្យសុំបានបំពេញបែបបទ បានគ្រប់គ្រាន់ហើយក៏ដោយ ក៏អ្នកដាក់ពាក្យសុំអាចដកសុំណុំស្នើសុំរបស់ខ្លួនមកវិញនៅពេលណាក៏បាន ឱ្យតែក្នុងករណីដែលសំណុំលិខិតស្នើសុំនោះ ស្ថិតក្នុងដំណាក់កាលនៃការព្យួរទុកសម្រាប់ពិនិត្យដើម្បីផ្តល់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម។សំណុំលិខិតស្នើសុំប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ដាច់ខាតត្រូវតែពាក់ព័ន្ធទៅនឹងតក្កកម្ម តែមួយគត់ ឬ តក្កកម្មតែមួយគត់ ឬតក្កកម្មមួយក្រុម ដែលទាក់ទងគ្នាក្នុងការ

---

28 មេរៀន នីតិកម្មសិទ្ធិបញ្ញា សាស្ត្រាចារ្យ ឃឹម គីរី ទំព័រ ២៣ ឆ្នាំ២០០៩ ។

29 សៀវភៅ នីតិកម្មសិទ្ធិបញ្ញា សាស្ត្រាចារ្យ ទេព សុខ ទំព័រ ២៨ ឆ្នាំ២០២០-២០២១ ។

30 សៀវភៅ នីតិកម្មសិទ្ធិបញ្ញា សាស្ត្រាចារ្យ ទេព សុខទំព័រ ២៨ ឆ្នាំ២០២០-២០២១ ។

បង្កើតបានជាទសន្សនៈរួមមួយនៃតក្កកម្មនោះ ។

អ្នកដាក់ពាក្យសុំ អាចស្នើសុំធ្វើការកែតម្រូវនូវសំណុំលិខិតស្នើសុំរបស់ខ្លួនបាន នៅមុនពេលផ្តល់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ប៉ុន្តែរាល់ការកែតម្រូវនោះមិនត្រូវបន្ថែមអ្វីឱ្យលើសពី ខ្លឹមសារដែលបានបញ្ជាក់នៅក្នុងសំណុំលិខិតដំបូងនោះឡើយ ។

ក្នុងករណីដែលតក្កកម្មមួយបានទទួលនូវប្រកាសនីយបត្រតក្កម្មរួចហើយ ប៉ុន្តែសំណុំលិខិតស្នើសុំរបស់អ្នកដាក់នោះ មិនទាន់បានគោរពតាមលក្ខខណ្ឌដែល បានតម្រូវនៃការរួមបញ្ចូលគ្នាតែមួយនៃតក្កកម្មក៏ដោយ ក៏ខ្វះខាតនេះមិនមែនជាមូលហេតុ ដែលនាំឱ្យប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនោះអស់សុពលភាពឡើយ ។

ក្នុងករណីមួយទៀត ប្រសិនបើអ្នកដាក់ពាក្យសុំយល់ឃើញថា តក្កកម្មរបស់ខ្លួននឹងមិនអាចទទួលបាននូវការការពារតាមរយៈប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនោះទេ អ្នកដាក់ពាក្យស្នើសុំនោះ អាចធ្វើការផ្លាស់ប្តូរនូវសុំឯកសារនៃពាក្យសុំប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម នោះទៅជាសំណុំឯកសារស្នើសុំឱ្យមានការការពារតាមរយៈវិញ្ញាបនបត្រម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍វិញបាន ឱ្យតែផ្លាស់ប្តូរនេះស្របតាមច្បាប់បានកំណត់ (ស្ថិតនៅក្នុងកំឡុងពេលរងចាំដើម្បីទទួលបានប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម) ។[31]

២.២.៥. ការស្នើសុំបំបែកលិខិតស្នើសុំ

អ្នកដាក់ពាក្យស្នើសុំ ក៏អាចបំបែកនូវសំណុំឯកសារនៃលិខិតស្នើសុំនោះឱ្យដាច់ពីគ្នាជាពីរ ឬច្រើនក៏បាន ក្នុងករណីដែលតតក្កកម្មរួមគ្នាក្នុងការបង្កើតតក្កកម្មនោះ នៅមុនពេលផ្តល់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ។ ប៉ុន្តែអ្នកដាក់ពាក្យស្នើសុំមិនត្រូវបន្ថែមនូវអ្វីដែលនាំឱ្យ លើសពីខ្លឹមសារនៃឯកសារដើមនោះឡើយ។ សំណុំលិខិតស្នើសុំនីមួយៗ ដែលបានបំបែក នឹងទទួលបានកាលបរិច្ឆេទនៃការសុំចុះបញ្ជី និងកាលបរិច្ឆេទអាទិភាពដូចៗគ្នា ទៅនឹងសំណុំលិខិតដែលបានស្នើសុំដំបូងដែរ ។

ក្នុងករណីអាទិភាពនៃសំណុំលិខិតស្នើសុំមុន ចំនួនពីរ ឬ ច្រើន ត្រូវបានអះអាងសម្រាប់សំណុំលិខិតស្នើសុំពីដំបូង សំណុំលិខិតស្នើសុំបំបែកអាចទទួលបានផលប្រយោជន៍តែអាទិភាពមួយ ឬច្រើន ដែលអាចអនុវត្តចំពោះខ្លួនតែប៉ុណ្ណោះ ។[32] ប្រសិនបើស្នើសុំប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មត្រូវបានបដិសេធ អ្នកដាក់ពាក្យស្នើសុំអាចដាក់ពាក្យស្នើសុំការការពារពីម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍វិញបាន ឱ្យតែការស្នើសុំនេះស្របតាមច្បាប់បានដែលកំណត់ (ស្ថិតនៅក្នុងកំឡុងពេលរងចាំដើម្បីទទួលបានប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម) ។

[31] មេរៀន នីតិកម្មសិទ្ធិបញ្ញា សាស្ត្រាចារ្យ ឃឹម គីរី ទំព័រ ២៣ និងទំព័រ ២៤ ឆ្នាំ២០០៩ ។

[32] ប្រកាសស្តីពីការ គ្រប់គ្រង និង នីតិវិធីផ្តល់ប្រកាសនីយតក្កកម្ម និងវិញ្ញាបនបត្រម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍ ប្រការ២១ នៃប្រកាសលេខ ២០៣ ។

២.២.៦. សមត្ថកិច្ចទទួលបន្ទុកពាក្យសុំ

ការស្នើសុំប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ត្រូវធ្វើនៅ ក្រសួងឧស្សាហកម្ម រ៉ែ និងថាមពល ហើយចំពោះពាក្យសុំនេះត្រូវដាក់ជូនទៅ នាយកដ្ឋានឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និង នាវានុវត្តន៍ ។ នាយកដ្ឋាននេះដឹកនាំដោយប្រធាន នាយកដ្ឋានមួយរូប ដែលមានតួនាទីតាមច្បាប់ គឺជាមន្ត្រីកាន់កាប់ សម្រាប់រាល់ការស្នើសុំប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មទាំងអស់ ។ ការដាក់ស្នើសុំអ្នកដាក់ពាក្យសុំប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម តក្កករ ត្រូវតែដាក់ឈ្មោះរបស់ខ្លួន លើកលែងតែមានការប្រកាសលាយលក្ខណ៍អក្សរពិសេសណាមួយ ហើយផ្ញើរជូនមន្ត្រីកាន់កាប់បញ្ជី ដោយបញ្ជាក់ថា គាត់ពុំមានបំណងបញ្ចេញឈ្មោះទេ ។

ការដាក់សំណុំលិខិតស្នើសុំចុះបញ្ជីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម គឺជាការដាក់សំណុំបែបបទដែលត្រូវបង់កម្រៃមុន ហើយសំណុំលិខិតប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ត្រូវត្រួតពិនិត្យជាចាំបាច់ ។

២.៣. ការផ្តល់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម និងអានុភាពនៃការពារ

បន្ទាប់ពីការបំពេញសំណុំលិខិតស្នើសុំ តក្កករត្រូវបញ្ជូនទៅ មន្ត្រីទទួលបន្ទុកកាន់កាបបញ្ជីដើម្បីត្រួតពិនិត្យលើសំណុំលិខិតស្នើសុំបាន បំពេញគ្រប់លក្ខខណ្ឌតាមច្បាប់កំណត់ ។ មន្ត្រីកាន់កាបបញ្ជីមានតួនាទីចុះកាលបញ្ជីនៃការចុះបញ្ជី ការផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈ និងផ្តល់សិទ្ធិនិងការពារដល់តក្កម្ម ។

២.៣.១.កាលបរិច្ឆេទនៃការចុះបញ្ជី

មន្ត្រីកាន់កាប់បញ្ជី ត្រូវទទួលស្គាល់នូវកាលបរិច្ឆេទនៃការទទួលសំណុំលិខិតស្នើសុំ ថាជាកាលបរិច្ឆេទនៃការសុំចុះបញ្ជីសំណុំលិខិតស្នើសុំបាន លុះត្រាតែនៅពេលទទួលសំណុំលិខិតស្នើសុំនោះបានបំពេញឯកសារត្រឹមត្រូវដូចដែលបានកំណត់ខាងក្រោម៖

១. ត្រូវបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់លាស់ ឬ ប្រាប់អំពីបំណងនៃការសុំផ្តល់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម

២.ការបញ្ជាក់អំពីអត្តសញ្ញាណនៃដាក់ពាក្យស្នើសុំ

៣. សំណុំលិខិតស្នើសុំនោះ ត្រូវមានសេចក្តីអត្ថាធិប្បាយអំពីតក្កកម្ម ។[33]

នៅពេលដែលទទួលបាននូវសំណុំលិខិតប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម មន្ត្រីទទួលបន្ទុកកាន់កាប់បញ្ជីពាក្យសុំត្រូវពិនិត្យលើលក្ខខណ្ឌត្រឹមត្រូវខ្លឹមសារនិងទម្រង់បានភ្ជាប់មកជាមួយសំណុំលិខិតស្នើសុំនោះគ្រប់គ្រាន់ មន្ត្រីទទួលបន្ទុកអាចផ្តល់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ព្រមទាំងចុះកាលបរិច្ឆេទ ។

ប៉ុន្តែប្រសិនបើសំណុំលិខិតស្នើសុំមិនទាន់បំពេញ ឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់មិនពេញលេញទៅតាមលក្ខខណ្ឌបានកំណត់នោះ មន្ត្រីតំរូវឱ្យអ្នកដាក់ពាក្យសុំយកទៅកែប្រែកែតម្រូវ ។

[33] ច្បាប់ស្តីពី ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម វិញ្ញាបនបត្រម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍ និងគំនូរឧស្សាហកម្ម មាត្រា៣៣ ។

បើអ្នកដាក់ពាក្យសុំបានធ្វើការកែតម្រូវរួចហើយ នោះមន្ត្រីទទួលបន្ទុកកាន់កាប់បញ្ជី ត្រូវកត់ត្រាកាលបរិច្ឆេទនៃការសុំចុះបញ្ជីសំណុំលិខិតស្នើសុំទៅតាមកាលបរិច្ឆេទដែលបានកែតម្រូវ ។ មន្ត្រីទទួលបន្ទុកកាន់កាប់បញ្ជីត្រូវត្រួតពិនិត្យមើលសំណុំលិខិតស្នើសុំនោះឱ្យបានត្រឹមត្រូវតាមលក្ខខណ្ឌដែលបានតម្រូវ បន្ទាប់ពីមានការយល់ព្រមទៅលើកាលបរិច្ឆេទសុំចុះបញ្ជី។[34]

- សំណុំលិខិតស្នើសុំត្រូវមានកាលបរិច្ឆេទគឺជា
  - ជាកាលបរិច្ឆេទដែលចាប់ផ្តើមការពារតក្កកម្ម
  - កាលបរិច្ឆេទអាទិភាពប្រឆាំងជាមួយតតិយជន
  - កាលបរិច្ឆេទអាទិភាពអាចយកទៅដាក់ពាក្យសុំប្រទេសផ្សេងទៀតបាន។

២.៣.២. ការផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈ

ការផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈ ក៏មានសារៈសំខាន់ដែលព្រោះថាវាបានបង្ហាញឱ្យមនុស្សទាំងអស់បានដឹងឮពីតក្កកម្ម និងតក្កករ។ លើសពីនេះទៅទៀត បុគ្គលទាំងឡាយដែលមានប្រយោជន៍ដែលពាក់ព័ន្ធជាតក្កកម្ម នោះអាចដាក់ពាក្យប្តឹងជំទាស់ពីការប្រគល់នូវ ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនេះបានរយៈពេលដាក់ពាក្យបណ្តឹង ១២ ខែបន្ទាប់ពីបោះពុម្ពផ្សាយ។

- ចេញលិខិតបញ្ជាក់ពីការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មចម្លងមួយច្បាប់ឱ្យដល់អ្នកដាក់ពាក្យសុំ
- ច្បាប់ចម្លងនៃប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មត្រូវមានសម្រាប់សាធារណៈអាចជាវតាមតម្លៃដែលបានកំណត់។

- គោលបំណងផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈ
  - លើកទឹកចិត្តដល់តក្កករ
  - ទទួលបានការវិនិយោគ (ទិញស្នាដៃ សុំអាជ្ញាបណ្ណ័ទៅធ្វើអាជីវកម្ម)
  - អាចដាក់ពាក្យជំទាស់ (ដោយប៉ះពាល់ដល់តក្កករដូចជាតក្កកម្មមានរួចហើយ)
  - ចុះផ្សាយពីសេចក្តីបញ្ជាក់អំពីការផ្តល់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនោះ ។

[34] ច្បាប់ស្តីពី ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម វិញ្ញាបនបត្រម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍ និងគំនូរឧស្សាហកម្ម មាត្រា៣៥ ។

២.៣.៣. តក្កកម្មដែលមិនអាចទទួលបានការការពារ

តក្កកម្មដែលបានរកឃើញ ឬទើបបានបង្កើតថ្មីនោះ ត្រូវតែមអាចយកទៅផលិតប្រើប្រាស់នៅក្នុងប្រភេទឧស្សាហកម្មបាន ។ ប៉ុន្តែមិនមែនឱ្យតែអាចអនុវត្តក្នុងឧស្សាហកម្មបាន ឬប្រើប្រាស់ គឺត្រូវទទួលបានការការពារដោយប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មទាំងអស់ឡើយ ។

មាត្រា៩ ច្បាប់ស្តីពីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាចែងថា តក្កកម្មណាដែលអាចធ្វើអាជីវកម្មពាណិជ្ជកម្មនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា៖

- ផ្ទុយពីសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ ឬសីលធម៌
- មិនការពារជីវិត ឬសុខភាពរបស់មនុស្ស សត្វ ឬរុក្ខជាតិ
- ធ្វើឱ្យខូចបរិស្ថានធ្ងន់ធ្ងរ ឬ
- ត្រូវបានច្បាប់ហាមឃាត់ មិនត្រូវផ្តល់ប្រកាសនីយបត្រឱ្យបានទេ ។

ដូចនេះ រាល់តក្កកម្មដែលបានចែងក្នុងមាត្រា ៩នៃច្បាប់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា មិនអាច ផ្តល់សិទ្ធិទទួលបានការការពារ ដោយប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មបានទេ ។

២.៣.៤. ការសម្រេចបដិសេធការផ្តល់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម

មូលហេតុនៃការបដិសេធជាគោលការណ៍ ការបដិសេធផ្តល់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ជូនដល់អ្នកដាក់ពាក្យសុំណាម្នាក់ ត្រូវចាត់ទុកថានូវទណ្ឌកម្មខាងរដ្ឋបាល ក្នុងករណីដែលសំណុំនៃពាក្យសុំពុំគោរពនូវលក្ខខណ្ឌតម្រូវរបស់ច្បាប់។ មានមូលដ្ឋាន ២យ៉ាងដែលអាចនាំឱ្យមន្ត្រីកាន់កាប់បញ្ជីត្រូវធ្វើការបដិសេធ គឺការដាក់ពាក្យសុំប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មមិនគោរពតាមលក្ខខណ្ឌគ្រឹះ និងលក្ខខណ្ឌទម្រង់ ។

- **<u>ការមិនគោរពលក្ខខណ្ឌគ្រឹះ</u>**

បើមន្ត្រីកាន់កាប់បញ្ជីបានពិនិត្យឃើញថា តក្កកម្មដែលបានស្នើសុំប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនោះពុំបានបំពេញ នូវលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យតាមខ្លឹមសារនៃតក្កកម្មដែលបានតម្រូវទេនោះទេសិ មន្ត្រីកាន់កាប់បញ្ជី ត្រូវបដិសេធលើលិខិតស្នើសុំនោះជាដាច់ខាត[35] ដោយមិនមានការអនុញ្ញាតកែតម្រូវជាថ្មីឡើងវិញ ។ ដូចនេះកង្វះខាតនៃលក្ខខណ្ឌទាក់ទង នឹងខ្លឹមសាររបស់តក្កកម្មនេះគឺជាមូលដ្ឋានជាការបដិសេធដាច់ខាត នៅក្នុងការផ្តល់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនេះ ។

[35] ប្រកាសស្តីពី នីតិវិធីផ្តល់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម និងវិញ្ញាបនបត្រម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍ ប្រការ២៦ចំណុចទី២ នៃប្រកាសលេខ ៧០៦ ។

➢ **មិនគោរពលក្ខខណ្ឌទម្រង់**

កាលណាមន្ត្រីកាន់កាប់បញ្ជីបានរកឃើញថាសំណុំលិខិតស្នើសុំទាំងនោះពុំបានគោរពតាមលក្ខខណ្ឌទម្រង់ដែលបានកំណត់ទេនោះ មន្ត្រីកាន់បន្ទុកបញ្ជី និងណែនាំអ្នកដាក់ពាក្យសុំ កែប្រែជាថ្មីឡើងវិញ ។ ប៉ុន្តែប្រសិនបើសំណុំលិខិតទាំងនោះពុំបានកែប្រែតាមការណែនាំទេ មន្ត្រីកាន់កាប់បញ្ជី និងបដិសេធពាក្យសុំនោះចោល ដោយចាត់ទុកថា ដូចមិនបានសុំចុះបញ្ជី ។[36]

២.៣.៥. សិទ្ធិដែលកើតចេញពីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម

ការសម្រេចជូនដល់អ្នកដាក់ពាក្យសុំ នូវប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ក៏មានន័យដែលថារដ្ឋព្រមទទួលស្គាល់សិទ្ធិមួយចំនួនដែលច្បាប់នេះបានកំណត់ ឱ្យអ្នកដាក់ពាក្យស្នើសុំក្នុងឋានៈជាម្ចាស់នៃប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ។ ការផ្តល់នូវសិទ្ធិនេះគឺអនុញ្ញាតឱ្យម្ចាស់នៃប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មអាចធ្វើអាជីវកម្មផ្តាច់មុខ លើតក្កកម្មនេះបាន និងអាចឱ្យម្ចាស់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ហាមឃាត់លើតតិយជនណាម្នាក់ មិនអាចធ្វើអាជីវកម្មលើតក្កកម្មរបស់ខ្លួនបានផងដែរ ។ តតិយជនណាម្នាក់ ដែលហ៊ានធ្វើអាជីវកម្ម លើតក្កកម្មដែលមានទទួលបានការការពារប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ដោយគ្មានការអនុញ្ញាត ឬការយល់ព្រមពីម្ចាស់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម និងត្រូវចាត់ទុកជាការរំលោភបំពានលើសិទ្ធិស្របច្បាប់ របស់តក្ករ ។ ក្នុងករណីនេះ និងអាចមានយន្តការដោះស្រាយសំដៅលើការធានាសិទ្ធិស្របច្បាប់ដល់ម្ចាស់សិទ្ធិផងដែរ ។

ផលប្រយោជន៍ជាច្រើនដែលកម្មសិទ្ធិករទទួលបានរួមមានដូចជា ផលប្រយោជន៍ខាងសេដ្ឋកិច្ច និងសីលធម៌រួមទាំង ការប្រើប្រាស់ផ្សេងៗទៀតដែលស្របតាមច្បាប់ហើយ វាក៏ជាឆន្ទៈ និងសិទ្ធិរបស់តកម្មសិទ្ធិករ ក្នុងការផ្ទេរ លក់ ឬការធ្វើជាអំណោយជាអាទិ៍ ។ ប៉ុន្តែសិទ្ធិនេះក៏អាចត្រូវបានដកហូតប្រសិនបើការប្រើប្រាស់នោះផ្ទុយពីច្បាប់ជាធរមាន ។

២.៣.៥.១. សិទ្ធិធ្វើអាជីវកម្មផ្តាច់មុខ

សិទ្ធិដែលទទួលបានពីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម គឺមានលក្ខណៈដាច់ខាត ផ្តាច់មុខ និងជារាងរហូត (សិទ្ធិសីលធម៌) ពោលគឺសិទ្ធិដែលទទួលបាននេះគ្មានអាជ្ញាយុកាលទេ ។ សិទ្ធិមិនត្រូវបានផុតរលត់ទៅតាម ការប្រើប្រាស់ ឬមិនត្រូវផុតរលត់ទៅតាមការស្លាប់ របស់តក្ករ ឬកម្មសិទ្ធិករនោះដែរ ហើយសិទ្ធិនេះក៏អាចផ្ទេរទៅឱ្យទាយាទ របស់តក្ករ ឬកម្មសិទ្ធិករនៃប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ។ គ្មាននរណាម្នាក់អាចប្រើប្រាស់តក្កកម្មដែលទទួលបាននូវការការពារស្របច្បាប់នេះដោយពុំមានការអនុញ្ញាតពីម្ចាស់កម្មសិទ្ធិករបានឡើយ ។

---

[36] ច្បាប់ស្តីពី ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម វិញ្ញាបនបត្រម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍និងគំនូរឧស្សាហកម្ម មាត្រា ៣៤(២) ។

សិទ្ធិនេះអនុវត្តក្រោមរូបភាព ២យ៉ាងគឺ ពោលអាចជាសិទ្ធិផ្តាច់មុខ របស់ម្ចាស់ នៃប្រកាសនីយបត្រក្នុងអាជីវកម្ម ខ្លួនឯងលើតក្កកម្មផង និងវាជាសិទ្ធិរបស់ម្ចាស់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មក្នុងការអនុញ្ញាតឱ្យ តតិយជនជនធ្វើអាជីវកម្មលើតក្កកម្មរបស់ខ្លួននេះនៅក្រោមទម្រង់នៃកិច្ចសន្យាបានផងទៀត ។

- សិទ្ធិធ្វើអាជីវកម្មដោយម្ចាស់នៃប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មខ្លួនឯង

ការធ្វើអាជីវកម្មនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជានូវតក្កកម្មដែលបានទទួលប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មរួចហើយ ដោយបុគ្គលដទៃទៀត ចាំបាច់ត្រូវតែមានការយល់ព្រមពីម្ចាស់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនោះ ។[37] ក្រៅពីគោរពនូវគោលការណ៍ពេលវេលា អាជ្ញាយុកាលនៃសិទ្ធិម្ចាស់នៃប្រកាសនីយបត្រមានសិទ្ធិកម្មសិទ្ធិផ្តាច់មុខទៅលើតក្កកម្មនោះក្នុងរបៀបស្រដៀងគ្នា និងសិទ្ធិកម្មសិទ្ធិផងដែរ ពោលគឺ សិទ្ធិប្រើប្រាស់ អាស្រ័យផល និងចាត់ចែង ។

- ការធ្វើអាជីវកម្មដែលស្ថិតនៅក្នុងវិសាលភាពនៃសិទ្ធិ

ការធ្វើអាជីវកម្ម ដែលទទួលបានប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មរួចហើយ សំដៅសកម្មភាព ២ ប្រភេទគឺ ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មសម្រាប់ជីវកម្ម ចំពោះផលិតផល និងប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មចំពោះដំណើរការផលិតកម្ម ។ ទាក់ទង នឹងសិទ្ធិរបស់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មទៅលើផលិតផលនេះរួមមាន៖ ទាំងលើការផលិត ការនាំចូល ការផ្គត់ផ្គង់សម្រាប់ការលក់ ឬការស្តុបទុកផលិតផល នឹងសម្រាប់ប្រើប្រាស់ផងដែរ ។

២.៣.៥.២. ការធ្វើអាជីវកម្មដែលមិនស្ថិតនៅក្នុងវិសាលភាពនៃសិទ្ធិ

មានករណីដោយឡែកមួយចំនួនដែលមានសិទ្ធិនៃប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មពុំអាចអនុវត្តបាននោះគឺម្ចាស់នៃប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មពុំមានសិទ្ធិប្រឆាំង នឹង សកម្មភាពធ្វើអាជីវកម្មនោះបានទេបើទោះបីជាសកម្មភាពនោះបំពានដល់សិទ្ធិផ្តាច់មុខរបស់ខ្លួន ក្នុងការធ្វើអាជីវកម្មនោះក៏ដោយ ។ ក្នុងន័យតាមបែបច្បាប់សិទ្ធិដែលប្រ-គល់តាមរយៈប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មមិនអនុវត្តចំពោះករណីដូចខាងក្រោម៖

១. សកម្មភាពពាក់ព័ន្ធសម្ភារៈដែលបានដាក់តាំងនៅលើទីផ្សារនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឬនៅលើទីផ្សារក្រៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដោយម្ចាស់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ឬ ដោយមានការយល់ព្រមពីម្ចាស់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ។

២. ការប្រើប្រាស់សម្ភារៈនៅលើអាកាសយាន យានដ្ឋានផ្លូវគោក ឬ នាវារបស់ប្រទេសដទៃ ដែលបានចូលចតជាបណ្តោះអាសន្ន ឬចតដោយជួបឧបទ្ទវហេតុក្នុងដែនអាកាស ដែនគោក ឬក្នុងដែនទឹក ។

៣. ជាសកម្មភាពដែលធ្វើត្រឹមតែក្នុងគោលបំណងយកទៅពិសោធន៍ដែលទាក់ទងទៅ នឹងតក្កកម្មដែលបាននូវប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មរួមហើយ ។

---

37 ច្បាប់ស្តីពី ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម វិញ្ញាបនបត្រម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍និងគំនូរឧស្សាហកម្ម មាត្រា ៤១ ។

៤. សកម្មភាពដែលប្រព្រឹត្តក្នុងគោលបំណងល្អដោយបុគ្គលណាម្នាក់ដោយប្រើប្រាស់តក្កកម្ម ក៏ជាការធ្វើរៀបចំឱ្យមានប្រសិទ្ធិភាព និងហ្មត់ចត់នូវតក្កកម្មនោះមុន កាលបរិច្ឆេទសុំចុះបញ្ជីសំណុំលិខិតស្នើសុំ ឬមុនកាលបរិច្ឆេទអាទិភាពនៃសំណុំលិខិតស្នើសុំ។

២.៣.៥.៣. សិទ្ធិអនុញ្ញាតឱ្យតតិយជនធ្វើអាជីវកម្មជំនួសខ្លួន និងអនុប្បទានសិទ្ធិ

ម្ចាស់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម មានសិទ្ធិក្នុងការអនុញ្ញាត ឬមិនអនុញ្ញាតឱ្យតតិយជនជនណាម្នាក់ធ្វើអាជីវកម្មលើតក្កកម្មដែលខ្លួនបានចុះបញ្ជីរួចហើយនោះបាន ។ សិទ្ធិក្នុងការអនុញ្ញាតឱ្យតតិយជនជន ធ្វើអាជីវកម្មលើតក្កកម្ម គឺត្រូវធ្វើឡើងក្រោមទម្រង់កិច្ចសន្យា ។ ប៉ុន្តែសិទ្ធិសម្រេចនេះពុំដាច់ខាតនោះឡើយ ពីព្រោះតែក្នុងករណីខ្លះច្បាប់បានផ្តល់អំណាចដល់អាជ្ញាធររដ្ឋឱ្យអាចសម្រេច បង្ខំដល់ម្ចាស់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មដែលបានចុះបញ្ជីនោះត្រូវតែផ្តល់សិទ្ធិធ្វើអាជីវកម្មទៅតតិយជនបើទោះជាម្ចាស់ប្រកាសនីយបត្រនោះគ្មានឆន្ទៈនិងផ្តល់ក៏ដោយ ។

អាជីវកម្មកម្ម គឺសំដៅទៅលើសកម្មភាពទាំងឡាយដូចជាការផលិត ការនាំចូលការផ្គត់ផ្គង់សម្រាប់លក់ និងការប្រើប្រាស់ផលិតផលនោះ ឬការស្តុបទុកផលិតផលក្នុងគោលបំណងសម្រាប់លក់ ឬប្រើប្រាស់ ។ ជាទូទៅកិច្ចសន្យាព្រមព្រៀងរវាងតក្កករ និងតតិយជនគឺធ្វើឡើងតាមរយៈកិច្ចសន្យាអាជ្ញាបណ្ណ័។ មានន័យថាការអនុវត្តន៍នូវសិទ្ធិធ្វើអាជីវកម្ម ឬប្រគល់សិទ្ធិធ្វើអាជីវកម្មលើប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មឱ្យទៅតតិយជនដែលនាំឱ្យអ្នកទទួលសិទ្ធិធ្វើអាជីវកម្ម ឬប្រគល់សិទ្ធិធ្វើអាជីវកម្មលើប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មឱ្យតតិយជនជនដែលនាំឱ្យអ្នកទទួលសិទ្ធិបន្តទាំងនោះមានសិទ្ធិដូចតក្កករដែរ។ ចំពោះករណីតក្កកម្មជានិយោជិត ការផ្ទេរសិទ្ធិទៅឱ្យនិយោជករបស់ខ្លួន គឺតាមរយៈកិច្ចសន្យាការងារ ហើយរាល់ការអនុវត្តន៍សិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ចឬសំខាន់ផ្សេងៗទៀតអាស្រ័យទៅលើការព្រមព្រៀងរវាង គូភាគីទាំងសងខាង ។

ចំពោះតតិយជនដែលទទួលបានការអនុញ្ញាតឱ្យធ្វើអាជីវកម្ម អាចផ្ទេរសិទ្ធិនោះបានជាមួយតែសហគ្រាសឬ ក្រុមហ៊ុនរបស់តតិយជនជនដែលកំពុងធ្វើអាជីវកម្មលើតក្កកម្មនោះតែប៉ុណ្ណោះ ។ រាល់ការអនុញ្ញាតឱ្យធ្វើអាជីវកម្មជាចាំបាច់ត្រូវមានកិច្ចសន្យាអាជ្ញាបណ្ណ័ដែលធ្វើឡើងដោយម្ចាស់កម្មសិទ្ធិករ ឬអនុវត្តបន្តសិទ្ធិធ្វើអាជីវកម្មដោយម្ចាស់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ។

- **ការអនុញ្ញាតដោយឆន្ទៈនៃប្រកាសនីយបត្រ**

ការអនុញ្ញាតនេះអាចស្តែងឡើងក្រោមទម្រង់ពីរយ៉ាងពោល គឺអាចដាក់ការលក់សិទ្ធិនៃប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មឱ្យតតិយជនតែម្តង ឬអាចគ្រាន់តែជាការជួលសិទ្ធិនោះប៉ុណ្ណោះតាមយន្តការនៃកិច្ចសន្យាដែលឱ្យឈ្មោះថា អាជ្ញាប័ណ្ណរាល់ការអនុញ្ញាត របស់ម្ចាស់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មឱ្យតតិយជន (ជនទី៣ធ្វើអាជីវកម្មលើ តក្ក

កម្មដែលខ្លួនបានចុះបញ្ជីនោះត្រូវមានកាតព្វកិច្ច ជូនដំណឹងទៅអាជ្ញាធររដ្ឋ)។ គ្រប់កិច្ចសន្យាពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្លាស់ប្តូរម្ចាស់កម្មសិទ្ធិនៃប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ឬវិញ្ញាបនបត្រម៉ូលដែលមានអត្ថប្រយោជន៍ ឬការចុះបញ្ជីម្ចាស់កម្មសិទ្ធិនៃសំណុំលិខិតស្នើសុំត្រូវធ្វើជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ហើយត្រូវកត់ត្រាចូលបញ្ជី និងចុះផ្សាយជាសាធារណៈដោយមន្ត្រីកាន់កាប់បញ្ជី លើកលែងតែករណីនៃសំណុំលិខិតស្នើសុំដែល មិនត្រូវមានធ្វើការចុះផ្សាយ ។[38] ការប្តូរ ម្ចាស់កម្មសិទ្ធិនេះ នឹងមិនមានអានុភាពចំពោះភាគីទីបីឡើយ រហូតដល់កត់ត្រាចូលបញ្ជីត្រូវបានធ្វើរួចជាស្ថាពរ ។

- **ការអនុញ្ញាតដោយបង្ខំឆន្ទៈនៃម្ចាស់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម**

ក្នុងករណីមួយចំនួន អាជ្ញាធររដ្ឋដែលតំណាងដោយរដ្ឋអាចសម្រេចឱ្យមានការធ្វើអាជីវកម្មលើតក្កកម្ម ទោះបី ជាម្ចាស់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនោះពុំផ្តល់ឆន្ទៈយល់ព្រមក៏ដោយ ។ ការអនុញ្ញាតនេះអាចស្តែងឡើងក្រោមរូបភាពពីរយ៉ាងផ្សេងគ្នា មួយការអនុញ្ញាតឱ្យធ្វើអាជីវកម្មដោយរដ្ឋាភិបាល ឬដោយបុគ្គលដែលបានទទួលការអនុញ្ញាតពីរដ្ឋាភិបាល និងក៏អាចជាអាជ្ញាបណ្ណ័បញ្ញា ។ ដោយសារតែការអនុញ្ញាតក្រោមទម្រង់ទាំងពីរនេះសុទ្ធសឹងតែត្រូវបានសម្រេចដោយអាជ្ញាធររដ្ឋ ដោយពុំអាចផ្ទេរបន្តតាមឆន្ទៈខ្លួនទៅបុគ្គលផ្សេងទៀតបានដោយសេរីបានទេ លើកលែងតែមានការយល់ព្រមពីអាជ្ញាធររដ្ឋនោះ ។ ប៉ុន្តែដោយសារតែវាជាសិទ្ធិបេតិកភ័ណ្ឌ វាក៏ជាផ្នែកមួយនៃទ្រព្យសកម្មរបស់អ្នកទទួលបានអាជ្ញាបណ្ណ័ជារូបវន្តបុគ្គល ឬមូលនិធិពាណិជ្ជកម្មរបស់សហគ្រាសដែល នឹងផ្ទេរបានក្នុងករណីពិសេសមួយចំនួន ដូចជាការផ្ទេរបានក្នុងករណីពិសេសមួយចំនួន ដូចជាការផ្ទេរជាមួយទ្រព្យ ឬមូលនិធិពាណិជ្ជកម្មទាំងមូល ដោយមូលហេតុបំណុលក្ស័យធន ទទួលមរណៈភាព ឬដោយលក់មូលនិធិពាណិជ្ជកម្មនោះ ។ល។

- **ការធ្វើអនុប្បទានសិទ្ធិលើប្រកាសនីយបត្រ**

សម្រាប់កិច្ចសន្យាលក់ សិទ្ធិ ហៅម៉្យាងទៀតថា ការធ្វើអនុប្បទានសិទ្ធិ គឺជាកិច្ចសន្យាដែលតាមនោះ អនុប្បទា(អ្នកធ្វើអនុប្បទានដែលជាម្ចាស់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម) សម្រេចផ្ទេរនូវសិទ្ធិកម្មសិទ្ធិលើប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មដែលខ្លួនមានទៅឱ្យអនុប្បទានិក (តតិយជនដែលត្រូវទទួលសិទ្ធិ) ជាថ្នូរ នឹងកម្រៃណាមួយ (តាវកាលិក)។ ពុំមានរបបគតិយុត្តដោយឡែកណាមួយដែលច្បាប់ស្តីពី ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនេះកំណត់ឱ្យឡើយ ដូចនេះត្រូវអនុវត្តរបបគតិយុត្តនៃវិធានរួម ពិសេសគឺវិធាន នៃកិច្ចសន្យាទិញលក់ ។ ម៉្យាងទៀត បើប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម គឺជាសិទ្ធិរួមគ្នារបស់បុគ្គលពីរ ឬច្រើននាក់នោះការផ្ទេរនេះអាចធ្វើទៅតាមចំណែកនៃសិទ្ធិដែលបុគ្គលម្នាក់ៗមានប៉ុណ្ណោះ ។ តាមយន្តការនៃ កិច្ចសន្យាប្រភេទនេះ កាតព្វកិច្ចមួយចំនួនដែលបានអនុប្បទាយី ត្រូវធានាដល់

[38] ច្បាប់ស្តីពី ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម វិញ្ញាបនបត្រម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍និងគំនូរឧស្សាហកម្ម មាត្រា ១១៥ ។

អនុប្បទានិកគឺត្រូវតែមាន ជាពិសេសគឺការធានាអំពីសុពលភាពនៃប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ដែលជាកម្មវត្ថុនៃកិច្ចសន្យានេះតែម្តង ។

➢ **ការផ្តល់អាជ្ញាប័ណ្ណសិទ្ធិចំពោះប្រកាសនីយបត្រ**

សម្រាប់កិច្ចសន្យាជួលសិទ្ធិ ឬហៅម៉្យាងទៀតថា ការផ្តល់អាជ្ញាប័ណ្ណ គឺជាកិច្ចសន្យាដែលមិនសំដៅផ្ទេរសិទ្ធិកម្មសិទ្ធិលើប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនោះឡើយ ។ តាមយន្តការនេះ ម្ចាស់នៃប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ដែលនៅក្រោយការបង្កើតកិច្ចសន្យានេះ នៅតែជាម្ចាស់សិទ្ធិលើ ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មដែលនោះ សម្រេចអនុញ្ញាតផ្តល់សិទ្ធិធ្វើអាជីវកម្មលើតក្កកម្មរបស់ខ្លួន (ទាំងមូល ឬដោយផ្នែក) ទៅដល់បុគ្គលម្នាក់ហៅថាជាអ្នកទទួលបានអាជ្ញាប័ណ្ណ ជាថ្នូរនឹងកម្រៃណាមួយ ។ ជាទូទៅកិច្ចសន្យា ប្រភេទនេះអាចត្រូវបានប្រដូចនឹង កិច្ចសន្យាជួលទូទៅផលដែរ ពោលគឺអាចធ្វើឡើងដោយមាន ការកម្រិតសិទ្ធិដែលត្រូវអនុញ្ញាតនោះ ឬដោយគ្មានកម្រិតសិទ្ធិ។ ក្នុងករណីដដែលនៃកិច្ចសន្យាពុំបាន ហាមឃាត់អ្នកទទួលបានអាជ្ញាប័ណ្ណ អាចសម្រេចជួលសិទ្ធិនេះបន្តទៅឱ្យបុគ្គលផ្សេងទៀតផងដែរ អាជ្ញាប័ណ្ណបន្ត ។ កិច្ចសន្យាអាជ្ញាប័ណ្ណនៃប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ឬវិញ្ញាបនបត្រម៉ូលដែលមានអត្ថប្រយោជន៍ ឬគំនូរឧស្សាហកម្មដែលបានចុះបញ្ជីរួចហើយ ឬសំណុំ លិខិត ករណីខាងលើនេះ ត្រូវដាក់ជូនទៅមន្ត្រីកាន់កាប់បញ្ជី ។[39] មន្ត្រីកាន់កាន់បញ្ជីត្រូវរក្សា ការសម្ងាត់ដែលមាននៅក្នុងសន្យាអាជ្ញាប័ណ្ណនេះ មិនមានអានុភាពភាគីទីបីឡើយ រហូតដល់ការកត់ត្រាចូលបញ្ជីត្រូវធ្វើរួមជាស្ថាពរ ។

២.៣.៥.៤. ការធ្វើអាជីវកម្មដោយរដ្ឋាភិបាលឬដោយបុគ្គលទទួលបានការអនុញ្ញាតពីរដ្ឋាភិបាល

ការសម្រេចអនុញ្ញាត ត្រូវតែឈរលើមូលដ្ឋាននៃការបម្រើផលប្រយោជន៍ សាធារណៈឬមូលហេតុនៃការធានាឱ្យមានការប្រកួតប្រជែងមួយដោយស្មោះត្រង់ ។[40] ដើម្បីបុព្វខាងលើទាំងពីរខាងលើនេះ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងឧស្សាហកម្មអាចជ្រើសរើសតតិយជនណាម្នាក់ដែលអាចជាអង្គភាពចំណុះរដ្ឋ ឬឯកជនសុទ្ធសាធ ឱ្យធ្វើអាជីវកម្មលើតក្កកម្មបាន ទោះបីគ្មានការយល់ព្រមពីម្ចាស់នៃប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មក៏ដោយ ។ ការពិតទៅការសម្រេចនេះអាចត្រូវបានចាត់ ទុកដូចជាការសម្រេចបង្ខំ ឱ្យម្ចាស់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ធ្វើអាជ្ញាបណ្ណ័លើតក្កកម្មរបស់ខ្លួនដោយគ្រាន់តែតាមរយៈយន្តការនេះ ម្ចាស់នៃប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនឹងបាត់បង់សេរីភាពក្នុងការចុះកិច្ចសន្យា ពីព្រោះការសម្រេចជ្រើសរើស ដៃគូនៃកិច្ចសន្យាប្រភេទអាជ្ញាប័ណ្ណនេះ និងការកំណត់អំពីខ្លឹមសារនៃកិច្ចសន្យានេះ ត្រូវធ្វើឡើងដោយ រដ្ឋមន្ត្រីប៉ុណ្ណោះ ។ ក្រៅពីនេះនៅពេលតក្ករបានធ្វើអាជីវកម្មលើតក្កកម្មខុស

---

[39] ច្បាប់ស្តីពី ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម វិញ្ញាបនបត្រម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍និងគំនូរឧស្សាហកម្ម មាត្រា ១១៥ ។

[40] ច្បាប់ស្តីពី ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម វិញ្ញាបនបត្រម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍និងគំនូរឧស្សាហកម្ម មាត្រា៤៧(១)។

ច្បាប់ រដ្ឋមានសិទ្ធិរឹបអូសមកធ្វើជាសម្បត្តិរបស់សាធារណៈដោយគ្មានការតវ៉ា ។ ប៉ុន្តែម្ចាស់ប្រកាសនីយបត្រនៅតែជាម្ចាស់នៃអាជ្ញាប័ណ្ណដែលមានសិទ្ធិទទួលបានផលប្រយោជន៍សមរម្យដូចករណីអាជ្ញាប័ណ្ណទៅដដែល។ លើសពីនេះទៀត យន្តការនៃអាជ្ញាប័ណ្ណដោយការសម្រេចរបស់រដ្ឋនេះ ផ្តល់អំណាចសម្រេចធំធេងណាស់ដល់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងឧស្សាហកម្មនេះ ។[41] រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងឧស្សាហកម្ម អាចសម្រេចកែប្រែលើខ្លឹមសារនៃអាជ្ញាបណ្ណ ឬសម្រេចបញ្ចប់អាជ្ញាបណ្ណ នៅក្នុងសុពលភាពនៃអាជ្ញាបណ្ណនោះក៏បាន ។

ជាចុងក្រោយ ការអនុញ្ញាតនេះ គឺគ្រាន់តែជាសេចក្តីសម្រេចរដ្ឋបាលដែលនៅ ក្នុងករណីមិនពេញចិត្តនឹងសេចក្តីសម្រេចនេះ ម្ចាស់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនៅតែមាន សិទ្ធិប្តឹងប្រឆាំងតវ៉ាទៅតុលាការមានសមត្ថកិច្ចបាន ។[42]

- **អាជ្ញាបណ្ណបញ្ញា**

អាជ្ញាបណ្ណប្រភេទនេះ គឺជាកិច្ចសន្យាដែលតាមនោះ រដ្ឋបង្ខំឱ្យម្ចាស់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម បង្កើតកិច្ចសន្យាព្រមព្រៀងមួយជាមួយនឹងតតិយជន ណាម្នាក់តាមការស្នើសុំរបស់តតិយជនគឺ នោះនៅក្រោមរូបភាពជាទណ្ឌកម្មនៃការមិន ធ្វើអាជីវកម្មដែលបានចុះបញ្ជី រួចហើយរបស់ម្ចាស់នៃប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនោះ ។

ដើម្បីទទួលបាននូវសិទ្ធិធ្វើអាជីវកម្មតាមរយៈអាជ្ញាបណ្ណនេះ ក៏បានតម្រូវឱ្យតតិយជនដែលជាអ្នកស្នើសុំត្រូវបង្ហាញភស្តុតាងអំពីលក្ខខណ្ឌដូចច្បាប់កំណត់ ។ លក្ខខណ្ឌទាំងនោះជាពីរ មួយដោយសារតែមិនធ្វើអាជីវកម្ម ឬធ្វើអាជីវកម្មមិនពេញលេញ នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា អ្នកទទួលបានអាជ្ញាប័ណ្ណមានកាតព្វកិច្ចអនុវត្តធ្វើអាជីវកម្មលើតក្កកម្មឱ្យបានពេញលេញតាមលក្ខខណ្ឌច្បាប់ ។[43] ម៉្យាងទៀត គឺដោយសារតែមានជម្លោះលើការធ្វើអាជីវកម្មលើ ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មទាក់ទងគ្នា ។ បុព្វហេតុនៃការបង្កើតអាជ្ញាប័ណ្ណប្រភេទនេះគឺដើម្បីជៀសវាងនូវជម្លោះក្នុងការរំលោភសិទ្ធិគ្នានៃ ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនីមួយៗនេះនាពេលធ្វើអាជីវកម្មប៉ុណ្ណោះ ។

២.៣.៦. អាជ្ញាយុកាលនៃសិទ្ធិការពារប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម

ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មដែលទទួលស្គាល់ដោយច្បាប់ ឬត្រូវបានទទួលស្គាល់តែនៅក្នុងកំឡុងពេលដែលច្បាប់កំណត់ឱ្យ ។ ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម មានរយៈពេលការពារ ២០ឆ្នាំ (ម្ភៃឆ្នាំ) គិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទសុំចុះបញ្ជីនៃការស្នើសុំប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនេះមក ។[44]

41 ច្បាប់ស្តីពី ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម វិញ្ញាបនបត្រម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍និងគំនូរឧស្សាហកម្មមាត្រា ៤៨ និង ៤៩ ។

42 ច្បាប់ស្តីពី ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម វិញ្ញាបនបត្រម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍និងគំនូរឧស្សាហកម្ម មាត្រា៥៥ ។

43 ច្បាប់ស្តីពី ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម វិញ្ញាបនបត្រម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍និងគំនូរឧស្សាហកម្ម មាត្រា ៥៨។

44 ច្បាប់ស្តីពី ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម វិញ្ញាបនបត្រម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍និងគំនូរឧស្សាហកម្ម មាត្រា៤៥ ។

ចំពោះបញ្ហានៃការពន្យារពេលនៃសិទ្ធិនេះ ឬការចុះបញ្ជីឡើងវិញ ក្រោយបញ្ចាក់សុពលភាពនៃ មានការប្រែប្រួល ទៅតាម ប្រព័ន្ធច្បាប់នៃប្រទេសនីមួយៗ និងតាមវិស័យនីមួយៗផងដែរ ។ ដោយឡែកនៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា រយៈពេលនៃការការពារប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ពុំអាចធ្វើការពន្យារ ឬស្នើសុំឡើងវិញបានទេ ។ រយៈពេលដែលច្បាប់បានកំណត់នេះ តក្កករ ឬអ្នកទទួលបានសិទ្ធិបន្ត មានពេលវេលាសមរម្យក្នុងការទាញ យកផលប្រយោជន៍ពីស្នាដៃរបស់ខ្លួន ព្រោះវាមានរយៈពេលយូរល្មមសម្រាប់ការពារ ។ ដូចនេះប្រទេសសមាជិកនីមួយៗពិតជាអាចបង្កើតយន្តការការចុះបញ្ជីឡើងវិញ ឬពន្យាររយៈពេល ទៅតាមផលប្រយោជន៍នៃប្រទេសរៀងខ្លួនបាន ។ ប៉ុន្តែទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ជាទ្រឹស្តីរយៈពេលនៃសុពលភាពនេះ ពុំដែលត្រូវបានផ្តល់ឱ្យយូរអង្វែងនោះទេ ពីព្រោះថាការពារ ដោយផ្តល់សិទ្ធិផ្តាច់មុខយូរពេកនឹងបង្អាក់ដល់ការស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍន៍ថ្មីៗរបស់ប្រទេសជាតិជាក់ជាមិនខាន ។ នៅពេលដែលសុពលភាពនេះត្រូវបានបញ្ចប់ តក្កម្មនោះ នឹងក្លាយទៅជាសម្បត្តិសាធារណៈរបស់រដ្ឋ ។

ក្នុងករណីខ្លះ តក្កកម្មមួយចំនួនអាចត្រូវបាត់បង់នូវតម្លៃដោយខ្លួនឯង នៅពេលដែលតក្កករដដែលនេះ ឬតក្កករផ្សេងទៀតបានរកឃើញនូវតក្កកម្មថ្មីមួយដែលមានលក្ខណៈប្រសើរជាងមុន ដែលធ្វើឱ្យអ្នកប្រើប្រាស់សម្រេចចិត្តជ្រើសរើសអ្វីដែលប្រសើរជាងនេះគឺជាមូលហេតុធ្វើឱ្យតក្កកម្មដែលរកឃើញមុនបាត់បង់នូវតម្លៃបន្តិចម្តងៗ ។ ទោះបីតក្កកម្មនោះផុតរយៈពេលនៃការការពារតាមផ្លូវច្បាប់ក៏ដោយក៏តក្កករនៅតែអាចបន្តប្រើប្រាស់តក្កកម្មរបស់ខ្លួនបានដដែល គ្រាន់តែគ្មានសិទ្ធិហាមឃាត់នូវរាល់ការធ្វើអាជីវកម្មផ្សេងៗ របស់មនុស្សទូទៅ ។

២.៤. ទោសបញ្ញត្តិ

ទោសបញ្ញត្តិ ច្បាប់ចែងសម្រាប់ផ្តន្ទាទោសចំពោះបុគ្គលទាំងឡាយណាដែល ប្រព្រឹត្តខុស និងអំពើរំលោភបំពានទៅលើប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ឬ សិទ្ធិរបស់តក្កកម្មរបស់អ្នកផ្សេង។ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះក៏បញ្ញត្តិអំពីយន្តការក្នុងការដោះស្រាយ ការរំលោភបំពានរបស់តក្កករ។

២.៤.១. អំពើរំលោភសិទ្ធិ

ការរំលោភ គឺជាការអនុវត្តន៍សកម្មភាពរំលោភសិទ្ធិទាំងឡាយនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាដោយបុគ្គលដទៃទៀតដោយគ្មានការព្រមព្រៀងពីម្ចាស់តក្កកម្មដែលទទួលបានសិទ្ធិដូចមានចែងក្នុងច្បាប់ស្តីពីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម វិញ្ញាបនបត្រម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍ និងគំនូរឧស្សាហកម្ម។[45]

ជាទូទៅ តក្កកម្មដែលបាននូវសិទ្ធិក្នុងការការពារស្នាដៃរបស់ខ្លួនដោយស្រប ច្បាប់គាត់អាចសម្រេចថាតើជនណាម្នាក់មានឬ គ្មានសិទ្ធិក្នុងការទាញយកផលប្រយោជន៍ពីតក្កកម្មរបស់គាត់។ នៅក្នុងរយៈពេលនៃការ

[45] ច្បាប់ស្តីពី ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម វិញ្ញាបនបត្រម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍ និងគំនូរឧស្សាហកម្ម មាត្រា ១២៥ ។

ការពារតាមច្បាប់តក្កកម្មមានសិទ្ធិគ្រប់យ៉ាងដើម្បីប្រឆាំងនឹងតតិយជន ក្នុងការទាញផលប្រយោជន៍ដោយពុំមានការអនុញ្ញាត ព្រោះរាល់សកម្មភាពនៃការរំលោភទាំងឡាយដែលសកម្មភាពទាំងនោះ ត្រូវបានកំណត់ថាទាញយកនូវផលប្រយោជន៍ពីតក្កកម្មដោយខុសច្បាប់ តក្កករ ឬជនដែលមានផលប្រយោជន៍ពាក់ព័ន្ធ អាចដាក់ពាក្យប្តឹងទៅតុលាការបាន ប៉ុន្តែការដាក់ពាក្យប្តឹងនោះត្រូវបង្ហាញនូវ វត្ថុតាងឱ្យបានច្បាស់លាស់ ថាពិតជាមានការរំលោភបំពានកើតឡើងប្រាកដមែន ។ ការបង្ហាញភស្តុងតាងស្តីពីការរំលោភសិទ្ធិត្រូវតែមានទំនាក់ទំនងទៅនឹងផលិតផល ឬ ដំណើរការផលិតកម្មដែលស្ថិតក្នុងវិសាលភាពនៃការការពាររបស់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ។[46] ផ្ទុយទៅវិញចំពោះ ម្ចាស់សិទ្ធិដែលទទួលបានតាមរយៈកិច្ចសន្យាអនុប្បទាន ឬ តាមរយៈអាជ្ញាប័ណ្ណទាំងឡាយពុំអាចស្នើសុំទៅ តុលាការដោយផ្ទាល់នោះបានឡើយ ពោលគឺត្រូវស្នើសុំឱ្យម្ចាស់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាអ្នកប្តឹងផ្ទាល់ទើបបាន ។

២.៤.២. យន្តការដោះស្រាយ

យន្តការដោះស្រាយក្នុងការរំលោភបំពានសិទ្ធិ មានយន្តការបណ្តោះអាសន្ន និង ស្ថាពររបស់តុលាការ ។ ទាក់ទងទៅនឹងយន្តការ ដោះស្រាយ ចំពោះករណីរំលោភសិទ្ធិរបស់ម្ចាស់ ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនេះ ច្បាប់ស្តីពីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម គ្រាន់តែបានបញ្ញត្តិអំពីយន្តការតុលាការ តែមួយមុខគត់។ តាមយន្តការនេះ តុលាការអាចសម្រេចឱ្យយន្តការជា បណ្តោះអាសន្ន នៅមុនពេលរកឃើញអំពីអត្ថិភាពនៃការរំលោភសិទ្ធិ ឬ ជាស្ថាពរតែម្តង នៅបន្ទាប់ពីបានរកឃើញនូវ ការរំលោភសិទ្ធិយ៉ាងប្រាកដ ។

ចំពោះយន្តការបណ្តោះអាសន្ន តុលាការមានសមត្ថកិច្ចអាចនឹងចេញសេចក្តីសម្រេចបណ្តោះអាសន្នដើម្បីទប់ស្កាត់ការរំលោភ ឬ ការរំលោភដែលប្រុងនឹងកើតមានឡើងនោះបាន ។ ប៉ុន្តែអ្វី ដែលជាបញ្ហាចោទចំពោះខ្លឹមសារ នៃមាត្រា១២៦ នេះគឺថា៖ ទីមួយ យន្តការបណ្តោះអាសន្ននេះ ហាក់អាចធ្វើទៅបាន លុះណាម្ចាស់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម បានបដិសេធក្នុងការប្តឹងប្រឆាំងនឹង ការក្លែងបន្លំបន្ទាប់ពីមានសំណើពីម្ចាស់ដែលទទួលបានសិទ្ធិ ឬ អ្នកទទួលអាជ្ញាប័ណ្ណរួចហើយ ។ ទីពីរ តាមរយៈយន្តការនេះ ពិតមែនតែយន្តការបណ្តោះអាសន្ន ប៉ុន្តែតុលាការសម្រេចឱ្យមានការសងការខូចខាតដែលករណីនេះអាចនឹងនាំឱ្យផ្ទុយ ទៅនឹងគោលការណ៍យុត្តិធម៌ក្នុងការដាក់ទោសទណ្ឌ តាមរយៈសវនាការត្រឹមត្រូវមិនខាន ។ ប៉ុន្តែទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយមាត្រានេះហាក់បានបើកផ្លូវឱ្យចៅក្រមអាចយកវិធានការ គតិយុត្តផ្សេងទៀតក្រៅអំពីច្បាប់ស្តីពីប្រកាសនីយបត្រ

[46] មេរៀន នីតិកម្មសិទ្ធិបញ្ញា សាស្ត្រាចារ្យ ឃឹម គីរី ទំព័រ ៣៥ និង ទំព័រ ៣៦ ឆ្នាំ២០០៩ ។

តក្កកម្ម មកប្រើប្រាស់បានចំពោះការរំលោភសិទ្ធិនេះ ដូចជាច្បាប់ស្ដីពីសិទ្ធិអ្នកនិពន្ធ ក៏ដូចជាសិទ្ធិស្ដីពីម៉ាកជាដើម ។[47]

២.៤.៣. មោឃភាព

ប្រសិនបើតក្កករមានភស្តុតាងបញ្ជាក់ថា មានជនណាម្នាក់បានរំលោភសិទ្ធិរបស់ខ្លួន គាត់ដាក់ពាក្យប្ដឹងទៅតុលាការសុំឱ្យធ្វើការរារាំង ឬទប់ស្កាត់ និងបញ្ឈប់នូវរាល់សកម្មភាពទាំងនោះបាន ។ ក្នុងករណី ប្រសិនបើមានតក្កកម្មមួយផ្សេងទៀតបានទទួលនូវ ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ហើយតក្កករមានភស្តុតាងដែលទាក់ទងនឹងបញ្ហាផ្សេងទៀតដែលទាក់ទងទៅនឹងភាពមិនប្រក្រតីរបស់តក្កកម្មនោះ គឺគាត់អាចដាក់ពាក្យប្ដឹងទៅតុលាការសុំឱ្យ ធ្វើមោឃភាពនូវប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ។ ប្រសិនបើតុលាការរកឃើញថា មានភាពមិនប្រក្រតីមែននោះប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនោះនឹងអស់ សុពលភាពចាប់ពីថ្ងៃចុះបញ្ជី ពោលគឺកាលបើមោឃៈភាពនៃប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ត្រូវបានប្រកាសដោយតុលាការ អានុភាពប្រតិសកម្មនៃមោឃៈនេះ នឹងបណ្ដាលឱ្យរាល់សំណុំលិខិត និង ឯកសារគតិយុត្ត ទាំងឡាយដែលទាក់ទងនឹងប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មមោឃៈនេះ រួមមានសេចក្ដីអះអាង ឬផ្នែកនៃសេចក្ដីអះអាងផងត្រូវទុកជាមិនបានការនិងអស់សុពលភាពចាប់ពីថ្ងៃដែលចុះបញ្ជី ។[48]

២.៤.៤. ទណ្ឌកម្ម

ជនដែលត្រូវបានរកឃើញថាមានកំហុស ហើយត្រូវបានផ្ដន្ទាទោស តុលាការដែលមានសមត្ថកិច្ចអាចបញ្ជាឱ្យធ្វើការរឹបអូសទុកជាទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ ឬធ្វើការបំផ្លាញ់ចោលរាល់ទំនិញ ឬ ផលិតផលដែលបានមកពីការរំលោភសិទ្ធិនោះ និងរួមទាំងឧបករណ៍ទាំងអស់ ដែលយកមកប្រើប្រាស់ក្នុងការប្រព្រឹត្តអំពើនោះ ។ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះជនណាដែលរំលោភបំពានសិទ្ធិនិងត្រូវផ្ដន្ទាទោសដូចជា៖

❖ <u>ទោសរដ្ឋប្បវេណី</u>

ក្នុងករណីដែលម្ចាស់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម បានយកតក្កកម្មរបស់ខ្លួនទៅធ្វើអាជីវកម្មដោយខុសច្បាប់ទោះពុំមានជនណាម្នាក់ដាក់ពាក្យប្ដឹងក៏ដោយ ក៏តុលាការអាច នឹង ដកហូតនូវសិទ្ធិលើប្រកាសនីយបត្រកម្មនោះវិញបាន ។[49] ប្រសិនបើមានបុគ្គលណាមួយបានយកតក្កកម្មរបស់អ្នកដទៃទៅប្រើប្រាស់ និងទាញយកផលប្រយោជន៍ដោយមិនមានការព្រមព្រៀងពីម្ចាស់តក្កកម្ម ក្នុងករណីនេះម្ចាស់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មអាចដាក់ពាក្យបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីដើម្បីទាមទារសំណងខូចខាតដែលខ្លួនទទួលរងអំពើរំលោភបំពានសិទ្ធិនេះ ។[50] ចំពោះការ

---

[47] សៀវភៅ នីតិកម្មសិទ្ធិបញ្ញា សាស្ត្រាចារ្យ ទេព សុខ ទំព័រ ៨៤ ឆ្នាំ២០២០-២០២១ ។

[48] មេរៀន នីតិកម្មសិទ្ធិបញ្ញា សាស្ត្រាចារ្យ យឹម គីរី ទំព័រ ៣៦ ឆ្នាំ២០០៩ ។

[49] មេរៀន នីតិកម្មសិទ្ធិបញ្ញា សាស្ត្រាចារ្យ យឹម គីរី ទំព័រ ៣៧ ឆ្នាំ២០០៩ ។

[50] ច្បាប់ស្ដីពី ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម វិញ្ញាបនបត្រម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍និងគំនូរឧស្សាហកម្ម មាត្រា ១៣២ និង មាត្រា ១៣៥ ។

ទាមទារសំណងរដ្ឋប្បវេណី ជាសិទ្ធិរបស់ម្ចាស់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មដែលជាជនរងគ្រោះ ។ ច្បាប់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនៃប្រទេសកម្ពុជាពុំបានចែងអំពីរូបមន្តដើម្បីកំណត់សំណងការខូចខាតឡើយ ហើយច្បាប់ក៏មិនបានបិទសិទ្ធិរបស់ម្ចាស់សិទ្ធិស្របច្បាប់ក្នុងការទាមទារសំណងលើការខូចខាតដែល កើតចេញពីអំពើរំលោភសិទ្ធិដោយតតិយជនដែរ ។ តែការតាមទាមទារចំពោះសំណងនៃការខូចខាតនេះត្រូវបានធ្វើឡើងដោយម្ចាស់សិទ្ធិស្របច្បាប់ដោយផ្អែកទៅលើទំហំនៃពន្យសនកម្មដោយមានភស្តុតាងមកបញ្ជាក់អំពីទំហំពន្យសនកម្មដែលបានកើតឡើងដោយអំពើរំលោភសិទ្ធិផងដែរ។

- **ទោសព្រហ្មទណ្ឌ**

អំពើរំលោភសិទ្ធិនៃប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ក៏ជាកម្មវត្ថុនៃទណ្ឌកម្មព្រហ្មទណ្ឌផងដែរ ។ ចំពោះបុគ្គលណាមួយដែលរំលោភដោយចេតនាសិទ្ធិរបស់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារ និងផ្តន្ទាទោសជាប្រាក់ ដូចបានបញ្ញត្តិដោយច្បាប់ ដោយត្រូវផ្តន្ទាទោសជាប្រាក់ពីប្រាំលាន (៥.០០០.០០០) រៀល ដល់ម្ភៃលាន (២០.០០០.០០០) រៀល ឬ ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារ មួយ (១) ឆ្នាំ ទៅ ប្រាំ(៥) ឆ្នាំ ។[51] មួយវិញទៀតចំពោះបុគ្គលណាដែលផ្តល់ព័ត៌មានមិនពិតនៅក្នុងឯកសារដែលបានដាក់ជូនមន្ត្រីកាន់កាប់បញ្ជី ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារ និងផ្តន្ទាទោសជាប្រាក់ ដូចបានបញ្ញត្តិដោយច្បាប់ ត្រូវផ្តន្ទាទោសជាប្រាក់ពីមួយលាន (១.០០០.០០០) រៀល ដល់ប្រាំ (៥.០០០.០០០) រៀល ឬ ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារ មួយ (១) ខែ ទៅប្រាំមួយ (៦) ខែ ។

- **ទោសរដ្ឋបាល**

ក្នុងករណីមន្ត្រីមានសមត្ថកិច្ចណាដែលបានខុសឆ្គងក្នុងការអនុវត្តន៍ភារកិច្ចរបស់ខ្លួន ដែលបានផ្តល់ឱ្យស្របតាមច្បាប់នេះត្រូវ ទទួលរងការពិន័យផ្នែករដ្ឋបាលដោយពុំទាន់គិតដល់បទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌផ្សេងទៀត ។

51 ច្បាប់ស្តីពី ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម វិញ្ញាបនបត្រម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍និងគំនូរឧស្សាហកម្ម មាត្រា ១៣៣ និង មាត្រា ១៣២ ។

ជំពូកទី ៣

ការចុះបញ្ជីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មអន្តរជាតិ

ជំពូកទី ៣

ការចុះបញ្ជីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មអន្តរជាតិ

ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មអន្តរជាតិ សំដៅលើតក្កករទាំងឡាយដែលមានគោលបំណងចង់ទទួលបានការការពារពីបណ្តាលប្រទេសជាច្រើនក្នុងពេលតែមួយបាន ដូច្នេះតក្កករត្រូវបំពេញបែបបទតាមនីតិវិធីចុះបញ្ជីតាមរយៈ សន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ។ ដូចជា នីតិវិធីចុះបញ្ជីការដាក់ពាក្យស្នើសុំអន្តរជាតិ (ការបំពេញពាក្យអន្តរជាតិ ការិយាល័យទទួល ការស្រាវជ្រាវ ការផ្សព្វផ្សាយ ការត្រួតពិនិត្យ) ព្រមទាំង គុណសម្បត្តិ និង គុណវិបត្តិនៃការចុះបញ្ជីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម។

៣.១. នីតិវិធីនៃការចុះបញ្ជី

ដើម្បីទទួលបានការការពារប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មអន្តរជាតិ តក្កករត្រូវតែគោរពទៅតាមលក្ខខណ្ឌដូចជា ការដាក់ពាក្យស្នើសុំអន្តរជាតិ ការិយាល័យទទួល ការស្រាវជ្រាវ ការផ្សព្វផ្សាយ ការត្រួតពិនិត្យ ។

៣.១.១. ការដាក់ពាក្យស្នើសុំអន្តរជាតិ

ដើម្បីទទួលបានការការពារ អ្នកដាក់ពាក្យស្នើសុំ ត្រូវដាក់សំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិនៅការិយាល័យទទួលនោះ គឺអាចការយាល័យទទួលនោះ គឺអាចជាការិយាល័យថ្នាក់ជាតិ របស់រដ្ឋដែលជាសមាជិកណាមួយការិយាល័យកម្រិតតំបន់ ឬការិយាល័យអន្តរជាតិនៃអង្គការកម្មសិទ្ធិបញ្ញាពិភពលោក ហើយសំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិនោះត្រូវគោរពតាមលក្ខខណ្ឌដូចនឹងលក្ខខណ្ឌនៃសំណុំលិខិតស្នើសុំប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិផងដែរ ពោលគឺត្រូវមានពាក្យសុំ សេចក្តីអត្ថាធិប្បាយអំពីតក្កកម្ម សេចក្តីអះអាង ខ្លឹមសារសង្ខេប និងគំនូសបង្ហាញ (ក្នុងករណីបើមានគំនូសបង្ហាញ) ។

➢ <u>ពាក្យសុំ</u>

ដើម្បីដាក់សំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិ អ្នកដាក់ពាក្យស្នើសុំត្រូវបំពេញបែបបទតាមទម្រង់ដែលបានកំណត់ជាអន្តរជាតិសម្រាប់សមាជិក PCT ដែលទម្រង់នៃពាក្យសុំនេះ តម្រូវឱ្យអ្នកស្នើសុំត្រូវបង្ហាញព័ត៌មានអំពីសំណុំលិខិតស្នើសុំ អន្តរជាតិលម្អិត ។ ជាគោលការណ៍ពាក្យសុំត្រូវមានព័ត៌មានចាំបាច់ដូចខាងក្រោមៈ

- ឈ្មោះ និងទន្និន័យផ្សេងទៀតពាក់ព័ន្ធនឹងអ្នកដាក់ពាក្យសុំ និងភ្នាក់ងារ ឬអ្នកតំណាង អំពីអាស័យដ្ឋានសញ្ជាតិ ប្រទេស
- ចំណងជើងរបស់តក្កកម្មខ្លី និងច្បាស់លាស់ (គួរតែចាប់ពី ពីរពាក្យទៅប្រាំពីរពាក្យ)

- ព្រមទាំងឈ្មោះ និងទន្និន័យផ្សេងទៀតពាក់ព័ន្ធតក្កកម្ម ដែលច្បាប់ជាតិរបស់រដ្ឋជម្រើសរើស តម្រូវឱ្យបញ្ជាក់នៅពេលសំណុំលិខិតស្នើសុំជាតិ ។[52]

➢ <u>**សេចក្តីអត្ថាធិប្បាយ**</u>

សេចក្តីអត្ថាធិប្បាយ គឺជាការពន្យល់អំពីតក្កកម្មក្នុងលក្ខណៈច្បាស់លាស់និង ពេញលេញដើម្បីឱ្យបុគ្គលដែលមានកម្រិតជំនាញធម្មតាក្នុងជំនាញអាចអនុវត្តបាននូវតក្កកម្មនោះ ។ សេចក្តីអត្ថាធិប្បាយអំពីតក្កកម្មត្រូវមានចំណុចសំខាន់ៗដូចខាងក្រោមៈ

- មានចំណងជើងតក្កកម្ម និងអំពីជំនាញក្នុងវិស័យដែលយកទៅប្រើប្រាស់
- មានព័ត៌មានទូទៅអំពីបច្ចេកវិទ្យាពាក់ព័ន្ធ នឹងតក្កកម្ម
- ពន្យល់អំពីបញ្ហាដែលកំពុងជួបប្រទះហើយបញ្ជាក់ថា តក្កកម្មនេះបានដោះស្រាយបញ្ហាកំពុងជួបប្រទះ និងឥទ្ធិពលជាវិជ្ជមានដល់សង្គមពន្យល់សង្ខេបអំពីបច្ចេកទេសនៃការប្រើប្រាស់ តក្កកម្មដែលល្អជាងគេ ។
- បញ្ជាក់ថាតក្កកម្មអាចយកទៅប្រើប្រាស់ក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម ។[53]

- <u>**សេចក្តីអះអាង**</u>

សេចក្តីអះអាង គឺជាការកំណត់ឱ្យបានច្បាស់លាស់ អំពីចំណុចដែលចង់សុំឱ្យមានការការពារដូច្នេះ សេចក្តីអះអាងត្រូវតែបញ្ជាក់ឱ្យបានច្បាស់លាស់ និងភ្ជាប់មកជាមួយនូវគំនូសបង្ហាញនៃតក្កកម្មនោះ ។ ក្នុងករណីសំណុំស្នើសុំអន្តរជាតិនោះមាន សេចក្តីអះអាងច្រើនជាងមួយអ្នកដាក់ពាក្យសុំត្រូវដាក់លេខជាលំដាប់ នៃសេចក្តីអះអាងនោះ ។

- <u>**គំនូសបង្ហាញ**</u>

សំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិ ចាំបាច់ត្រូវមានគំនូសបង្ហាញដើម្បីពន្យល់អំពីតក្កកម្ម ដែលបានដាក់ពាក្យស្នើសុំនោះ ។ **ឧទាហរណ៍** ប្រសិនបើតក្កម្មពាក់ព័ន្ធនឹងប្រព័ន្ធ មេកានិច និងអគ្គិសនីគំនូសតាងបង្ហាញចាំបាច់ត្រូវមាននៅក្នុងសំណុំលិខិតស្នើសុំ។ នៅក្នុងគំនូសបង្ហាញនេះ អ្នកដាក់ពាក្យស្នើសុំត្រូវមានដាក់លេខ និងពន្យល់អំពីតួនាទី និងដំណើរការរបស់តក្កកម្មឱ្យបានច្បាស់លាស់ ។

---

[52] សិទ្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម មាត្រា៤, ៤៣, ៤៤, ៤៥ និង ស្តីពី វិធានក្រោមសន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការ ប្រការ ៣,៤ ។

[53] សិទ្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម មាត្រា៥ ។

- **ខ្លឹមសារសង្ខេបនៃតក្កកម្ម**

ខ្លឹមសារសង្ខេប គឺជាសេចក្តីសង្ខេបអំពីព័ត៌មានបច្ចេកទេស របស់តក្កកម្មក្នុងគោលបំណងពន្យល់ដោយសង្ខេបច្បាស់លាស់អំពីការបង្កើត និងការប្រើប្រាស់ក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាបច្ចេកទេសរបស់តក្កកម្មនោះ ។ ខ្លឹមសារសង្ខេបត្រូវសរសេរបានពី ៥០ ទៅ ១៥០ ពាក្យជាភាសាអង់គ្លេស ។

៣.១.២. ការិយាល័យទទួល

ការិយាល័យទទួល គឺជាការិយាល័យដែលមានសមត្ថភាពទទួលសំណុះលិខិតស្នើសុំចុះបញ្ជីក្រោយនីតិវិធីនៃសិន្ធសញ្ញា PCT ទទួលថវិកាពាក់ព័ន្ធ និងការចុះបញ្ជី និងត្រួតពិនិត្យលើសំណុំលិខិតស្នើសុំដែលបានបំពេញតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវរបស់ PCTដើម្បីទទួលបានការចុះបញ្ជីជាអន្តរជាតិ ។[54]

ផ្អែកតាមមាត្រា ១៩ នៃវិធានស្ថិតក្រោមសន្ធិសញ្ញា PCT បានកំណត់បានការិយាល័យទទួលគឺអាចជា៖

- ការិយាល័យចុះបញ្ជីជាតិ នៃប្រទេសហត្ថលេខី
- ប្រទេសហត្ថលេខីមួយនៃសន្ធិសញ្ញា PCT បានព្រមព្រៀងជាមួយ នឹងប្រទេសហត្ថលេខីសន្ធិសញ្ញា PCT ឬអង្គការអន្តរជាតិរដ្ឋាភិបាលមួយថា ការិយាល័យចុះបញ្ជីជាតិ របស់ខ្លួនគឺជាការិយាល័យទទួលជំនួសរដ្ឋហត្ថលេខី ឬអង្គការអន្តររដ្ឋាភិបាល ដែលស្នើសុំនោះ
- ការិយាល័យអន្តរជាតិរបស់អង្គការកម្មសិទ្ធិបញ្ញាពិភពលោក ។

❖ **ការពិនិត្យសំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិ**

ដើម្បីពិនិត្យសំណុំលិខិតស្នើសុំ ការិយាល័យទទួលត្រូវពិនិត្យមើលលើចំណុចពីរសំខាន់ទី១ ពិនិត្យលើលក្ខខណ្ឌដើម្បីទទួលកាលបរិច្ឆេទនៃការចុះបញ្ជីអន្តរជាតិ ។

ផ្អែកតាមមាត្រា ១១ (១) ការិយាល័យទទួលត្រូវចុះកាលបរិច្ឆេទនៃការសុំចុះបញ្ជីលើសំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិ នៅពេលសំណុំលិខិតនេះបានបំពេញតាមលក្ខខណ្ឌខាងក្រោមត្រឹមត្រូវ៖

- អ្នកដាក់ពាក្យ មានអាស័យដ្ឋាន ឬមានសញ្ជាតិនៃប្រទេសដែលជាសមាជិកសន្ធិសញ្ញា PCT
- សំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិត្រូវមានភាសាដែលបានកំណត់
- សំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិត្រូវមានយ៉ាងហោចណាស់នូវធាតុទាំងឡាយដូចតទៅ
  - ការបញ្ជាក់ថាសំណុំលិខិតស្នើសុំនេះត្រូវបានគ្រោងទុកជាសំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិ
  - មានការជ្រើរើសយ៉ាងហោចណាស់ក៏មានរដ្ឋហត្ថលេខីមួយ

[54] សិន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម មាត្រា ១០។

- មានឈ្មោះរបស់អ្នកដាក់ពាក្យសុំយ៉ាងតិចម្នាក់
- មានផ្នែកមួយនៃសេចក្តីអត្ថាធិប្បាយ
- និងមានផ្នែកមួយនៃសេចក្តីអះអាង ។

ក្នុងករណីបើសំណុំលិខិតស្នើសុំមិនបានបំពេញតាមលក្ខខណ្ឌខាងលើនេះ ការិយាល័យទទួល នឹងអញ្ជើញអ្នកដាក់ពាក្យសុំឱ្យមកកែតម្រូវក្នុរយៈពេល២ខែបន្ទាប់ពីចេញ លិខិតអញ្ជើញឱ្យធ្វើការកែតម្រូវ ហើយការកំណត់កាលបរិច្ឆេទនៃការសុំចុះបញ្ជីអន្តរជាតិនឹង ត្រូវផ្តល់ឱ្យនៅពេលអ្នកដាក់ពាក្យសុំបានបំពេញសំណុំបែបបទត្រឹមត្រូវ និងចប់សព្វគ្រប់តាមលក្ខខណ្ឌដែលបានកំណត់ ។

បន្ទាប់ពីបានពិនិត្យលើចំណុចទី១ដូចមានកំណត់ក្នុងមាត្រា ១១ការពិនិត្យសំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិក៏ត្រូវផ្អែកតាមមាត្រា ១៤ ពោលការិយាល័យទទួល ក៏និងត្រូវពិនិត្យលើភាពខ្វះខាតចន្លោះលើសំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិដូចខាងក្រោមៈ

- មិនមានចុះហត្ថលេខា
- មិនមានការបញ្ជាក់ដូចបានកំណត់ពាក់ព័ន្ធអ្នកដាក់ពាក្យសុំ
- មិនមានចំណងជើងតក្កកម្ម
- មិនមានខ្លឹមសារសង្ខេប
- មិនបានបំពេញតាមការកំណត់ក្នុងបទបញ្ជា ព្រមទាំងការតម្រូវផ្នែករូបសាស្ត្រ។

ក្នុងករណីដែលសំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិមិនបានបំពេញតាមលក្ខខណ្ឌខាងលើ ការិយាល័យទទួលនឹងអញ្ជើញអ្នកដាក់ពាក្យសុំមកកែតម្រូវក្នុងរយៈកំណត់ តែការឱ្យមកកែតម្រូវនេះនឹងមិនប៉ះពាល់ដល់កាលបរិច្ឆេទនៃការចុះបញ្ជីអន្តរជាតិនោះទេ ។ ក៏ប៉ុន្តែក្នុងករណីមានការខកខានមិនបានកែតម្រូវក្នុងរយៈពេលកំណត់នោះទេ សំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិនោះត្រូវចាត់ទុកថាបានដកចេញពីនីតិវិធីចុះបញ្ជីតាមសន្ធិសញ្ញា PCT ។

ជាចុងក្រោយនៅពេលទទួលបានកាលបរិច្ឆេទចុះបញ្ជីអន្តរជាតិ ការិយាល័យទទួលនឹងធ្វើសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីកាលបរិច្ឆេទនៃការចុះបញ្ជីអន្តរជាតិ និង លេខសំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិទៅឱ្យអ្នកដាក់ពាក្យសុំបានដឹង ។

❖ **<u>ការទាមទារ និងលក្ខខណ្ឌសិទ្ធិអាទិភាព</u>**

សំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិអាចមានការទាមទារអាទិភាព ចំពោះតក្កកម្មរបស់ខ្លួនដែលទទួលបានការការពារកន្លងមក។ ដូច្នេះអ្នកដាក់ពាក្យសុំត្រូវដាក់ពាក្យទាមទារអាទិភាពដោយបញ្ជាក់ឱ្យច្បាស់អំពីប្រទេសដែលបានចុះបញ្ជីអំពីកាលបរិច្ឆេទ និងលេខនៃសំណុំលិខិត និងអំពីការិយាល័យទទួល ។

អ្នកដាក់ពាក្យសុំត្រូវដាក់ពាក្យទាមទារអាទិភាពក្នុងរយៈពេល ១២ខែ គិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការចុះលេខលើសំណុំលិខិតលើកដំបូង ។ ករណីដែលអ្នកដាក់ពាក្យសុំមិនដាក់សំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិ ក្នុងរយៈពេល ១២ខែទេអ្នកដាក់ពាក្យសុំអាចស្នើសុំទាមទារឱ្យផ្តល់អាទិភាពម្តងទៀត ក្នុងរយៈពេល ២ខែគិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការផុតកំណត់រយៈពេលទាមទារអាទិភាព ។ ដូច្នេះអ្នកដាក់ពាក្យសុំតម្រូវឱ្យធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍ ឬភស្តុតាងដើម្បីបញ្ជាក់ពីមូលហេតុដែលមិនបានដាក់សំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិទាន់ពេលវេលាកំណត់ ។[55]

លក្ខខណ្ឌដែលទទួលបានសិទ្ធិអាទិភាពអ្នកដាក់ពាក្យសុំត្រូវ ប្រគល់សំណុំឯកសារស្នើសុំដំបូងទៅការិយាល័យទទួលក្នុងរយៈពេល ១៦ខែគិតចាប់ពីថ្ងៃទទួលបានសិទ្ធិអាទិភាពដំបូង ។ ប្រសិនបើឯកសារទាមទារសិទ្ធិអាទិភាពចេញដោយការិយាល័យ ដូច្នេះអ្នកដាក់ពាក្យសុំត្រូវស្នើសុំការិយាល័យទទួលរៀបចំឯកសារទាមទារសិទ្ធិអាទិភាព និងបញ្ជូនឯកសារទាំងនោះទៅការិយាល័យអន្តរជាតិ ក្នុងរយៈពេល ១៦ខែ និងមុនការបោះផ្សាយជាអន្តរជាតិ។

❖ <u>ភាសារប្រើប្រាស់ក្នុងសំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិ</u>

ភាសាដែលប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការសម្រាប់សំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិ ត្រូវតែជា៖

- ភាសាដែលទទួលស្គាល់ដោយអាជ្ញាធរស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិ
- ភាសាសម្រាប់បោះពុម្ពផ្សាយ មានដូចជា ភាសាអារ៉ាប់ ចិន អង់គ្លេស បារាំង អាល្លឺម៉ង់ ជប៉ុន កូរ៉េ ព័រទុយហ្គាល ឬអេស្ប៉ាញ ឬ
- ភាសាដែលទទួលស្គាល់ដោយ ការិយាល័យទទួល ។

ករណីដែលសំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិ មិនបានប្រើប្រាស់ភាសា ដែលបានកំណត់តាមលក្ខខណ្ឌ ខាងលើ អ្នកដាក់ពាក្យសុំត្រូវតែបកប្រែសំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិជាភាសារដែលបានកំណត់ក្នុងរយៈពេល ០១ខែ បន្ទាប់ពីការិយាល័យទទួលបានទទួលនូវសំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិនោះ ។ ប្រសិនមិនបកប្រែទាន់ពេលវេលាកំណត់នោះទេការិយាល័យទទួល នឹងប្រកាសថាសំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិនោះ នឹងដកចេញពីនីតិវិធីចុះបញ្ជីតាមសន្ធិសញ្ញា PCT។

៣.១.៣. ការស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិ និងរបាយការណ៍ស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិ

ដើម្បីបញ្ជាក់ថា តក្កកម្មដែលបានដាក់ពាក្យសុំនោះ មានភាពថ្មី មានជំហាននៃការរកឃើញ អាចអនុវត្តន៍ក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម និងសិប្បកម្ម ដូច្នេះទាមទារឱ្យការស្រាវជ្រាវ និងពិនិត្យមើលរបាយការណ៍អន្តរជាតិ ។

[55] សន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម មាត្រា៨ (២ខ) ។

៣.១.៣.១. ការស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិ

គោលបំណងនៃការស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិ គឺដើម្បីស្វែងរកស្នាដៃមុន ដែលធ្លាប់បានចុះបញ្ជីពីមុនមកទេ ដើម្បីធានាថាតក្កកម្មកំពុងស្នើសុំឱ្យមានការការពារគឺថ្មីមានជំហាននៃការរកឃើញថ្មី ។ ដូច្នេះអាជ្ញាធរស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិត្រូវខំប្រឹងប្រែងស្វែងរកស្នាដៃមុន ដែលពាក់ព័ន្ធឱ្យបានច្រើនតាមលទ្ធភាពខ្លួន ។[56]

ការស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិ គឺផ្អែកលើឯកសារសំខាន់មួយដែលមានឈ្មោះថា "PCT minimum documentation" ដែលជាប្រភេទឯកសារចងក្រងការបោះពុម្ពផ្សាយអំពីតក្កកម្មដែលចេញដោយប្រទេសចិន ចាប់ពីឆ្នាំ១៩២០ ប្រទេសបារាំង ប្រទេសអាឡឺម៉ង់ ចាប់ពីឆ្នាំ១៩៤៥ ប្រទេសជប៉ុន ប្រទេសកូរ៉េខាងត្បូង ប្រទេសរុស្ស៊ី ប្រទេសស្វីស ចក្រភពអង់គ្លេស សហរដ្ឋអាមេរិក អង្គការកម្មសិទ្ធិ បញ្ញាទ្វីបអាហ្វ្រិក អង្គការកម្មសិទ្ធិឧស្សាហកម្មតំបន់អាហ្វ្រិក និងការិយាល័យចុះបញ្ជីតក្កកម្មអឺរ៉ុប អាស៊ី និងអឺរ៉ុប ។ "PCT minimum documentation" ក៏មានចងក្រងនូវសៀវភៅផ្សព្វផ្សាយអំពី ពាក្យសុំចុះបញ្ជីតក្កកម្ម ដែលចេញដោយការិយាល័យអន្តរជាតិ និងដោយប្រទេសដទៃទៀតចាប់ពី ឆ្នាំ១៩២០ មកផងដែរ ។

- **<u>កម្មវត្ថុមិនសត្តិក្នុងការស្រាវជ្រាវ</u>**

អាជ្ញាធរស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិ នឹងមិនស្រាវជ្រាវនោះទេករណីតក្កកម្ម ដែលបានស្នើសុំនោះសត្តិក្នុងប្រភេទទាំង ៦ ដូចខាងក្រោមៈ

- ទ្រឹស្តីវិទ្យាសាស្ត្រគណិតវិទ្យា
- រុក្ខជាតិ ឬសត្វដែលមិនមែនជាមីក្រូសរីរាង្គ និងដំណើរការកកើតតាមលក្ខណៈជីវសាស្ត្រសំខាន់ៗ សម្រាប់លផលិតកម្មរុក្ខជាតិ ឬសត្វ
- គម្រោងការ ក្បួន ឬវិធីសាស្ត្រសម្រាប់ធ្វើជំនួញ សម្រាប់ធ្វើសកម្មភាពហ៊ឹកហ៊ឺនខាងប្រាជ្ញាសុទ្ធសាធ ឬសម្រាប់លេងល្បែងកំសាន្ត
- វិធីសាស្ត្រសម្រាប់ព្យាបាលរាងកាយ មនុស្ស ឬសត្វ ដោយវះកាត់ ឬដោយការព្យាបាល ក៏ដូចជាវិធីសាស្ត្រវិនិច្ឆ័យរោគ ដែលបានអនុវត្តលើរាងកាយមនុស្ស សត្វ
- បទបង្ហាញនៃព័ត៌មានដ៏កម្រ និង
- កម្មវិធីកុំព្យូទ័រ

[56] សិទ្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម មាត្រា ១៥ ។

- **ការរួមបញ្ចូលនៃតក្កកម្ម**

អាជ្ញាធរស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិ នឹងពិនិត្យលើសំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិ ថាតើបានបំពេញតាមលក្ខខណ្ឌនៃការរួមបញ្ចូលនៃតក្កកម្ម (Unity of Invention) ។ ការរួមបញ្ចូលគ្នានៃតក្កកម្ម គឺសំដៅថាតើ សំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិនោះមានតក្កកម្ម ឬ ក្រុមនៃតក្កកម្មដែលមានបច្ចេកទេសប្រហាក់ប្រហែលគ្នាដើម្បីបង្ហាញមានជំហានបង្កើតថ្មី ។ ករណីដែលអាជ្ញាធរស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិរកឃើញថាខ្វះការរួមបញ្ចូលនៃតក្កកម្ម អាជ្ញាធរស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិ ត្រូវអញ្ជើញអ្នកដាក់ពាក្យសុំឱ្យបង់ប្រាក់កម្រៃបន្ថែមចំពោះ ការស្រាវជ្រាវបន្ថែម តក្កកម្មនោះក្នុងរយៈ ០១ខែ គិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការចេញអញ្ជើញ ។ របាយការណ៍ស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិ នឹងមិនត្រូវបានរៀបចំ បុគ្គលណាការបង់ប្រាក់កម្រៃស្រាវជ្រាវ និងកម្រៃស្រាវជ្រាវបន្ថែមមិនត្រូវបានបង់ចប់សព្វគ្រប់ ។[57]

៣.២.៣.២. របាយការណ៍ស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិ

អាជ្ញាធរស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិនឹងចេញរបាយការណ៍ស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិ ក្នុងរយៈពេល ០៣ខែ គិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទបានទទួលបានច្បាប់ចម្លងសម្រាប់ស្រាវជ្រាវពីការិយាល័យទទួល ឬនៅក្នុងរយៈពេល ០៩ខែ គិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទទាមទារអាទិភាព ។ របាយការណ៍នេះ នឹងបង្ហាញអំពីឯកសារគ្រាំទ្រតក្កកម្មពាក់ព័ន្ធ ចំណាត់ថ្នាក់ តក្កកម្មស្របតាមចំណាត់ថ្នាក់តក្កម្មអន្តរជាតិ (International Patent Classification) និង ការបញ្ជាក់អំពីប្រភេទនៃការស្រាវជ្រាវ (Field of Search) និងប្រព័ន្ធទិន្នន័យដែលអាចស្រាវជ្រាវ (Electronic Data) ។ គួរបញ្ជាក់ថា នៅក្នុងរបាយការណ៍ស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិមិនបង្ហាញទស្សនៈហេតុផល ឬការពន្យល់ណាមួយទៅលើលទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវនោះទេ ។[58]

- **ការផ្តល់យោបល់ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ**

នៅក្នុងរបាយការណ៍ស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិនោះ អាជ្ញាធរស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិនឹងផ្តល់យោបល់ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរជាបឋម ក៏ប៉ុន្តែមិនចងកាតព្វកិច្ច ដោយវាយតម្លៃលើលក្ខខណ្ឌចំនួន ៣ គឺ៖

- អំពីភាពថ្មី
- អំពីជំហាននៃការរកឃើញថ្មី
- អាចយកទៅអនុវត្តបានក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម ឬសិប្បកម្មនៃតក្កកម្មនោះ ។

[57] សិទ្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម មាត្រា ១៧ និង ស្តីពី វិធានក្រោមសិទ្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ប្រការ ១៣ និង ប្រការ ៤០ ។

[58] សិទ្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម មាត្រា ១៨ និង ស្តីពី វិធានក្រោមសិទ្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ប្រការ ៤២ និង ប្រការ ៤៣ ។

ការផ្តល់យោបល់ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរនេះត្រូវសរសេរភាសាដូច នឹងភាសារបស់របាយការណ៍ស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិ ហើយត្រូវផ្ញើរទៅអ្នកដាក់ពាក្យសុំ និងការិយាល័យទទួល ព្រមជាមួយនឹងរបាយការណ៍ស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិទាំងរបាយការណ៍ស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិ និងការផ្តល់យោបល់ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ត្រូវធ្វើក្នុងរយៈពេល ៣ខែ គិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទទទួលច្បាប់ចម្លងសម្រាប់ស្រាវជ្រាវ ឬក្នុងរយៈ៩ខែ គិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទទាមអាទិភាព ។

❖ **ការកែសម្រួលការអះអាងនៅចំពោះមុខការិយាល័យអន្តរជាតិ**

ពាក្យសុំអាចកែសម្រួលការអះអាងរបស់ខ្លួនបាន ផ្អែកតាមនីតិវិធីនៃសន្ធិសញ្ញា PCT ។ ក៏ប៉ុន្តែករណីដែលអ្នកដាក់ពាក្យសុំបានដាក់ការទាមទារការពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិអ្នកដាក់ពាក្យសុំមានឪកាសកែសម្រួលការអះអាងរបស់ខ្លួនម្តងទៀតបាន ។ ជាមួយគ្នានោះ អ្នកដាក់ពាក្យសុំអាចដាក់សេចក្តីថ្លែងបញ្ជាក់សង្ខេប ដែលមាននៅក្នុងលើសេចក្តីអត្ថាធិប្បាយនិង គំនូសបង្ហាញ ។ ការកែសម្រួលនោះ មិនត្រូវឱ្យហួសពីការបញ្ចេញឱ្យដឹងក្នុងសំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិដែលបានដាក់ពីដំបូងនោះទេ ។ ផ្អែកតាមមាត្រា ១៩នៃសន្ធិសញ្ញា PCT រយៈពេលនៃការកែសម្រួលជាធម្មតាមិនលើសពី ០២ខែគិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃបញ្ជូនរបាយការណ៍ និងផ្តល់យោបល់ជាលាយលក្ខណ៍ពីអាជ្ញាធរស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិនោះទេ ឬក្នុងរយៈពេល ១៦ខែគិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការទាមទារអាទិភាព ។ ករណីចង់មានការកែសម្រួលនេះត្រូវដាក់ដោយផ្ទាល់នៅការិយាល័យអន្តរជាតិមិនមែននៅអាជ្ញាធរស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិនោះទេ ។

❖ **ទំនាក់ទំនងរវាងការផ្តល់យោបល់ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរនិងរបាយការណ៍ពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិ**

ករណីអ្នកដាក់ពាក្យសុំមិនដាក់ការទាមទារការពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិ នោះការផ្តល់យោបល់ជាលាយលក្ខណ៍អក្សររបស់អាជ្ញាធរស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិ នឹងប្រែក្លាយជារបាយការណ៍ជំហានដំបូងអន្តរជាតិ ស្តីអំពីភាពទទួលបានប្រកាសនីយបត្រ ដែលនឹងចេញដោយការិយាល័យអន្តរជាតិ ហើយនឹងត្រូវផ្ញើរទៅគ្រប់ការិយាល័យជ្រើសរើសតាំង ។ របាយការណ៍ការត្រួតពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិស្តីអំពី ភាពទទួលបានប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម នឹងផ្សព្វផ្សាយនៅប្រពន្ធ័ PATENTSCOPE ដល់សារធារណៈជន ។

៣.១.៤. ការពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិ និងរបាយការណ៍ពិនិត្យ ជំហានដំបូងអន្តរជាតិ

ក្នុងដំណាក់កាលនីតិវិធីចុះបញ្ជី ប្រសិនបើតក្កករមានការមិនពេញចិត្តចំពោះការផ្តល់យោបល់ ឬកែសម្រួលទៅលើតក្កកម្មនោះតក្កករអាចស្នើសុំទៅអាជ្ញាធរ ស្រាវជ្រាវឡើងវិញ ដើម្បីត្រួតពិនិត្យលើជំហានដំបូង និងរបាយការណ៍អន្តរជាតិដែលបាន ដាក់រួចហើយ ។

៣.១.៤.១. ការពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិ

ក្នុងករណីដែលអ្នកដាក់ពាក្យសុំមិនពេញចិត្ត នឹងការផ្តល់យោបល់ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដែលចេញដោយអាជ្ញាធរស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិ អ្នកដាក់ពាក្យសុំអាចបន្តពិនិត្យលក្ខណវិនិច្ឆ័យនៃតក្កកម្មរបស់ខ្លួនក្រោមនីតិវិធីការពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិ ។ ការពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិ គឺជានីតិវិធីដែលអ្នកដាក់ពាក្យសុំអាចជ្រើសរើស និងដាក់ពាក្យទាមទារដាច់ដោយឡែកពីសំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិទៅ អាជ្ញាធរត្រួតពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិហៅកាត់ថា International Preliminary Examining Authority (IPEA)ដោយផ្ទាល់ ។ ការិយាល័យទទួលត្រូវតែជ្រើសតាំងអាជ្ញាធរត្រួតពិនិត្យជំហាន ដំបូងអន្តរជាតិ ដែលអាចជា International Preliminary Examining Authority (IPEA)ដោយផ្ទាល់ ។ ការិយាល័យទទួលត្រូវតែជ្រើសតាំងអាជ្ញាធរត្រួតពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិ ដែលអាចជាការិយាល័យជាតិនៃប្រទេសហត្ថលេខី ឬការិយាល័យថ្នាក់តំបន់ដែលមានសមត្ថភាពក្នុងការអនុវត្តន៍ការពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិជាមុនសិន ។ ករណីដែលការិយាល័យទទួលមានអាជ្ញាធរត្រួតពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិច្រើនជាងមួយអ្នកដាក់ពាក្យសុំអាចជ្រើសតាំងអាជ្ញាធរមួយក្នុងចំណោមអាជ្ញាធរទាំងនោះ ។ សូមបញ្ជាក់ថា រាល់ការទាមទារការពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិដែលបានដាក់នៅ ឬក្រោមថ្ងៃទី០១ ខែមករា ឆ្នាំ២០០៤ គ្រប់ការិយាល័យជាតិនៃការប្រទេសហត្ថលេខី គឺអាចជាការិយាល័យជ្រើសជ្រើសតាំងឱ្យអាជ្ញាធរពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិបាន ។[59]

កម្មវត្ថុនៃការពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិគឺ ចងក្រងយោបល់ជាជំហានដំបូង និងឱ្យយោបល់លើលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ ថាតើតក្កកម្មដែលស្នើសុំនោះមានភាពថ្មី មានជំហានរកឃើញថ្មី និងអាចយកមកអនុវត្តក្នុងឧស្សាហកម្មដែរ ឬទេ ដើម្បីពិនិត្យឱ្យដឹងថា តក្កម្មនោះដែលបានអះអាងអាចទទួលបានប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មបានដែរ ឬទេ ។ អ្នកដាក់ពាក្យសុំអាចពិចារណាជ្រើសរើសនីតិវិធីពិនិត្យជំហានដំបូងជាអន្តរជាតិ ព្រោះនីតិវិធីនេះ នឹងនាំឱ្យអ្នកដាក់ពាក្យស្នើសុំដឹងជាមុន ដើម្បីធ្វើការសម្រួលសេចក្តីអត្ថាធិប្បាយ ការអះអាង និងគំនូសបង្ហាញនៃសំណុំឯកសារស្នើសុំរបស់ខ្លួនជៀសវាងការទំនាស់ក្នុងការចុះបញ្ជីនៅការិយាល័យជាតិ ឬនាំឱ្យខូចខាតពេលវេលានៅក្នុងដំណាក់ការជាតិ ។

- **ការទាមទារ**

ការទាមទារ គឺជាពាក្យបច្ចេទេសនៅក្នុងសន្ធិសញ្ញា PCT ដើម្បីសំដៅការស្នើសុំការពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិ ។ ការទាមទារការពនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិ ត្រូវដាក់ទៅអាជ្ញាធរត្រួតពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិ

---

59 សិន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម មាត្រា ៣១(៤) និងស្តីពី វិធានក្រោមសិន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ប្រការ ៥៣.៧ និង ប្រការ ៩០.៨ ។

ដែលមានសមត្ថភាពក្នុងរយៈពេល ០៣ខែ គិតចាប់ពីថ្ងៃបញ្ជូនរបាយការណ៍ស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិ និងផ្តល់យោបល់ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទៅអ្នកដាក់ពាក្យសុំ ឬក្នុងរយៈពេល ២២ខែ គិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទទាមទារអាទិភាព ។[60] ពោលគឺការទាមទារការពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិមិនទាន់អាចចាប់ផ្តើមបានឡើយ រហូតដល់អាជ្ញាធរស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិបានចាប់ផ្តើមនីតិវិធីសរសេររបាយការណ៍ស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិ និងការផ្តល់យោបល់ជាលាយលក្ខណ៍អក្សររបស់ខ្លួន ។ អ្នកដាក់ពាក្យសុំត្រូវរងចាំឯកសារទាំងពីរខាងលើសិន មុននឹងសម្រេចដាក់ពាក្យ ទាមទារការពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិបាន ។

ដើម្បីអាចដាក់ការទាមទារការពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិបានលុះត្រាតែគោរព តាមលក្ខខណ្ឌចំនួន ០២ ដូចខាងក្រោម៖

- លក្ខខណ្ឌទី ១ អ្នកដាក់ពាក្យសុំត្រូវមានអាស័យដ្ឋាន ឬសញ្ជាតិនៃប្រទេសសមាជិកដែលព្រមទទួលការអនុវត្តន៍ក្នុងជំពូក២ នៃសន្ធិសញ្ញា PCT
- លក្ខខណ្ឌទី ២ សំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិត្រូវតែដាក់នៅការិយាល័យទទួលនៃប្រទេសសមាជិកដែលព្រមទទួលការអនុវត្តន៍ក្នុងជំពូកទី២ នៃសន្ធិសញ្ញា PCT ។[61]

- **ការកែសម្រួលសេចក្តីអត្ថាធិប្បាយអំពីតក្កកម្ម សេចក្តីអះអាង និងគំនូសបង្ហាញ**

មុននឹងចេញរបាយការណ៍ពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិ អ្នកដាក់ពាក្យសុំមានឱកាសក្នុងការកែសម្រួលសំណុំលិខិតស្នើសុំជាអន្តរជាតិបាន នៅក្នុងលក្ខខណ្ឌតម្រូវ និងមានពេលវេលាកំណត់ (សំដៅដល់ការកែសម្រួលសេច ក្តីអត្ថាធិប្បាយអំពីតក្កកម្ម សេចក្តីអះអាង និងគំនូសបង្ហាញបាន) តែការកែសម្រួលនោះមិនត្រូវប្រាប់ពីការបង្ហាញឱ្យដឹង នៅក្នុងសំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិដែលបានដាក់នោះឡើយ ។[62]

- ការផ្តល់យោបល់ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ

អាជ្ញាធរពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិ នឹងផ្តល់យោបល់ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទៅដល់អ្នកដាក់ពាក្យសុំដោយបញ្ជាក់អំពីមូលហេតុបានច្បាស់លាស់ ។

ការទាមទារពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិដែលបានដាក់នៅថ្ងៃ ឬក្រោយថ្ងៃទី០១ កក្កដា ឆ្នាំ២០០៤ អាជ្ញាធរ

---

[60] សិទ្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម មាត្រា ៣៩(១) និង ស្តីពី វិធានក្រោមសិទ្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ប្រការ ៥៤ ១(ក)(៣)និង ប្រការ ៦៩.២ ។

[61] សិទ្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម មាត្រា ៣១(២)(ក) និង ស្តីពី វិធានក្រោមសិទ្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ប្រការ ១៨.១និង ប្រការ ៥៤ ។

[62] សិទ្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម មាត្រា ៣៤ ។

ពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិ នឹងប្រើយន្តការស្វែងរកដែលមានឈ្មោះថា top up យន្តការស្វែងរកនេះមានសមត្ថភាពបញ្ជាក់អំពីឯកសារពាក់ព័ន្ធបន្ថែមអំពីឯកសារតក្កកម្មពីមុនឱ្យអ្នកដាក់ពាក្យសុំដឹង និងមានឱកាសកែសម្រួលពាក្យសុំរបស់ខ្លួន ដើម្បីធានាកុំឱ្យមានការបដិសេធថា តក្កកម្មកំពុងស្នើសុំនេះមិនមានភាពថ្មី ឬមិនមានជំហាននៃការរកឃើញមុនចាប់ផ្តើមនីតិវិធីកម្រិតថ្នាក់ជាតិ។[63]

ការចេញយោបល់ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរអាចចេញជាលើកទី២ដែលផ្តល់ឱកាសឱ្យអ្នកដាក់ពាក្យសុំអាចកែសម្រួលសំណុំលិខិតស្នើសុំរបស់ខ្លួនបានម្តងទៀត ។ ចំនួននៃផ្តល់ឱកាសឱ្យកែសម្រួលសំណុំលិខិតស្នើសុំ គឺអាស្រ័យទៅលើពេលវេលានៃការពិនិត្យជំហានដំបូង ។ របាយការណ៍ស្តីការពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិ ត្រូវផ្តល់ឱ្យអ្នកដាក់ពាក្យសុំក្នុងអំឡុងពេល ២៨ខែគិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទទាមទារអាទិភាព ។ រាល់ការកែសម្រួលណាដែលធ្វើក្រោយការប្រគល់របាយការណ៍ នឹងមិនត្រូវយកមកពិចារណានោះទេ ។

- **ការឆ្លើយតបនឹងការផ្តល់យោបល់ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរជាទូទៅ**

អ្នកដាក់ពាក្យសុំនឹងទទួលបានការផ្តល់យោបល់ និងការអនុញ្ញាតឱ្យឆ្លើយតបទៅអាជ្ញាធរពិនិត្យជំហានដំបូង នៅមុនពេលប្រគល់របាយការណ៍ស្តីអំពីការពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិ ។ នៅក្នុងករណីនេះអ្នកដាក់ពាក្យសុំអាចឱ្យកែសម្រួល និងផ្តល់អំណះអំណាងរបស់ខ្លួនបាន ។

អ្នកពាក្យសុំមានសិទ្ធិទាក់ទងផ្ទាល់មាត់ និងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរជាមួយអាជ្ញាធរពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិបានដែលមានទំនាក់ទំនងក្រៅផ្លូវការ និងមិនចងកាតព្វកិច្ចលើកលែងតែការតវ៉ាដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការរួមបញ្ចូលគ្នាតែមួយនៃតក្កកម្ម ។[64]

៣.១.៤.២. របាយការណ៍ពិនិត្យ ជំហានដំបូងអន្តរជាតិ

នីតិវិធីពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិ នឹងបញ្ចប់នៅពេលរបាយការណ៍ពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិបានរៀបចំរួចរាល់ ដែលត្រូវធ្វើក្នុងរយៈពេល ២៨ខែគិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទទាមទារអាទិភាព ឬរយៈពេល ០៦ខែគិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទទទួលបានការទាមទារដោយអាជ្ញាធរពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិ ។ របាយការណ៍ស្តីពីការពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិមិនចងកាតព្វកិច្ចនោះទេ តែរបាយការណ៍នេះនឹងផ្តល់យោបល់ដោយពិចារណាលើលក្ខខណ្ឌវិនិច្ឆ័យដែលត្រូវបំពេញថា តើតក្កកម្មនោះមានភាពថ្មី មានជំហាននៃការរកឃើញថ្មី និងអាចយកទៅអនុវត្តក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្មបានបានឬទេ ។ ជាទូទៅរបាយការណ៍ការពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិ ត្រូវរៀបចំចប់សព្វគ្រប់ និងបញ្ជូនមកអ្នកដាក់ពាក្យសុំ ០២ខែ មិនចាប់ផ្តើមអនុវត្តនីតិវិធីថ្នាក់ជាតិ ដូច្នេះក្នុងរយៈពេលនេះ

[63] ស្តីពី វិធានក្រោម សិទ្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ប្រការ ៦៦ ។

[64] ស្តីពី វិធានក្រោម សិទ្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ប្រការ ៦៦ ។

អ្នកដាក់ពាក្យសុំអាច នឹងពិចារណាថាគួរបន្តនីតិវិធីថ្នាក់ជាតិ ឬយ៉ាងណា ។[65]

បន្ទាប់ពីរៀបចំរួច អាជ្ញាធរពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិត្រូវបញ្ជូនរបាយការណ៍នេះទៅអ្នកដាក់ពាក្យសុំ និងទៅការិយាល័យអន្តរជាតិ ដែលរបាយការណ៍ត្រូវសរសេរដូចនឹងភាសានៃសំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិ និងភាសាដែលនឹងត្រូវបោះពុម្ពផ្សាយជាអន្តរជាតិ ។ ការិយាល័យអន្តរជាតិ ត្រូវតែធ្វើការបកប្រែភាសានោះទៅជាភាសាអង់គ្លេស ក្នុងករណីភាសាប្រើប្រាស់ មិនមែនជាភាសាអង់គ្លេស ។[66]

របាយការណ៍ការពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិនឹងមិនអនុញ្ញាតឱ្យនរណាម្នាក់ដឹង ក្រៅពីដាក់ពាក្យសុំ និងមន្ត្រីជ្រើសតាំងក្នុងដំណាក់កាលថ្នាក់អន្តរជាតិឡើយ ។ ការិយាល័យអន្តរជាតិ និងអាជ្ញាធរពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិមិនត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានស្តីអំពីការចេញរបាយការណ៍ការពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិ ឬការដកការទាមទារ ឬ ការមិនដកការទាមទារទៅអ្នកផ្សេងដោយគ្មានការអនុញ្ញាត ឬការស្នើសុំពីអ្នកដាក់ពាក្យសុំ ។

នៅពេលទទួលបានរបាយការណ៍ពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិ ហើយអ្នកដាក់ពាក្យសុំសម្រេចថាតើបន្តនីតិវិធីថ្នាក់ជាតិ ឬ កម្រិតតំបន់នៅចំពោះមុខមន្ត្រីដែលបានជ្រើសតាំងក្នុងរយៈពេល ៣០ខែ គិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទទាមទារអាទិភាព ។ របាយការណ៍នេះនឹងជាមូលដ្ឋានដ៏សំខាន់សម្រាប់ការិយាល័យជ្រើសតាំងក្នុងការពិចារណាចំពោះការផ្តល់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មថ្នាក់ជាតិ ដល់សំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិណាដែលក្រោយពីបានពិនិត្យ ឃើញថាបំពេញតាមលក្ខខណ្ឌវិនិច្ឆ័យសំខាន់ៗទាំង ៣ នៃតក្កកម្មត្រូវបានបំពេញ ។

៣.១.៥. ការចុះផ្សាយអន្តរជាតិ

ការិយាល័យអន្តរជាតិនៃអង្គការកម្មសិទ្ធិបញ្ញាពិភពលោក គឺជាអង្គភាពដែលទទួលខុសត្រូវ ក្នុងការចុះផ្សាយជាអន្តរជាតិនូវរាល់ការចុះបញ្ជីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មតាមសន្ធិសញ្ញា PCT ហើយការចុះផ្សាយជាអន្តរជាតិ

ការិយាល័យអន្តរជាតិនៃអង្គការកម្មសិទ្ធិបញ្ញាពិភពលោក គឺជាអង្គភាពដែលទទួលខុសត្រូវ ក្នុងការចុះផ្សាយជាអន្តរជាតិនូវរាល់ការចុះបញ្ជីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មតាមសន្ធិសញ្ញា PCT ហើយការចុះផ្សាយជាអន្តរជាតិនេះ ត្រូវធ្វើភ្លាមៗបន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទផុតកំណត់រយៈពេល ១៨ខែ គិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទទាមទារអាទិភាព ។

- <u>**អានុភាពនៃការចុះផ្សាយអន្តរជាតិ**</u>

ការចុះផ្សាយជាអន្តរជាតិនឹងតម្រូវឱ្យមានការការពារនៅតាមបណ្តាលប្រទេសសមាជិក PCT ក្នុងករណីដែលសំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិនោះទទួលបាននូវការការពារ ។ ការការពារអាចនឹងមានអនុភាពនៅពេលៈ

[65] ស្តីពី វិធានក្រោមសិទ្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ប្រការ ៦៩.២ ។

[66] ស្តីពី វិធានក្រោមសិទ្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ប្រការ ៧០ ប្រការ ៧២ និង ប្រការ ៧៤ ។

- បានផ្តល់ការបកប្រែជាភាសាអង់គ្លេស ដោយការិយាល័យអន្តរជាតិ ករណីសំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិ មិនដាក់ជាភាសាអង់គ្លេស ។ ករណីដែលសំណុំលិខិតដាក់មកភាសា ដែលមិនទទួលស្គាល់ អ្នកដាក់ពាក្យសុំត្រូវមកជាភាសាដែលទទួលស្គាល់ផ្លូវការ ។
- បានទទួលដោយការិយាល័យចុះបញ្ជីនៃប្រទេសជ្រើសរើសនូវច្បាប់ចតចម្លងនៃការបោះពុម្ពផ្សាយតក្កកម្មដែលចុះបញ្ជីតាមនីតិវិធីសន្ធិសញ្ញា PCT និង
- បានបោះពុម្ពផ្សាយបន្ទាប់ពីការផុតកំណត់នៃរយៈពេល ១៨ខែគិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទទាមទារអាទិភាព ។

រាល់ការចុះផ្សាយសំណុំឯកសារស្នើចុះបញ្ជីតាមសន្ធិសញ្ញា PCT នឹងត្រូវចុះផ្សាយក្នុងប្រព័ន្ធ PATENTSCOPE ដើម្បីឱ្យតតិយជនអាចពិនិត្យ។

- <u>ភាសានៃការចុះផ្សាយអន្តរជាតិ</u>

ករណីដែលសំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិដាក់ជាភាសាអារ៉ាប់ ចិន អង់គ្លេស បារាំង ជប៉ុន អាឡឺម៉ង់ កូរ៉េ ព័រទុយហ្គាល់ រុស្ស៊ី ឬ អេស្បាញ នោះការចុះផ្សាយអន្តរជាតិ ក៏ជាភាសាដូចនឹងសំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិដែរ ក៏ប៉ុន្តែផ្នែកខ្លះនៃសំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិនោះដូចជា ចំណងជើងតក្កកម្ម សេចក្តីសង្ខេប និង របាយការណ៍ស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិ ត្រូវបកប្រែជាភាសាអង់គ្លេសដោយការិយាល័យអន្តរជាតិ ។

៣.១.៦. ការត្រួតពិនិត្យថ្នាក់ជាតិ

បន្ទាប់ពីបញ្ចប់ដំណាក់ការនីតិវិធីថ្នាក់អន្តរជាតិ នីតិវិធីនេះនឹងត្រូវបន្តពិនិត្យនៅកម្រិតជាតិដែលជាដំណាក់កាលបញ្ចប់នៃនីតិវិធីចុះបញ្ជីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មតាម PCT ។ ទោះបីយ៉ាងណា ការពិនិត្យថ្នាក់ជាតិនឹងចាប់ផ្តើមហើយអ្នកដាក់ពាក្យសុំត្រូវអនុវត្តសកម្មភាព មួយចំនួនដែលបានកំណត់ឱ្យបានមុនការផុតកំណត់នៃកាលបរិច្ឆេទ ។ គួបញ្ជាក់ផងដែរថា អ្នកដាក់ពាក្យសុំត្រូវមានទំនួលខុសត្រូវខ្លួនឯងក្នុងការចាប់ផ្តើម ការពិនិត្យថ្នាក់ជាតិឱ្យបានទាន់ពេលកំណត់របស់ច្បាប់ ។ រយៈពេលដើម្បីទទួលការពិនិត្យកម្រិតជាតិត្រូវចាប់ផ្តើមពិនិត្យសំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិមិនឱ្យយឺតជាងការផុតកំណត់នៃរយៈពេល០៣ខែ ចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទអាទិភាព ។[67]

- <u>សំណុំឯកសារចាំបាច់</u>

មុនការចាប់ផ្តើមនីតិវិធីត្រួតពិនិត្យបន្តនៅថ្នាក់ជាតិ អ្នកដាក់ពាក្យសុំត្រូវផ្តល់ច្បាប់ចម្លងនៃសំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិ ព្រមជាមួយរបាយការណ៍ស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិ ការបកប្រែសំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិ និងបង់កម្រៃថ្នាក់ជាតិជូនដល់ការិយាល័យជ្រើសរើសនីមួយៗដោយមិនឱ្យយឺតជាងការផុតកំណត់នៃរយៈពេល ៣០ខែ

[67] សិន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម មាត្រា ២២ ។

ចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទអាទិភាព ។[68] ទន្ទឹមនិងនេះការិយាល័យជ្រើសរើសនឹងតម្រូវឱ្យមានអ្នកតំណាងដែលមានសញ្ជាតិមិនដូចនឹងអ្នកដាក់ពាក្យសុំនិងមានការិយាល័យបម្រើការងារនៅប្រទេសជ្រើសរើស ។[69]

❖ **ការត្រួតពិនិត្យ**

ក្នុងដំណាក់កាលនីតិវិធីអន្តរជាតិ ជាទូទៅសំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិ ត្រូវបានស្រាវជ្រាវ និងត្រួតពិនិត្យដោយអាជ្ញាធរស្រាវជ្រាវ និងអាជ្ញាធរត្រួតពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិ ដែលអនុញ្ញាតឱ្យអ្នកដាក់ពាក្យសុំអាចកែសម្រួលពាក្យសុំរបស់ខ្លួនបាន ។ របាយការណ៍ទាំងនោះនឹងបង្កភាពងាយស្រួលដល់អ្នកដាក់ពាក្យសុំបានដឹងជាមុនអំពីភាពដែលទទួលបានប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ។

ទោះបីជាយ៉ាងណា របាយការណ៍ដែលចេញដោយអាជ្ញាធរស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិ ឬអាជ្ញាធរត្រួតពិនិត្យជំហានដំបូងអន្តរជាតិមិនចងកាតព្វកិច្ចដល់ការិយាល័យចុះបញ្ជីជាតិនោះទេពោលរបាយការណ៍ទាំងនោះគ្រាន់ផ្តល់យោបល់ ថាតើសំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិនោះ បានបំពេញតាមលក្ខខណ្ឌ ភាពថ្មីមានជំហាននៃការរកឃើញថ្មី និងអាចអនុវត្តក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្មបានដែរ ឬទេ ។

❖ **ការកែសម្រួលនៅដំណាក់កាលនីតិវិធីកម្រិតជាតិ**

នៅក្នុងដំណាក់កាលនីតិវិធីថ្នាក់ជាតិ អ្នកដាក់ពាក្យសុំអាចធ្វើការកែសម្រួលបន្ថែមនៅចំពោះមុខការិយាល័យចុះបញ្ជីជាតិបាន លើសេចក្តីអះអាង សេចក្តីអត្ថាធិប្បាយ និងគំនូសបង្ហាញ ហើយការកែសម្រួលនេះ គឺជាការបំពេញបន្ថែមទៅលើការអនុវត្តន៍ដំណាក់កាលនីតិវិធីថ្នាក់អន្តរជាតិ កន្លងមក និងឱ្យសមស្របទៅតាមច្បាប់ជាតិរដ្ឋជ្រើសរើសនីមួយៗ ។ ទោះបីជាយ៉ាងណាការកែសម្រួលនៅដំណាក់កាលនេះមិនត្រូវឱ្យខុសឆ្ងាយពីការបញ្ចេញឱ្យដឹងអំពីតក្កកម្មនៃសំណុំលិខិតស្នើសុំអន្តរជាតិដើមឡើយ ។[70]

៣.២. ភាពដូច និង ភាពខុសគ្នារវាងប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ និង អន្តរជាតិ

ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ និង អន្តរជាតិតាមសន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មមានភាពដូចគ្នារវាង **លក្ខខណ្ឌ** នៃការទទួលបានកាការពារពីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មគឺត្រូវតែ ថ្មី ជំហានការរកឃើញថ្មី និង អាចអនុវត្តបានក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម និងសិប្បកម្មបានដូចគ្នា ។ រីឯ**នីតិវិធីដាក់ពាក្យស្នើសុំ** ពោលគឺប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មទាំងពីរនេះតម្រូវឱ្យមាន ព្រោះការដាក់ពាក្យស្នើសុំដើម្បីទទួលបានការការពារចំពោះបែបបទនៃការដាក់ពាក្យស្នើសុំប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មទាំងពីរ ត្រូវតែបំពេញបែបបទ ដូចជា ពាក្យសុំ សេចក្តី-

[68] សន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម មាត្រា ២២។

[69] សន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម មាត្រា ២៧(៧)។

[70] សន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម មាត្រា ២៤។

អត្ថាធិប្បាយ សេចក្តីអះអាង និង ខ្លឹមសារសង្ខេប ដូចគ្នាហើយ ។ ម្យ៉ាងទៀត **អានុភាពនៃការការពារ និង សិទ្ធិទទួលបាន** ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ និង អន្តរជាតិ ទទួលបានដូចគ្នា ហើយទទួលបាន **រយៈពេលនៃការពារ ២០ឆ្នាំ** ។ ចំពោះការទាញយក**ផលប្រយោជន៍** ផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច ទីផ្សារ ពីតក្កកម្មទទួលបានការការពារបានដូចគ្នា ដោយម្ចាស់ស្នាដៃគាត់អាចប្រើប្រាស់សិទ្ធិដោយស្របច្បាប់របស់ពួកគាត់បាន។

ចំពោះភាពខុសគ្នារវាង ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ និង អន្តរជាតិ ចំពោះ ការដាក់ពាក្យស្នើសុំមិនមានអ្វីខុសគ្នាច្រើនទេ គ្រាន់តែទីកន្លែងទទួលពាក្យខុសគ្នាគឺ ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិកន្លែងដាក់ពាក្យស្នើសុំនៅក្រសួងឧស្សាហកម្ម វិទ្យាស្រាស្រ្ត បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍ ចំពោះប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មអន្តរជាតិ គឺដាក់នៅតាមការិយាល័យទទួលពាក្យ ពោលគឺ អាចជាការិយាល័យជាតិ ឬការិយាល័យចុះបញ្ជីតាមតំបន់ ឬ ការិយាល័យអន្តរជាតិរបស់អង្គការកម្មសិទ្ធិបញ្ញាពិភពលោក ។ ក្នុងការដាក់ពាក្យស្នើសុំប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មអន្តរជាតិនេះ ក៏មាន ភ្ជាប់មកជាមួយចំពោះគំនូសបង្ហាញផងដែលក្នុងករណីមាន ។ **អានុភាព ឬ វិសាលភាព** ក្នុងការអនុវត្តន៍ និង ប្រើប្រាស់ របស់ម្ចាស់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ក៏មានភាពខុសគ្នាផងដែលពោលគឺ ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ មានអានុភាពអនុវត្តក្នុងវង្វង់ដែនដីដែលធ្វើការចុះបញ្ជី និងទទួលបានការការពារប៉ុណ្ណោះ ហើយស្ថិតនៅក្រោមការគ្រប់គ្រង និង ក្រោមអំណាចរបស់រដ្ឋមានសិទ្ធិប្រកបអាជីវកម្មទៅតក្កកម្មនោះបាន(រឹមអូសស្របច្បាប់) ប៉ុន្តែចំពោះប្រកាយនីបត្រតក្កកម្មអន្តរជាតិ មានវិសាលភាព ឬ អានុភាព ប្រើប្រាស់ ទាញយកផលប្រយោជន៍បាន ចំពោះប្រទេសណាដែលខ្លួនទទួលបានការការពារ ពីព្រោះប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មអន្តរជាតិនេះម្ចាស់តក្កកម្មអាច**ជ្រើសរើសចំនួនប្រទេស**ដែលខ្លួនចង់ឱ្យការពារក្នុងការិយាល័យតែមួយ បានច្រើនប្រទេសក្នុងពេលតែមួយបានអាច១០ ឬ ២៥ ឬ ៥០ ប្រទេសតាមតែខ្លួនចង់បាន ក្នុងករណីនេះដែលប្រសិនបើម្ចាស់តក្កកម្មទទួលបានការការពារចំនួន ១០ ប្រទេស ម្ចាស់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មត្រូវតែបង់តម្លៃលើ ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនោះ ប្រសិនមិនបានបង់ចំពោះប្រទេសណាមួយនោះ ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនៅក្នុងប្រទេសនោះត្រូវអស់សុពលភាព ។ ចំពោះប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មអន្តរជាតិនេះ វាមិនស្ថិតនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់នោះទេ រដ្ឋមិនអាចធ្វើអាជីវកម្មលើតក្កកម្មនោះបានទេ ពីព្រោះវាស្ថិតនៅក្រៅវង្វង់ដែនអំណាចសមត្ថកិច្ចរបស់រដ្ឋ។

៣.៣. គុណសម្បត្តិ និង គុណវិបត្តិ

ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម តាមសន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម មានគុណសម្បត្តិ និង ផលប្រយោជន៍ជាច្រើនដល់ប្រទេសដែលជ្រើសរើសយក ការស្នើសុំការការពារលក្ខខណៈអន្តរជាតិតាមរយៈសន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ដែលនីតិវិធីមួយនេះជួយសម្រួលដល់ភាពងាយស្រួលដល់ម្ចាស់ស្នាដៃ លក្ខខណ្ឌមិនស្មុគស្មាញ មួយវិញទៀត ម្ចាស់តក្កកម្មអាចជ្រើសរើសយកប្រទេសដែលខ្លួន

ពេញចិត្ត និងចង់ឱ្យការពារមកលើតក្កកម្មរបស់ខ្លួនច្រើនប្រទេសក្នុងពេលតែមួយបានផងដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត សន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម (PCT) នេះជួយដល់ម្ចាស់តក្កកម្ម អាចទាញផលប្រយោជន៍ផ្នែកទីផ្សារ ហិរញ្ញវត្ថុ និង ជួយដល់ការអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសមានការរីកចម្រើនមានតក្កម្ម ឬ សម្ភារៈទំនើប បច្ចេកវិទ្យាជឿនលឿនជាងមុន និងអាចទាក់ទាញអ្នកវិនិយោគទុនច្រើនផងដែរ ហើយតក្កកម្មដែលទទួលបានការការពារតាមរយៈសន្ធិសញ្ញានេះមិនប្រឈមមុខនិងការរំលោភបំពានសិទ្ធិនោះទេពីព្រោះការស្នើសុំតាមនីតិវិធីនេះមានលក្ខណៈច្បាស់លាស់ មានការត្រួតពិនិត្យយ៉ាងលម្អិត ។ តក្កកម្មដែលទទួលបានការការពារតាម សន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម (PCT) បានការពារឱ្យតក្កកម្មនេះរួចផុតពីការគ្រប់គ្រងឱ្យនៅក្រោមអំណាចរបស់រដ្ឋ រដ្ឋមិនមានសិទ្ធិប្រកបអាជីវកម្មរបស់ខ្លួនទៅលើតក្កម្មនេះបានទេ ។

ចំពោះប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម តាមសន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម (PCT) ក៏មានគុណវិបត្តិមួយចំនួនផងដែរ ពោលគឺម្ចាស់តក្កកម្មត្រូវទទួលរ៉ាប់រងរាល់ការចំណាយមួយចំនួនដើម្បីចុះបញ្ជី ដូចជាកម្រៃបញ្ជូនឯកសារ កម្រៃចុះបញ្ជីអន្តរជាតិ និងកម្រៃឯកសារមួយចំនួនផ្សេងទៀត មួយវិញទៀតម្ចាស់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មត្រូវតែបង់តម្លៃចំពោះប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម នៅគ្រប់ចំនួនប្រទេសដែលខ្លួនជ្រើសរើសទទួលការការពារបើមិនដូច្នេះទេប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ដែលស្ថិតនៅក្នុងប្រទេសណាមួយដែលម្ចាស់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មមិនបានបង់ នោះប្រកាសនីយបត្រក្នុងប្រទេសនោះនិងអស់សុពលភាពមិនអាចប្រើប្រាស់ ឬទាញយកផលប្រយោជន៍ពីតក្កកម្មនោះបានទេ ហើយតក្កកកម្មនឹងក្លាយជាទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈ។ ម្យ៉ាងទៀត នីតិវិធីនេះអាចជួយឱ្យតក្កកម្មអាចទាញផលប្រយោជន៍ក៏ពិតមែន ប៉ុន្តែចំពោះប្រយោជន៍ផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច នោះនឹងឆាប់បាត់បង់ទៅវិញទោះបីវាមាន រយៈពេលការពារវែងក៏ដោយប្រសិនបើមានតក្កកម្មថ្មី ទំនើបជាងនោះនឹងធ្វើឱ្យតក្កកម្មនេះឆាប់បាត់បង់តម្លៃ ពោលគឺគេឈប់ប្រើវា ។ ម្យ៉ាងតក្កកម្ម តាមសន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម(PCT)នេះមិនអាចអនុវត្តបានពេញមួយពិភពលោកនោះទេ ពោលតក្កកម្មដែលទទួលបានតាមរយៈសន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម (PCT)អាចអនុវត្តបានត្រឹមតែដែនដីប្រទេសដែលផ្តល់ការការពារប៉ុណ្ណោះ ។

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

ឆ្លងតាមស្រាវជ្រាវ និង បកស្រាយប្រធានបទខាងលើនេះ **នីតិវិធីនៃការចុះបញ្ជីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ និង អន្តរជាតិ** យើងសង្កេតឃើញថាមានលក្ខណៈដូចគ្នាមួយចំនួនផងដែរ ពីព្រោះប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនីមួយៗអាចទទួលបានការការពារបានលុះត្រាតែតក្កកម្មដែល ស្នើសុំទទួលបានការការពារ ថ្មី ជំហាននៃការរកឃើញថ្មី និងអាចអនុវត្តបានក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម និង សិប្បកម្មបាន ។ មួយវិញទៀត ប្រកាសនីយប្រតក្កកម្មជាតិ និងអន្តរជាតិដែលទទួលបានតាមរយៈសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនេះ មានគោលដៅ និងគោលបំណងជួយលើកទឹកចិត្ត និង ជម្រុញដល់បុគ្គលដែលជាម្ចាស់ស្នាដៃឱ្យមានទឹកចិត្តក្នុងការស្វែងរកស្នាដៃថ្មីៗបន្ថែមទៀតផងដែរ ។ លើសពីនេះទៅទៀតប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ក៏បានជួយទាញផលប្រយោជន៍ដល់តក្កករ ផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារ ឧស្សាហកម្ម កេរ្តិ៍ឈ្មោះ ភាពល្បីល្បាញ និងជួយដល់ការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចជាតិផងដែរ ។ ពិសេសជាងនេះទៅទៀត តក្កករដែលទទួលបានការការពារ ទាំងប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ និងអន្តរជាតិ ទទួលបានសិទ្ធិផ្តាច់មុខ សិទ្ធិប្រើប្រាស់ស្របច្បាប់ក្នុងការវិនិយោគជាមួយសហគ្រាស និង ទទួលបានការការពារដោយច្បាប់ក្នុងការរំលោភបំពានចំពោះតក្កកម្មរបស់គាត់ ។ យ៉ាងណាមិញ ដើម្បីទទួលបានការការពារទាំងប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ និង អន្តរជាតិ តាមរយៈសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម(PCT) ម្ចាស់តក្កករកម្មត្រូវតែគោរពតាមលក្ខខណ្ឌច្បាប់បានកំណត់ តក្កករត្រូវតែបំពេញបែបបទសំណុំលិខិតដាក់ពាក្យស្នើសុំដូចគ្នា ក្នុងនោះរួមមាន ពាក្យសុំ សេចក្តីអត្ថាធិប្បាយ សេចក្តីអះអាង ខ្លឹមសារសង្ខេប និង គំនូសតាងមករួមជាមួយផងដែលប្រសិនបើមាន ដើម្បីឱ្យមន្ត្រីកាន់កាប់ការចុះបញ្ជីត្រួតពិនិត្យ និង ស្រាវជ្រាវ អំពីអត្តសញ្ញាណភាពថ្មី ជំហាននៃការរកឃើញថ្មី និងអាចអនុវត្តបានក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម និង សិប្បកម្ម ដើម្បីបញ្ជាក់ថាតក្កកម្មដែលបានស្នើសុំចុះបញ្ជីបានបំពេញបានត្រឹមត្រូវតាមលក្ខខណ្ឌច្បាប់កំណត់ មិនធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់សណ្តាប់សង្គម ឬ សុខភាពមនុស្សសត្វទេ ។

ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក្នុងដំណាក់កាលចុះបញ្ជី យើងក៏សង្កេតឃើញថានូវមានលក្ខណៈខុសគ្នាមួយចំនួនផងដែរ ។ ចំណែកឯការចុះបញ្ជីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ សមត្ថកិច្ចដែលទទួលបន្ទុកក្នុងការចុះបញ្ជីគឺ នាយកដ្ឋានឧស្សាហកម្មវិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និង នវានុវត្តន៍ ដែលមានប្រធានមួយរូបដែលមានតួនាទីដឹកនាំក្នុងការស្នើសុំចុះបញ្ជី គឺជាមន្ត្រីកាន់កាប់បញ្ជី ។រីឯការចុះបញ្ជីប្រកាសនីយ បត្រតក្កកម្មអន្តរជាតិ តាមរយៈសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម(PCT) អ្នកមានសមត្ថកិច្ចចុះបញ្ជីមាន សន្និតបាទ គណៈកម្មាការប្រតិបត្តិ ការិយាល័យអន្តរជាតិ និង គណៈកម្មាការសហប្រតិបត្តិការបច្ចេកទេសដែលបានបែងចែកនូវតួនាទីដាច់ដោយឡែកពីគ្នាដើម្បីជួយសម្រួល និងជួយពន្លឿននីតិវិធីឱ្យកាន់តែឆាប់រហ័ស ។ លើសពីនេះទៅទៀត ក៏មានការ

ត្រួតពិនិត្យលើសំណុំស្នើសុំអន្តរជាតិ ការស្រាវជ្រាវចំពោះកម្មវត្ថុដែលមិនស្ថិតក្នុងការស្រាវជ្រាវ ស្រាវជ្រាវពាក់ព័ន្ធនឹងរបាយការណ៍ ស្រាវជ្រាវបន្ថែម និងការផ្សាយជាសាធារណៈ ចំពោះការស្រាវជ្រាវបន្ថែម និង ការផ្សាយជាសាធារណៈ គឺដើម្បីឱ្យមានភាពច្បាស់លាស់ លម្អិត និង បង្ហាញឱ្យយើងថាប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនេះមានលក្ខណៈទូលំទូលាយ អំពីតក្កកម្មថ្មីដែលទទួលបានការការពារជាងប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ ។ ម្យ៉ាងទៀត ការការពារនេះ មានលក្ខណជាសកល និង អន្តរជាតិ រួមជាមួយប្រទេសដែលជា សមាជិកជាច្រើនផ្តល់ការការពារផងដែរ ។

សរុបសេចក្តីមក នីតិវិធីនៃការចុះបញ្ជីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ និង អន្តរជាតិសុទ្ធសឹងតែមានផលប្រយោជន៍ និង គុណសម្បត្តិ ដល់តក្កករ ពីព្រោះ ជួយឱ្យតក្កករមានភាពងាយស្រួល ឆាប់រហ័ស ផ្តល់ការការពារមិនឱ្យបុគ្គលដែលមានគំនិតមិនល្អមករំលោភបំពាន ទាញយកនូវប្រាក់ចំណូល ទាក់ទាញអ្នកវិនិយោគទុន ធ្វើឱ្យសេដ្ឋកិច្ចជាតិ និងអន្តរជាតិមានការរីកចម្រើន អភិវឌ្ឍ ក៏ប៉ុន្តែប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ក៏មានគុណវិបត្តិផងដែល ពោលគឺតក្កករត្រូវមានកាតព្វកិច្ចបង់កម្រៃចំពោះឯកសារដែលពាក់ នឹង បញ្ហាឆាប់បង់គុណតម្លៃនៃតក្កកម្មនូវពេលតក្កកម្មមួយទៀតដែលទំនើបជាងបានរកឃើញផងដែរ ។

អនុសាសន៍

នៅក្នុងជម្រុញឱ្យការអនុវត្តន៍យន្តការនៃការចុះបញ្ជីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ និង អន្តរជាតិអាចដំណើរការទៅបានយ៉ាងរលូន និងមានសមិទ្ធិផលខ្ពស់ យើងខ្ញុំសូមផ្តល់អនុសាសន៍ដល់ស្ថាប័នពាក់ពន្ធ័ដែលទទួលបន្ទុកនៅលើវិស័យនេះទាំងអស់គួរតែអនុវត្តកិច្ចមួយចំនួនដូចជា៖

- យកចិត្តទុកដាក់នូវក្នុងការពង្រឹងទៅលើការបណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្ស និងអ្នកជំនាញការចុះបញ្ជីប្រកាសនីយបត្រតក្កកកម្មឱ្យបានច្បាស់លាស់ ។

- គួរលើទឹកចិត្តពង្រឹងយន្តការនៃការការពារ និងធ្វើយ៉ាងណាពង្រឹងការិយាល័យទទួលបន្ទុកចុះបញ្ជីថ្នាក់ជាតិឱ្យបានរឹងមាំ ដើម្បីអាចការពារបានល្អប្រសើរទៅតាមការដាក់ពាក្យសុំ ហើយចៀសវាងការរំលោភបំពានសិទ្ធិម្ចាស់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ។ ប្រទេសដែលជាសមាជិក ក៏គួរអភិវឌ្ឍន៍ និងកសាងសមត្ថភាពធនធានមនុស្សដែលធ្វើការពារពន្ធ័ នឹងវិស័យនេះឱ្យមានចំណេះដឹងកាន់តែទូលំទូលាយ ។

- ធ្វើការផ្សព្វផ្សាយឱ្យបានទូលំទូលាយ ពីប្រពន្ធ័ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មដោយមូលហេតុថាប្រជាពលរដ្ឋនៅក្នុងប្រទេសមានភាពយល់ដឹងអំពីយន្តការការពារនៅតិចតួច ។

- បន្តកិច្ចសហការឱ្យការប្រតិបត្តិជាសកលឱ្យមានភាពរឹងមាំក្នុងគោលបំណង ដើម្បីចុះកិច្ចព្រមព្រៀងនានាដែលទាក់ទង និងវិស័យប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មដូចេជាការផ្លាស់ប្តូរ ឬការស្នើសុំជំនួយបច្ចេកទេសជាដើម។

- ជាចុងក្រោយ រដ្ឋជាសមាជិកទាំងអស់គួរតែអនុវត្តផែនការសកម្មភាពឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីជំរុញឱ្យដំណើរការប្រព្រឹត្តិទៅបានយ៉ាងល្អលើការចុះបញ្ជីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ និងអន្តរជាតិ។

- ដើម្បីឱ្យការអនុវត្តទៅបានប្រកបដោយចីរភាព ជាតិ និងអន្តរជាតិខិតខំប្រឹងប្រែងសម្រេចផែនការសកម្មភាព ពង្រឹងទំនាក់ទំនងក្នុង និងក្រៅតំបន់ និងធ្វើឱ្យជាតិក្លាយទៅជាតំបន់ដែលមានការអភិវឌ្ឍន៍ ។

ឯកសារយោង

ក.ច្បាប់ជាតិ និងអន្តរជាតិ

- ច្បាប់ស្តីពីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម វិញ្ញាបនបត្រម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍ និងគំរូឧស្សាហកម្ម (២៨ វិច្ឆកា ២០០២)
- សន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រតក្ក
- វិធានក្រោយសន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិកាប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម
- កម្រង់ច្បាប់ពាណិជ្ជកម្ម និងច្បាប់កម្មសិទ្ធិបញ្ញាភាគ I (ថ្ងៃទី២៨ ខែវិច្ឆកា ឆ្នាំ២០០២)
- ប្រកាសលេខ ៧០៦ ស្តីពីនីតិវិធីផ្តល់ប្រកាសនីយបត្រ និងវិញ្ញាបនបត្រម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍ (ចុះថ្ងៃទី២៩ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០០៦)
- ប្រកាសលេខ ២០៣ ស្តីពីការគ្រប់គ្រង និងនីតិវិធីផ្តល់ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម និងវិញ្ញាបនបត្រម៉ូដែលមានអត្ថប្រយោជន៍ (ចុះថ្ងៃទី០១ ខែតុលា ឆ្នាំ ២០១៩)

ខ.ប្រភពសៀវភៅ

- នីតិកម្មសិទ្ធិបញ្ញា អនុបណ្ឌិត លឹម យូស្ស
- នីតិកម្មសិទ្ធិបញ្ញា សាស្ត្រាចារ្យ ឃឹម គីរី (ឆ្នាំ២០០៩)
- នីតិកម្មសិទ្ធិបញ្ញា សាស្ត្រាចារ្យ ទេព សុខ (ឆ្នាំ២០២០-២០២១)
- នីតិកម្មសិទ្ធិបញ្ញា សាស្ត្រាចារ្យ កាន់ សុទ្ធប៉ូលីន (ឆ្នាំ២០១៤)
- នីតិកម្មសិទ្ធិបញ្ញា សាស្ត្រាចារ្យ ឥន យឿន (ឆ្នាំ២០១៣)
- នីតិកម្មសិទ្ធិបញ្ញា សាស្ត្រាចារ្យ នីរិចិត្រ (ឆ្នាំ២០១៣)
- ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម និងម៉ាកស្រាវជ្រាវដោយ នន គីមយុងតាក់ (១១ មករា ២០២១)
- ការប្រៀបធៀបនីតិវិធីចុះបញ្ជីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មនៅកម្ពុជា និងតាមសន្ធិសញ្ញាសហប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម សារណាបញ្ចប់ការសិក្សា នួន កន្និកា (១៦ ឧសភា ឆ្នាំ២០១៩)
- នីតិវិធីនៃការចុះបញ្ជីប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្មជាតិ និងអន្តរជាតិ របាយការណ៍ស្រាវជ្រាវបញ្ចប់ការសិក្សា និស្សិត រស់ រតនា

ខ.ប្រភពពីគេហទំព័រ

- http://www.mcfa.gov.kh/files/2014/10/242/IP%20lesson(2).pdf (កាលបរិច្ឆេទចូលមើលថ្ងៃទី ០២ ខែឧសភាព ឆ្នាំ២០២១)

- https://www.elibrary-rule.com/public/images/sarana_file/Thesis2019 (48).pdf (កាលបរិច្ឆេទចូលមើលថ្ងៃទី០២ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១)
- http://lac.org.kh/wp-content/uploads/2017/11/2003 (កាលបរិច្ឆេទចូលមើលថ្ងៃទី១៨ ខែឧសភាព ឆ្នាំ២០២១)
- នីតិកម្មសិទ្ធិបញ្ញា.pdf - Google Drive (កាលបរិច្ឆេទចូលមើលថ្ងៃទី០៦ ខែក្កកដា ឆ្នាំ២០២១)
- សេចក្តីផ្តើមកសម្មសិទ្ធិបញ្ញា.pdf - Google Drive (កាលបរិច្ឆេទចូលមើលថ្ងៃទី១៧ ខែក្កកដា ឆ្នាំ២០២១)
- https://www.cambodiaip.gov.kh/TemplateTwo.aspx (កាលបរិច្ឆេទចូលមើលថ្ងៃទី២៨ ខែក្កកដា ២០២១)
- https://wipolex-res.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/km/kh/kh043km.pdf (កាលបរិច្ឆេទចូលមើលថ្ងៃទី១១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២១)
- https://www.facebook.com/1482208281916621/photos (កាលបរិច្ឆេទចូលមើលថ្ងៃទី០២ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ២០២១)
- PCT Application Form ed_request.pdf (កាលបរិច្ឆេទចូលមើលថ្ងៃទី២៨ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១)
- សន្ធិសញ្ញាសហប្រតិបត្តិការប្រកាសនីយបត្រ តក្កកម្ម (PCT) - Ponlork Library (ponlork-library.blogspot.com) (កាលបរិច្ឆេទចូលមើលថ្ងៃទី២៩ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២១)

ឧបសម្ព័ន្ធ